

**DRŽAVNI ZBOR
REPUBLIKE SLOVENIJE**

Sejni zapisi

9. izredna seja

(8. april 2009)

**Dokumentacijsko-knjižnični oddelek
Ljubljana, 2009**

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE

9. izredna seja

(8. april 2009)

Sejo so vodili dr. Pavel Gantar, predsednik Državnega zbora, ter France Cukjati, mag. Vasja Klavora, Miran Potrč, podpredsedniki Državnega zbora.

Seja se je pričela ob 13.00.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Spoštovane kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje! Pričenjam 9. izredno sejo Državnega zbora, ki sem jo sklical na podlagi prvega odstavka 58. člena ter drugega odstavka 60. člena Poslovnika Državnega zbora.

Obveščam vas, da se današnje seje ne morejo udeležiti naslednje poslanke in poslanci: gospa Eva Irgl, gospod Rudolf Petan, gospod Jakob Presečnik, dr. Vinko Gorenak, gospod Miro Petek, mag. Franc Žnidaršič in gospod Roberto Battelli.

Na sejo sem vabil predstavnike Vlade. Vse prisotne lepo pozdravljam!

Prehajamo na določitev dnevnega reda 9. izredne seje Državnega zbora.

Predlog dnevnega reda ste prejeli s sklicem seje 7. aprila 2009. Predlogov za širitev dnevnega reda nisem prejel, zato prehajamo na določitev dnevnega reda. Zboru predlagam, da za današnjo sejo določi dnevni red, kot ste ga prejeli s sklicem.

Prehajamo na glasovanje. Poslanke in poslance prosim, da preverijo delovanje svojih glasovalnih naprav, in sicer mora na desni strani vložene kartice goreti oranžna lučka. Glasujemo. Glasovanje teče. Navzočih je 51 poslank in poslancev, za je glasovalo 51, proti nihče.

(Za je glasovalo 51.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je dnevni red 9. izredne seje Državnega zbora določen.

Prosim, gospod Tanko, proceduralno.

JOŽE TANKO: Hvala lepa za besedo. Po pregledu razporeditve najavljenega časa in tudi po pregledu zahteve, ki ste jo poslali poslanskim skupinam, ugotavljam, da predlagatelji niso bili pozvani k oblikovanju oziroma najavi časa in ste ta čas sami določili. Zato predlagam, da se sejo za pol ure prekine, da se sestane kolegij in da določimo čas za razpravo v imenu predlagateljev. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Spoštovani gospod Tanko, v povsem enakih primerih, ko je Državni zbor v zvezi s pobudo za razpis zakonodajnega referenduma obravnaval tudi pobudo za to,

da se takšna pobuda da na Ustavno sodišče z vidika ugotavljanja eventualnih protiustavnih posledic, in če je matično delovno telo sprejelo sklep, da Državnemu zboru predlaga, da zaprosi Ustavno sodišče, da presodi o eventualnih protiustavnih posledicah, v takšnih primerih predlagatelj same pobude za referendum sploh niso imeli uvodne obrazložitve svoje pobude. Tokrat jo imajo prav zaradi tega, ker imajo poslanci možnost, da sklep sprejmejo ali ne, in se morajo odločiti o tem. Zato je prav, da ima predlagatelj pobude to možnost, da predstavi tako enakovredno kot predlagatelj zahteve, da gre predlog na Ustavno sodišče, in sicer v okviru časa petih minut. Zato seveda vašega predloga za prekinitev ne more sprejeti, ni poslovniških razlogov za to in preprosto nadaljujemo z razpravo oziroma s točko dnevnega reda.

Želite še enkrat besedo, gospod Tanko?

JOŽE TANKO: Hvala lepa. Predlagam, da omenjeni predlog daste oziroma ugodite zahtevi za odreditev pavze in za sestanek Kolegija predsednika Državnega zbora. Kolegij predsednika Državnega zbora je tisti, ki odloča o času trajanja seje. Ugotavljam, da smo se tam dogovorili, na kakšen način bo seja potekala, določili smo čas, in tudi ugotavljam, da na osnovi dopisa, ki ga je poslala gospa Margareta Atelšek, ni nikjer napisan predlagatelj točke kot tisti, ki lahko najavi čas. Pri nobeni točki dnevnega reda, ki se obravnava v Državnem zboru, ne more potekati mimo najave časa, če se sam ne odpove. Če se ga pa na tak način izključi iz obravnave, pa menim, da to ni primerno in je treba določiti tudi predlagatelju točke ustrezen čas za razpravo. Če ima Vlada dve uri časa za razpravo pri omenjeni točki, potem tudi predlagatelj, ki je v tem primeru samo eden, kajti točka se glasi Zahteva za razpis zakonodajnega referenduma, in nista dva predlagatelja, je samo eden, je tisti, ki je to zahtevo vložil. Zato predlagam, da temu predlagatelju dodelite čas, tak kot smo ga vam naknadno posredovali. V primeru, da se ta čas ne dodeli, predlagam ponovno pol ure prekinitve seje, sklic Kolegija in dogovor o dodelitvi časa predlagatelju. Za vse ostalo menim, da sodi v paket oteževanja dela opoziciji, takrat kadar se sklicuje svoje zahteve. Zgodilo se je v Državnem zboru že nekajkrat, tudi pri nekaterih drugih zadevah, ko smo bili predlagatelji posameznih točk v tem mandatu, postavljeni v zelo težak položaj. Ko smo dobili v petek, ko so že vsi odšli domov, mnenje Zakonodajno-pravne službe in izjemno kratek rok za to, da smo potem na tako mnenje odgovorili in pripravili odgovor.

Ta zahteva oziroma ta predlog, ki ste ga dali na dnevni red oziroma ta razporeditev časa sodi tudi v tisti kontekst, ko se opozicijski stranki, ki je ena od predlagateljic te zahteve omejuje čas za razpravo. Menim, da tudi z vidika politične higiene ni primerno, da predlagatelj točke nima oziroma ima samo pet minut časa za razpravo, medtem ko vsi

drugi lahko razpravljajo kolikor hočejo: poslanske skupine od 20 do 90 minut, Vlada, ki ima ekskluzivni status v tem mandatu, pa dve uri. Zato predlagam, da prekinete sejo in skličete Kolegij. .../Opozorilni znak za konec razprave./... Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Poglejte, gospod Tanko, še enkrat moram ponoviti, da je matično delovno telo predlagalo Državnemu zboru sklep, s katerim se zaprosi Ustavno sodišče, da presodi, ali bi zahteva za razpis zakonodajnega referendum in zadržanje zakona imela eventualne neustavne in protiustavne posledice. To je sklep, o katerem se razpravlja in zato morata biti kot predlagatelja v uvodu navedena - in sta navedena - dva. S tem da vas opozorim: če bo ta sklep izglasovan in bo zadeva šla na Ustavno sodišče in bo Ustavno sodišče razsodilo, da ni pričakovati protiustavnih posledic, potem boste kot predlagatelji imeli na voljo čas, ki ga boste lahko prijaviili za poznejšo obravnavo same zahteve in tudi predloga odloka. Zato je treba videti to zadevo kot prvo stopnjo v dveh stopenjskih korakih, če bi Ustavno sodišče odločilo tako. Če ne bo, bo pač treba skleniti postopek in zavreči zahtevo za referendum.

Tako ni nobenega razloga, da bi se počutili prikrajšani; nobenega razloga, da vas ne bi tretirali neenakopravno. Obratno. V podobnem, enakem primeru pred nekaj leti predlagatelj zahteve, ko je matično delovno telo predlagalo sklep, da se gre na Ustavno sodišče, sploh ni imel možnosti, da predstavi svoje stališče, tokrat jo ima. In to zato, ker se mora Državni zbor o sklepu odločiti, ali ga sprejme ali ne. To je skrajna korektnost in mislim, da so vaše zahteve neutemeljene in tudi nepotrebne in tudi Kolegija ne bom sklical in tudi ne bom prekinil zasedanja. Prosim.

JOŽE TANKO: Hvala lepa. Spoštovani predsednik, rad bi vas opozoril, da smo pred leti imeli drugačen Poslovník Državnega zbora. Če se sklicujete nanj, so bile tam nekatere stvari drugače urejene.

Rad pa bi vas opozoril, da ste sklicali sejo Državnega zbora z eno točko dnevnega reda, in sicer: Zahteva za razpis zakonodajnega referenduma o Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o odvetništvu. In točka nima naslova Predlog sklepov v zvezi z razpravo in odločanjem o zahtevi Državnega zbora Republike Slovenije, da Ustavno sodišče presodi, ali bi z odločitvijo uveljavitve Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o odvetništvu ali zaradi njegove zavrnitve na referendumu lahko nastale protiustavne posledice. Vi ste sklicali točko dnevnega reda tako, kot jo je predlagalo 33 podpisnikov, in sicer ima naslov - bom še enkrat prebral - Zahteva za razpis zakonodajnega referenduma o Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o odvetništvu, prvopodpisani Jože Tanko. In v imenu predlagateljev ste pri tej točki

omejili čas razprave predlagateljem na samo pet minut. Predlagam, da skladno s sklicem seje in naslovom točke dnevnega reda tudi ustrezno korigiramo čas za razpravo predlagatelja, tudi zato, ker je gospa Margareta Atelšek v elektronskem dopisu, ki ga je posredovala poslanskim skupinam, izpustila predlog, da tudi predlagatelji najavijo čas za razpravo; ali je to naredila samovoljno ali dogovorno, je drugo vprašanje. Vsekakor pa predlog, oblikovan na tak način, ni korekten do predlagateljev točke. Gospod Sajovic, ki je podpisnik druge zahteve, bo lahko pri tej točki razpravljal. Delovno telo je svoje stališče sprejelo, vendar naslov točke dnevnega reda je pa tak, kot je predlagalo 33 podpisnikov. In predlagam, da tem omogočite ustrezen čas za razpravo.

Kako je bilo pa to urejeno v preteklih mandatih, je pa stvar preteklih mandatov in poslovnika prejšnjega sklica. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Torej, še enkrat, točka na današnji seji je Zahteva za razpis zakonodajnega referendumu o Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o odvetništvu, je pravilno naslovljena in ustreza temi obravnave. Dejstvo je, da je matično delovno telo sprejelo sklep, da pred tem naslovi zahtevo v presojo Ustavnemu sodišču o morebitnih protiustavnih posledicah, kar preprosto pomeni, da se mora Državni zbor o tem izjasniti. Lahko se izjasni s tem, da ta sklep sprejme, ali pa se izjasni, da ta sklep ne sprejme. In če tega sklepa ne sprejme, potem tečejo vsi postopki, ki so izraženi z zahtevo za razpis zakonodajnega referendumu. To pomeni, da tečejo postopki, po katerih bom prekinil sejo, naložil matičnemu delovnemu telesu, da pripravi predlog odloka, in seveda zadeva teče naprej. Zato je povsem logična tako točka dnevnega reda kot ta, kdo ima uvodno besedo in koliko ima uvodne besede. In pri tem ni nobene dileme ali kakršnegakoli vprašanja. Tudi maja 2005, ko je bil predlog razpisa o posvetovalnem referendumu o območjih pokrajin, recimo, so tudi predlagatelji imeli standardno po pet minut. Resda je tam Vlada imela manj, sedaj si želi več. Vprašanje, če bo to izkoristila - kakorkoli že - vendar je ta zadeva striktno v skladu s Poslovníkom, z dosedanjimi pravili igre in predvsem smiselna in logična glede na to, da v zvezi s tem zakonodajnim referendumom pobudo oziroma zahtevo imamo tudi predlog, da se pred tem zadeva pošlje na Ustavno sodišče. Tako moram vaše predloge zavrniti.

Prehajamo na **1. TOČKO DNEVNEGA REDA**, to je na **OBRAVNAVO ZAHTEVE ZA RAZPIS ZAKONODAJNEGA REFERENDUMA O ZAKONU O SPREMENBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O ODVETNIŠTVU**. Prosim, gospod Tanko. Ste hoteli besedo?

JOŽE TANKO: Prešli ste na točko?

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Ja, seveda.

JOŽE TANKO: Ste zaključili zadevo...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Tako ja...

JOŽE TANKO: ...sedaj gre pač po scenariju, tako kot ste ga napisali. Moram pa protestirati, da je ta scenarij tak, da za obravnavo v Državnem zboru ni običajen, če želite od mene sedaj razpravo. Predlagatelj pri vsaki točki je vedno imel pravico najaviti čas. Na Kolegiju se je določilo takrat, kadar je čas predlagatelja bil eventualno predolg ali nesorazmerno dolg, da se mu ga korigira. Podobno je to veljalo za Vlado. V tem primeru ima Vlada bistveno daljše najavljen čas kot vse poslanske skupine. Menim, da bi morali tudi zaradi tega, ker ima Vlada prevelik čas, sklicati Kolegij in odrediti drugačen čas oziroma na Kolegiju bi se morali dogovoriti, kakšen je čas tudi za Vlado kadar ni predlagateljica točke. To je tako, kot je v tem primeru.

Menim oziroma sem prepričan, da ste poslovniško obšli interese tudi tistega dela Državnega zbora, ki je v opoziciji. In če želite, da bo seja normalno potekala, pa tudi da se postavi neka praksa, neka komunikacija v Državnem zboru tudi za naprej, predlagam, da predlagatelju točke dodelite oziroma se dogovorite za drugačen čas, kot ste ga sami zapisali, brez da je karkoli predlagal, in da prekinete sejo, skličete Kolegij, in da to tudi naknadno določimo. Tako, da bo zadeva sprejemljiva, tako za koalicijo, ki ima preveč časa, tako za Vlado, ki ima preveč časa, če že tako to gledate, in pa za predlagatelja točke, ki nima nobenega časa. Vsaj toliko bi moral biti predsednik Državnega zbora v tem sklicu uravnotežen in zastopati Državni zbor kot celoto, da bi zagotavljal, da se interesi koalicije in opozicije v Državnem zboru in pa tudi tisti, ki predlagajo točko in ki branijo točke, so zastopani na nek sorazmeren način. V tem primeru je zadeva urejena ekskluzivno v lobističnih zagovarjanjih lobističnih interesov Vlade pri tej točki. In moram reči, da v imenu poslanske skupine zaradi takega načina dela ostro protestiram.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Jaz sem svoje stališče že povedal in nadaljujemo točko.

Kolegij predsednika Državnega zbora je 7. aprila 2009 odločil, da bo skupaj obravnaval zahtevo za razpis zakonodajnega referendumu o Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o odvetništvu, ki ga je Državnega zboru v obravnavo predložila skupina poslank in poslancev, s prvopodpisanim gospodom Jožetom Tankom, ter zahtevo skupine poslank in poslancev, s prvimpodpisanim mag. Borutom Sajovicev za razpravo in odločanje o zahtevi Državnega zbora, da Ustavno sodišče presodi, ali bi z odložitvijo uveljavitve Zakona o

spremembah in dopolnitvah Zakona o odvetništvu ali njegove zavrnitve na referendumu lahko nastale protiustavne posledice.

V zvezi s to točko dnevnega reda je Odbor za notranjo politiko, javno upravo in pravosodje sprejel sklep, da Ustavno sodišče presodi, ali bi z zadolžitvijo uveljavitve Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o odvetništvu ali njegove zavrnitve na referendumu lahko nastale protiustavne posledice. Besedo dajem predstavniku predlagatelja mag. Borutu Sajovcu za dopolnilno obrazložitev predlog sklepa.

Prosim, gospod Tanko. Samo trenutek, gospod Sajovic.

JOŽE TANKO: Hvala lepa. Samo še dodatno vprašanje. Ali je poročilo, ki je pogoj za sejo, nadaljevanje seje, razdeljeno poslancem?

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Ja, ravno sedajle...

JOŽE TANKO: Če ga ni, potem predlagam, da se seja prekine, dokler ne dobimo vsa relevantna gradiva, ki so potrebna za obravnavo točke, na mizo. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Tako je. Gospod Sajovic, se opravičujem. Poročilo boste dobili na klop takoj, zdaj, zato prekinjam sejo za 10 minut. Nadaljevala se bo ob 13.29 minut.

(Seja je bila prekinjena ob 13.19 in se je nadaljevala ob 13.30.)

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Spoštovane kolegice in kolegi! Nadaljujemo prekinjeno sejo. Proceduralno, gospod Tanko.

JOŽE TANKO: Hvala lepa, še enkrat za besedo. Sedaj, ko je prišlo poročilo - pogledjte, na osnovi dopisa, ki so ga dobile poslanske skupine, ugotavljam, da tudi Vlada ni bila pozvana k najavi časa. Vlada ima dodeljeni dve uri časa. Zanima me, na osnovi katerega dokumenta - namreč za pripravo seje pošljete običajno enoten dokument - je Vlada dobila dve uri časa za razpravo pri tej točki, ki ni relevantna, ki ni, recimo, interpelacija. Medtem ko predlagatelj točke tudi ni bil povprašan, ste mu dali pa pet minut. To se pravi, da je dodelitev časa očitno nastala v Kabinetu predsednika Državnega zbora - Kabinet je malo širši, ni samo predsednik - in da je bilo tam dodeljenih 5 minut za predlagatelja na začetku točke, čeprav nihče od predlagateljev ni najavil nobenega časa, in na koncu po 5 minut za predlagatelja, medtem ko je Vlada na osnovi istega dokumenta dobila dve uri. Tako nesorazmerno dodeljevanje časa razprav, gospod predsednik Državnega zbora, je lahko samo špekulacija. To lahko nastane samo takrat, kadar se vodstvo Državnega zbora iz špekulativnih razlogov odloča za to, kako bo oblikovalo čas razprave za posamezne udeležence v

razpravah poslanskih skupinah, predlagateljev, Vlade in delovnih teles. To lahko nastane samo iz tega razloga.

In že sama najava časa, dodelitev časa Vladi, ki je zelo nesorazmerna, ki ima dvajsetkrat več ali kolikokrat več časa na razpolago, 5:120, je šestdesetkrat toliko časa na razpolago ali pa tridesetkrat toliko časa za razpravo pri isti točki dnevnega reda. Pa še predlagatelj točke ni. In to pomeni samo to, da boste z vsemi močmi na nesorazmeren način branili odvetniške tarife, določanje odvetniških tarif, prenos tega določanja na zbornice in tako naprej. Če ne mislite dodeliti čas drugače in sklicati Kolegij, potem je skoraj nesmiselno, da se pri taki razpravi sploh sodeluje, skoraj nesmiselno. Moram ugovarjati in opozoriti, da se je v tem mandatu zlorabilo Poslovnik, da se je zlorabila običajna praksa dela Državnega zbora, praksa dela na Kolegiju tudi pri najavah časa, da so se te zlorabe v tem mandatu kar nekajkrat že ponovile. In, žal, gospod predsednik, čeprav ste bili minister za informacijsko družbo, je ravno področje informatike, informiranje poslanskih skupin, kompletno z dokumenti, ki jih dobimo poslanske skupine, pravzaprav najšibkejša točka v tem mandatu. Ponovno vam predlagam, dodelite ure pavze, skličite kolegij, da se dogovorimo tam, pa bomo tudi tisti, ki smo predlagali vsebinsko točko za razpravo, lahko enakopravno sodelovali pri obravnavi te točke dnevnega reda. Sicer se lahko zmenite tudi pod lipco, vsi ostali, ne rabite tudi seje sklicati, če boste tako delovali naprej. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. V tej pavzi, ki je bila zaradi razdeljevanja teh poročil, sem še enkrat preveril in dobil zagotovila strokovnih služb, da so bili sekretarji in tajniki poslanskih skupin in Vlade obveščeni v zvezi z najavo časa, da se je ta zgodila in da je pač takšna, kot je. Svoje stališče v zvezi s prekinitvijo seje in sklicem kolegija sem povedal, ga ne mislim spreminjati. Sedaj smo pri tem, da besedo dajem predstavniku predlagatelja mag. Borutu Sajovicu za dopolnilno obrazložitev predloga sklepa. Prosim.

MAG. BORUT SAJOVIC: Hvala lepa, spoštovani predsednik, za besedo. Kolegice in kolegi, spoštovani gospod minister, državni sekretar! Vesel sem, da gremo končno od embalaže k vsebini.

Prava država je pravna država, to je tista, kjer je pravna varnost zagotovljena vsem s sistemom, ne pa z denarjem, zato menimo predlagatelji, da je današnja seja nujna, tako kot je nujno sprejetje novele zakona o odvetništvu, ki popravlja slab zakon, ki v praksi pomeni kaos v pravni državi in dela škodo ljudem. Seveda v medijih je bilo zaslediti cel kup črnih, negativnih očitkov in razmišljanj. Malo od tega drži, zato je prav, da javnost izve, da so prizadevanja za razpis referendum v nasprotju z ustavo, prav tako kot je, po našem mnenju, v nasprotju z ustavo v preteklem mandatu sprejeti

Šturmov zakon o odvetništvu. O tem zakonu je bilo že veliko slišati, pomembna pa so samo dejstva. Nobeden od navedenih očitkov nima osnove, gre za poskus politične demagogije in poskus prekrivanja napak pretekle vlade in slabega zakona. Zakon, pretekli, ima polno lukenj, bistvene pa so: obstoječi zakon v praksi nas je pripeljal danes na rob tega, da storilci najhujših kaznivih dejanj bodo kmalu hodili prosto okoli, namesto da bi morilci, posiljevalci, roparji in pedofili bili v priporu in tam, kjer jim je potem naprej tudi mesto. Ta zakon državljanom in državljanom na socialnem dnu onemogoča brezplačno pravno pomoč, in to v času gospodarske krize, ko imamo osemdeset tisoč brezposelnih, enajst tisoč jih je v lanskem letu dobilo in imelo brezplačno pravno pomoč in zdaj njihovo pravno varnost poslabšujemo.

Ta zakon tudi bistveno obremenjuje državni proračun, saj v primerih javnih naročil z visokimi tarifami omogoča bogatenje predvsem velikih usposobljenih odvetniških pisarn. Zneski, ki jih v skladu s Šturmovim zakonom vse bolj uveljavljajo odvetniki, so se od prejšnje ureditve, kjer je šlo po odvetniški tarifi največ do tisoč tristo pa še nekaj evrov, danes povzpeli kar na sto osemdeset tisoč evrov in več in tudi tarife, kot so se zgodile v primeru tovarne Elan, zagotovo niso slučaj. V interesu vseh nas je, da tega ne dopustimo, kajti če to dopustimo, bodo posledice za pravno državo katastrofalne.

Sprejetje novele zakona o odvetništvu je preiščljena in nujna poteza, ki bo ljudem v socialni stiski zagotovila brezplačno pravno pomoč, državi prihranila visoke denarne zneske, pokrpala zakonske luknje, ki jih je pustil predhodni zakon in zagotovila z ustavo določen status odvetniškega poklica. Svoboda odvetništva je zagotovljena z ustavo in odvetništvo je zagotovo svoboden poklic. Samo predstavljajte si, kako bi izgledalo, če bi mi v Državnem zboru določali storitve, ki jih ponujajo elektriki, keramiki in drugi. Tako Državni zbor teh cen ne more in ne sme določati, ker bi bilo to zagotovo protiustavno.

Ravno te slabosti preteklega Šturmovega zakona danes s pridom izkoriščajo odvetniki in imajo možnost izsiljevanja na sodiščih, odklanjanje brezplačne pravne pomoči, zato se bo številnim ljudem v tej državi godila krivica. Ravno ti odvetniki so pred dvema mesecema celo napovedali sistematično odklanjanje zastopanja ljudi v postopkih brezplačne pravne pomoči in v kazenskih postopkih. Seveda dobro poznajo zakone in vedo, kaj jim luknje v obstoječem slabem zakonu omogočajo, zato je nesprejemljivo in novela Zakona o odvetništvu to sramotno stanje, škodo državljanom in državljanom popravlja. Vsi, ki zagovarjamo uveljavitev novega zakona, želimo to nesprejemljivo in škodljivo stanje izboljšati in popraviti; pobuda za referendum pa je seveda politične narave in to stanje dodatno poslabšuje.

Strah, ki ga v javnosti poskušajo zasejati predlagatelji, je odveč. Sprejeta novela Zakona o odvetništvu namreč povečuje pravno varnost državljanov, še enkrat poudarjam, znižuje cene odvetniških storitev v tistih primerih, ko so obstoječe tarife previsoke, in pa - ne pozabite, da je znižanje tarif v primerih javnih naročil za državo nujno. Danes želimo vsem vrniti zaupanje v pravno državo, ker vanjo verjamemo in si jo naše državljanke in državljanji zaslužijo.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Besedo dajem predstavniku predlagatelja, mag. Branku Grimsu, za dopolnilno obrazložitev zahteve za razpis zakonodajnega referendumu. Prosim.

MAG. BRANKO GRIMS: Vsem prav lep pozdrav! Zakaj se je danes koalicija odločila in najprej dala besedo tistemu, ki točki nasprotuje, pravemu predlagatelju, torej SDS, pa omejila čas na pet minut, medtem ko ima Vlada za zaključno besedo in razpravo 120 minut, to se pravi, 24-krat več od predlagatelja - s tem je pravzaprav vladajoča koalicija samo potrdila, da je imel še kako prav gospod Jože Poglajen, ki je v časopisu napisal, da je bilo horukarsko sprejetje novele Zakona o odvetništvu največja politična napaka vladajoče koalicije, ker je s tem porinila v roke opoziciji kronski argument za to, da sedanja oblast dela izključno v korist zelo ozkih skupin, medtem ko deluje v škodo velike večine slovenskih državljanov in državljanov. S tem, kar ste danes storili, ste dokazali, da je imel gospod Jože Poglajen v celoti prav.

Kako se sami zavedate, kako slabi so vaši argumenti, ste dokazali s tem, ko ste nam čas tako omejili. Pa gremo na hitro skozi. Vaš ključen argument je, da pri tej zgodbi naj ne bi šlo za višino odvetniških tarif, ki da naj bi se, kot smo ravnokar slišali neke trditve, celo povečale po sprejetju nove zakonodaje v času vlade Janeza Janše. Sami sebe ste z lastnim materialom postavili na laž, kajti priložili ste zapisnik Odvetniške zbornice, ki ga citiram: "Predsednik Odvetniške zbornice iz Kopra," navajam, "glavni problem vidi v tem, da se je odvetniška tarifa znižala za 66%" - torej za dve tretjini, to je točno toliko, kot smo ves čas trdili v SDS. To ste sami predložili kot uraden dokument in sami sebe popolnoma postavili na laž; za prihodnjič vam svetujem, vsaj preberite, kaj predložite. In potem mu pritegnejo predsednik OZ Nova Gorica odvetnik Ivan Makuc; predsednik OZ Celje odvetnik Aleksander Cmok; predsednica OZ Posavje odvetnica Danila Kostevc, ki tudi pove, da so že pripravili podpisane izjave o izstopu iz list za brezplačno pravno pomoč. To je vaš lastni material, to ste vi predložili, ne mi - in sami sebe v celoti postavili na laž. Očitno se uresničuje tisti Murphyjev zakon, karkoli vam že govorijo, v resnici gre za denar. V tem trenutku za denar, od katerega ima korist ozka skupina in v škodo vseh državljanov in državljanov.

Pojdimo naprej, drugi argument, ki smo ga ves čas poslušali, tudi ravnokar, češ da so se dvignile tarife za revizijske postopke. Veste, kaj bolj privlečenega za lase, pa bi si že res težko izmislili, kajti če bi želeli to popraviti, če je res bila storjena napaka, potem bi zadoščala majhna sprememba zakona o odvetniški tarifi. Zato nikakor ni bilo treba spreminjati zakona o odvetništvu in še manj je to argument za to, da bi se odtegnilo ustavno pravico do referendumu, do neposrednega odločanja celotnemu ljudstvu, ki je v demokraciji dejanski in edini nosilec suverenosti, vse drugo so oblike uresničevanja oblasti. Kajti Ustavno sodišče, ko bo odločalo o tej zadevi, če jo boste izglasovali, bo odločalo v resnici o več ustavnih pravicah, kajti tudi pravica do referendumu, do neposrednega odločanja ljudstva torej, je ustavna pravica in bi bila grobo okrnjena oziroma preprečena, nepopravljivo okrnjena, če referendumu ne bi bilo. In s tovrstno argumentacijo ste samo potrdili tisto, kar sem povedal že na začetku. Najbolj smešno pa je, ker ste sami sebe že dvakrat postavili na laž s svojim lastnim gradivom.

Tretja vaša argumentacija - glede pomanjkanja odvetnikov na listah. Poglejte, zopet citiram vaš lastni material. Konkretno, predsednica zbornice Ljubljana odvetnica Alenka Košorok Humar, je povedala, da so mnenja članstva deljena, določeni člani se sedaj množično prijavljajo, gospe in gospodje, drugi pa se tudi odjavljajo - množično prijavljajo. To se pravi, če vladajoča koalicija ne bi delovala samo kot vzvod za uresničevanje interesov tistega majhnega, vendar očitno zelo glasnega dela, ki si v tem svojem izsiljevanju višjih tarif privoščijo celo to, da odstopa z list za brezplačno pravno pomoč - nikakor pa to niso vsi odvetniki, daleč od tega, daleč od tega - potem nikakor zakona sploh ne bi bilo treba spreminjati. Potem bi se stvari sčasoma očitno uredile same od sebe, nikakor pa tudi to, kar izhaja iz vašega lastnega gradiva, tretjič ste se z njim postavili na laž, ni razlog, ni argument za to, da bi do odložitve oziroma preprečitve referendumu...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Spoštovani gospod, skušajte zaključiti predstavitev, pet minut je preteklo.

MAG. BRANKO GRIMS: ....prišlo. Vse ostalo bom zaradi vaše izjemne demokratičnosti, ko ste Vladi dali 120 minut, predlagatelju pa pet, povedal kasneje in bom zato zaprosil za čas poslanske skupine. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Besedo dajem podpredsedniku odbora gospodu Antonu Colariču za predstavitev poročila. Prosim.

ANTON COLARIČ: Gospod predsednik, gospod minister, kolegice, kolegi!

Odbor za notranjo politiko, javno upravo in pravosodje je na 9. nujni seji 8. aprila 2009 kot matično delovno telo obravnaval zahtevo skupine poslank in poslanca s prvopodpisanim Jožetom Tankom za razpis zakonodajnega referendumu o Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o odvetništvu ter zahtevo skupine poslank in poslancev s prvopodpisanim mag. Borutom Sajovicem za razpravo in odločanje o zahtevi Državnega zbora, da Ustavno sodišče presodi, ali bi z odložitvijo uveljavitve Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o odvetništvu ali njegove zavrnitve na referendumu lahko nastale protiustavne posledice, s predlogom sklepa. Odbor je bil seznanjen še s soglasji vlagatelja zahteve k popravku referendumskega vprašanja s Predlogom odloka o razpisu zakonodajnega referendumu o Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o odvetništvu, z mnenjem Zakonodajno-pravne službe Državnega zbora in stališčem Vlade glede predloga zahteve Državnega zbora, da Ustavno sodišče presodi, ali bi z odložitvijo uveljavitve Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o odvetništvu ali njegove zavrnitve na referendumu lahko nastale protiustavne posledice.

Odbor je na podlagi 21. člena Zakona o referendumu in ljudski iniciativi in 171. člena Poslovnika Državnega zbora na predlog skupine poslank in poslancev s prvopodpisanim mag. Borutom Sajovicem sprejel naslednji predlog sklepa: Državni zbor Republike Slovenije meni, da zaradi odložitve uveljavitve in zaradi morebitne zavrnitve Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o odvetništvu, ki ga je sprejel Državni zbor na seji 27. marca 2009, zaradi zahtevanega zakonodajnega referendumu nastajajo posledice, ki niso v skladu z 2., 15., 20., 22. in 23. členom in drugo alinejo 29. člena ter 34. in 137. členom Ustave Republike Slovenije. Zato Državni zbor na podlagi prvega odstavka 21. člena v zvezi z 22. členom Zakona o referendumu in ljudski iniciativi zahteva, naj o tem odloči Ustavno sodišče Republike Slovenije. Hvala lepa.

PRESEDNİK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Besedo dajem predstavniku Vlade za predstavitev stališča. Besedo ima gospod Aleš Zalar, minister za pravosodje. Prosim.

ALEŠ ZALAR: Spoštovani gospod predsednik, spoštovane gospe poslanke, spoštovani gospodje poslanci! Vlada je sprejela stališče glede predloga zahteve, da se Ustavno sodišče zaprosi, da presodi, ali bi z odložitvijo uveljavitve novele zakona o odvetništvu oziroma zaradi tega, ker bi bil ta zakon zavrtnjen na referendumu, lahko nastale protiustavne posledice. Po mnenju Vlade referendumuška zahteva lahko povzroči konkretne obsežne in artikulirane protiustavne posledice, in sicer posledice, ki bi bile v neskladju z 2., 15., 20., 22., 23., drugo alinejo 29., 34. in prvim odstavkom 137. člena Ustave. Po mnenju Vlade novela zakona o odvetništvu ne ščiti odvetnikov. Nasprotno, Vlada meni, da je neetično, da

so se odvetniki odločili za kolektivni sestop s seznamov zagovornikov po uradni dolžnosti oziroma s seznamov odvetnikov, ki zagotavljajo brezplačno pravno pomoč. Vendar pa je to stanje posledica izredno pomanjkljivega sedaj veljavnega zakona o odvetništvu, ki je bil sprejet v prejšnjem mandatu in ki omogoča, da odvetniki danes lahko prosto odločajo, ali bodo ali ne bodo zagotavljali brezplačno pravno pomoč in obvezno formalno obrambo. Zato novela zakona o odvetništvu, o kateri se bomo danes pogovarjali, štiti državljane in ne odvetnike. Vlada namreč meni, da je treba zaščititi najšibkejše sloje in tudi socialno šibkejšim, ali pa predvsem njim, omogočiti kvalitetno sodno varstvo, ki ga zagotavlja samo zastopanje po odvetnikih. Vlada zato želi preprečiti ogrožanje varnosti vseh nas in tudi našega premoženja, kar se povezuje z vlogo, ki jo imajo odvetniki v kazenskih postopkih. Namreč, če novela zakona o odvetništvu ne bi bila uveljavljena, potem ne bi bilo mogoče odrejati pripora zoper vsakogar, če mu ni zagotovljen zagovornik po uradni dolžnosti, kar določa naša ustava in zakon o kazenskem postopku. Prav tako pa tudi ne bi bilo mogoče voditi kazenskih postopkov zoper tiste osebe, ki bi bile obtožene kaznivega dejanja, za katero je zagrožena kazen osmih let zapora ali hujša kazen.

Vlada ob tem želi opozoriti, da je bil v zakonodajnem postopku dosežen konsenz glede tega vprašanja med poziciji in opozicijo, o tem, da je nujno urediti to vprašanje v zakonu o odvetništvu na način, da se omogoči zagotovitev brezplačne pravne pomoči in obvezne formalne obrambe. Zato Vlada meni, da bi referendum o tem vprašanju in morebitna zavrnitev zakona lahko povzročil resne protiustavne posledice, ki bi trajale dlje časa. In zaradi tega, ker je referendumski zakonodaja napisana tako, da učinkuje z določenimi prepovedmi, potem Vlada in parlament tega vprašanja določeno obdobje sploh ne bi mogla urediti drugače. Vlada tudi opozarja na povsem realni nastanek teh protiustavnih posledic in se pri tem sklicuje na konkretne primere, ki so se že zgodili pred posameznimi sodišči, med drugim v Krškem in v Novi Gorici, kjer je zaradi odklonitve sodelovanja odvetnikov v kazenskih postopkih že prišlo do prvih resnih problemov. Ti prvi resni problemi so bili tudi podlaga za to, da se je Vlada odločila, da intervenira na tem področju z zakonodajno novelo po nujnem postopku.

Drugi razlog, ki se povezuje s tem prvim in se nanaša na brezplačno pravno pomoč, je po mnenju Vlade prav tako take narave, da lahko povzroči resne protiustavne posledice, in se nanaša na zagotavljanje brezplačne pravne pomoči. Podatki o zagotavljanju te brezplačne pravne pomoči za lansko leto, za leto 2008, namreč dokazujejo, da je v Sloveniji na ta način bilo obravnavanih 11 tisoč ljudi. 11 tisoč tistih, ki imajo tako nizke dohodke, da si ne morejo privoščiti zastopanja po odvetniku. Gre za pravico revnih, ki je po naši ustavi zagotovljena vsakomur, in če odvetniki ne bi več bili

pripravljeni zagotavljati storitev svetovanja in zastopanja teh ljudi v sodnih postopkih, .../Opozorilni znak za konec razprave./... v vseh sodnih postopkih, potem po mnenju Vlade gre za resno in zelo obsežno protiustavno posledico.

Zaradi tega Vlada predlaga, da Državni zbor sprejme sklep in pošlje v presojo Ustavnemu sodišču referendumsko zahtevo. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin. Besedo ima gospod Gvido Kres v imenu Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke. Prosim.

GVIDO KRES: Hvala za besedo, gospod predsednik. Spoštovani gospod minister, spoštovane kolegice in kolegi!

Naj začnem z zaključnimi besedami ministra za pravosodje z današnje seje Odbora za notranjo politiko. Citiram: "Po mnenju Vlade je prav, da omenjeno vprašanje prepustimo v odločanje Ustavnemu sodišču." Velika dvoličnost in sprenevedanje! Sprašujem vas, gospod minister: Ali vam slučajno ni znano dejstvo, da je na Ustavno sodišče vložena pobuda za oceno ustavnosti ustreznih določb zakona o odvetništvu in zakona o odvetniški tarifi, o kateri pa se Ustavno sodišče še ni izreklo?

V Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke se nam postavljajo vprašanja. Zakaj je bila potrebna takšna ihta in hitrost spreminjanja tistih določil zakona o odvetništvu, katerih ustavnost se presoja na Ustavnem sodišču? Ali mogoče vladajoča koalicija pričakuje rešitev Ustavnega sodišča, ki bi onemogočala izpolnitev njihovih predvolilnih obljub oziroma vsebine, ki je pravzaprav jedro današnjega spora? Ali pa je vaš namen ločiti referendumsko odločanje od datuma evropskih volitev in tako posledično v času krize, v kateri se nahajamo, povzročati dodatne stroške izvedbe referendumov, ki po tem vašem manevru z Ustavnim sodiščem ne bo mogel biti izveden na isti dan kot evropske volitve in s tem brez dodatnih stroškov? Glede na to, da tudi Zakonodajno-pravna služba pravi, da ni mogoče soglašati z vašo trditvijo, da bi imela odločitev ali zavrnitev pravkar sprejetega zakona protiustavne posledice, saj protiustavnost trenutno veljavne ureditve ni ugotovljena, nas res zanima kaj tiči v ozadju vaše zahteve.

Pa preidimo nazaj na vsebino. Osnova za uvedbo sistema tarif, kakršne so bile sprejete v prejšnjem mandatu, leta 2008, so bile ugotovitve slovenskih sodišč in ugotovitve projekta tesnega medinstitucionalnega sodelovanja, "twinninga", med Republiko Slovenijo in Zvezno Republiko Nemčijo, ki ga je financirala Evropska komisija. Zbornik na svojih 600 straneh med drugim ugotavlja, da so največje ovire za hitro in učinkovito reševanje zadev na sodiščih v predpisih glede odvetniških nadomestil, kar potrjujejo tudi mnenja slovenskih sodnikov in sodišč. Delovno in socialno sodišče v

Ljubljani v poročilu o delu za leto 2007 namreč navaja, da do sprejema nove, ustrežnejše zakonske ureditve nagrajevanja odvetnikov ni mogoče pričakovati, da bi le-ti bili stimulirani za čim hitrejšo končanje postopkov. Predpisi o nadomestilih odvetnikom so namreč spodbujali zavlačevanje postopka, saj so bili le-ti plačani po specifikaciji opravljenih dejanj in zato nimajo najmanjšega interesa čim prej končati postopek. Sprememba zakona o odvetništvu leta 2008 je prinesla spremembo, da je odvetnik po novem plačan na primer. Tako je stranki vnaprej znana cena storitve, celoten koncept pa je naravnani v smer, da odvetnik čim prej doseže končanje spora. Ni treba posebej poudariti, kaj to pomeni za reševanje sodnih zaostankov naših sodišč. In naj vse prisotne spomnim tudi na dejstvo, da Republika Slovenija zaradi odločitve Evropskega sodišča v Strasbourgu zaradi dolgotrajnih sodnih postopkov že plačuje odškodnine.

Pa se lotimo še drugega problema, tako imenovane kršitve enakega varstva pravic oziroma pravice do zagovornika in postopanje Odvetniške zbornice Slovenije in njenih območnih združenj. Predlagatelj zahteve za odločanje o protipravnih posledicah odločitve na referendumu kot argument protiustavnosti določa, da trenutno veljavna ureditev zakona o odvetništvu ne zagotavlja učinkovitega izvajanja brezplačne pravne pomoči in obigatorne formalne obrambe po zakonu o zakonskem postopku, saj je odvetnikom dopuščena možnost izbire sodelovanja pri tem. Le-ti pa po besedah predlagatelja in Vlade organizirano izstopajo iz tega sistema.

Zahtevi za sklic izredne seje je priloženih kar nekaj zapisnikov in sklepov območnih odvetniških zborov. Njihove vsebine so resnično zelo zanimive. Pa si jih malo pogledajmo. Naj grem kar po vrsti in kot prvega izpostavim sklep o izstopu odvetnikov območne zbornice odvetnikov iz Celja iz seznama sodišč. Sklep pravi, da mora posamezni odvetnik, ki se seje območne zbornice odvetnikov v Celju ni udeležil in se s sklepom ne strinja, sam izrecno sodišču javiti, da je kljub gornjemu sklepu še naprej pripravljen opravljati storitve po novi tarifi. Zelo zanimivo, ni kaj dodati; čudna in sprevržena logika za naše pojme. Sploh, če poskušamo ugotoviti, na kakšen način se odloča na teh sejah. Območni zbori odvetnikov po preteku določenega časa postanejo sklepčni ne glede na število udeležencev. Seveda, število udeležencev takih zborov, ki so sprejemali takšne sklepe, nikjer ni razvidno. Verjamemo, da je v veliki večini primerov peščica najbolj glasnih in vplivnih odvetnikov odločala o veliki večini. Ni vseh odvetnikov metati v isti koš, ampak peščica dela zadeve takšne, kakršne so. Da je to res, potrjuje tudi dejstvo, da je dejanskih izpisov s seznama malo. Pogledajmo, kaj pravi predsednica območne zbornice odvetnikov Ljubljana: "Določeni člani se zdaj množično prijavljajo, nekateri pa se masovno odjavljajo z list." Zanimivo, ni kaj dodati. Pogledajmo v nadaljevanju, kaj se v resnici skriva za tem tako imenovanim posegom v ustavnopravno

samostojnost odvetnikov in neodvisnost njihovega poklica. Citiram zapisnik Upravnega odbora Odvetniške zbornice Slovenije. Glavni problem vidi v tem, da se je tarifa znižala za 66%. Po tej tarifi odvetniki ne bodo delali. Na tak način se bo blokiralo delo sodišč, kar pa postane problem ministrstva in ne več odvetnikov, kot da to ni problem cele države in da so vsi dolžni opravljati svoje delo tako, kot je treba. Iz zapisnika je tudi razvidno, da se vsi nadaljnji predsedniki območnih zbornic odvetnikov pridružujejo temu mnenju. Kaj naj rečemo, za nas je to sramota! Naj vam preberem, kaj med drugim pravi kodeks odvetniške poklicne etike: "Odvetnik naj se zaveda, da je po svoji družbeni vlogi dolžan strankam zagotoviti pravno pomoč." In še: "Zastopanje in obramba socialno šibkejših je običajna in častna naloga odvetnikov pri opravljanju odvetniškega poklica. To nalogo naj odvetnik opravlja s posebnim razumevanjem." Kot sem do zdaj v javnosti opazil, to nalogo opravljajo takrat, ko se tržijo, takrat, ko je treba svoj rating postaviti in takrat se postavijo v učinkovito obrambo. Prepričan sem, da delajo tudi veliko škodo tej državi. Očitno je, da je v naši družbi nekaj narobe. Etika, morala, etično ravnanje - kaj je to? To sploh ni nikomur nič več mar. Nahajamo se v družbi, kjer je vrednota postala požrešnost, pohlep, zaslužek, grabežljivost, izkoriščanje, da ne naštevam dalje. Grozljivo in zastrašujoče je tudi to, da takšne vrednote zagovarja tudi vladajoča politika. Mali človek ni pomemben, pomembni so interesi vplivnih in bogatih interesnih skupin, ki preko svojih lobijev vplivajo na izvajanje dnevne politike. In pritiskom takšnih vplivnih in bogatih interesnih skupin je tokrat na žalost podlegla politika naše vlade.

V Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke predlaganega sklepa ne bomo podprli. Prav je, da se o takšni rešitvi zakona o odvetništvu izjasnijo ljudje na referendumu, poudarjam, o takšni rešitvi zakona - ne o zakonu kot zakonu. In v tem ne vidimo popolnoma ničesar spornega. Sporen se nam zdi poskus omejevanja te pravice. Še bolj sporno pa se nam zdi postopanje Vlade, ki popušča pritiskom - pritiskom generalno gledano bogatega lobija. Sem ne štejemo prav vseh odvetnikov po vrsti, vendar je to vpliven lobij. V teh težkih kriznih časih, ko v Sloveniji službo dnevno izgublja 200 do 250 ljudi, smo prepričani, da nihče izmed odvetnikov ne bo ostal brez dela, pa tudi ne brez dobrega zaslužka kljub tej toliko znižani tarifi. Tudi ob trenutno veljavnih tarifah smo prepričani, da lahko dobro shajajo. V teh težkih in napornih časih nikakor ne smemo in ne moremo dopustiti niti najmanjše možnosti še večje bogatitve najbogatejših slojev na račun preprostih državljanov. Še enkrat, v Slovenski ljudski stranki tega ne podpiramo in ravno sramotno je, da to podpira vladajoča koalicija. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Besedo ima gospod Milan Gumzar v imenu Poslanske skupine Liberalne demokracije Slovenije. Prosim.

MILAN GUMZAR: Spoštovani gospod predsednik, minister, kolegice in kolegi. Danes smo zopet priča demagogiji ene strani in všečnih, vendar neutemeljenih tez s strani opozicije. Kažejo pa tudi na to, da bo resnično treba spremeniti sistem referendumov, ki se ne bo izrabljajal za politično manipulacijo in širjenje neresnic. V imenu LDS bom samo še enkrat izpostavil ključna dejstva, ki kažejo na protiustavnost posledice predlaganega referendumov.

V tem trenutku se moramo postaviti v položaj tistih revnih Slovencev in Slovencev, ki zaradi sistema, ki omogoča odvetniku zavrnitev brezplačne pomoči, ne bodo mogli uveljaviti pravic, ki bi jih zagotavljala naša ustava in zakon o kazenskem postopku.

Druga posledica lahko ogrozi varnost državljanov in državljanov. Zakaj? Zagovorništvu po uradni dolžnosti je obvezno pri osumljencu hudih kaznivih dejanj, kjer bi bilo treba odrediti pripor. Sodišče namreč takemu osumljencu, ki si sam ne more zagotoviti odvetnika, tega postavi po uradni dolžnosti, in sicer ravno iz tistih seznamov zagovornikov, iz katerih sedaj odvetniki množično izstopajo. Navedeno lahko pomeni tudi nevarnost za državljanke in državljanke, saj je pripor mogoče odrediti tudi zato, kadar obstoji nevarnost, da bo osumljenec kaznivo dejanje ponovil. Če novela zakona o odvetništvu ne bo kmalu objavljena v Uradnem listu, se bomo z rezultati takšne neprimerne ureditve srečevali vsakodnevno in takrat se lahko samo vprašamo, kaj smo naredili za varnost naših državljanov. Edina sprememba tarife, ki je bila predlagana z novelo zakona o odvetništvu, pa je njeno znižanje v postopkih revizije postopkov javnih naročil, saj se tarife ustrezno nižja na primeren nivo. Takšna rešitev bi morala biti absolutno podprta ne le kot varčevalni ukrep, ampak predvsem kot razumen odziv vsakega dobrega gospodarja. Še enkrat poudarjamo, da gre pri vprašanju odvetniške tarife za strokovno in nepolitično vprašanje, ki pa sedaj s predlaganim referendumom postaja celo plebiscitarno, vseljudsko, vsekakor pa spolitizirano. Zaradi tega sploh ni več mogoče objektivno in s strokovnimi argumenti razpravljati o vsebini. Lahko bi celo rekli, da prav predlagani referendum kaže na to, da izvirni problem opozicije sploh ni tarifa, ki se tudi ne ureja s tem zakonom, saj bi sicer opozicija vložila predlog za znižanje le-teh, pa jih ni. Pravzaprav gre s strani koalicije za pristop iskanja soglasja in ravnotežje med svobodno gospodarsko pobudo, odvetnikov in javnih interesov, v nasprotju pristopa prejšnje koalicije, ki je vprašanje urejala na silo. V LDS zagovarjamo novelo, ki zagotavlja brezplačno pravno pomoč v postopkih prav socialno najbolj šibkih.

Pa še eno stvar bi v LDS jasno radi izpostavili: ustavne odločbe je treba spoštovati. Ustavno sodišče je že leta 1989 v neki drugi sestavi odločilo, da zakonodajalec ne sme neposredno vplivati na ceno odvetniških storitev in da to lahko stori le minister za pravosodje, vendar ne arbitrarno, temveč s pogajanjem z odvetniško zbornico v višini nagrad po odvetniški tarifi. V tej odločbi Ustavnega sodišča je takrat Ustavno sodišče iskreno zapisalo, kaj pomeni neodvisnost in samostojnost odvetniške zbornice pri določanju odvetniške tarife.

V LDS ocenjujemo, da vsi naštetih argumenti pričajo proti predlaganemu referendumu. V času sedanje gospodarske krize bodo brezposelni delavci na čakanju, upokojenci z brezposelnimi potomci, matere z otroki in še marsikdo potreboval vse več brezplačne pravne pomoči, ki pa je zaradi zavlačevanja uveljavitve zakona s predlaganim referendumom ne bo mogoče uresničiti in bo s tem nastala še dodatna škoda.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Besedo ima gospod Miran Potrč v imenu Poslanske skupine Socialnih demokratov. Prosim.

MIRAN POTRČ: Hvala, gospod predsednik. Spoštovane kolegice in kolegi! Predlagatelji zahteve za razpis zakonodajnega referenduma o Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o odvetništvu utemeljitev svoje zahteve gradijo na dejstvu, da naj bi spremenjeni zakon omogočal odvetnikom višje odvetniške tarife in s tem višje zaslužke, kar naj bi bilo v škodo državljanek in državljanov, pa tudi proračuna države in občin. Če bi bilo to res, doslej tega niti slučajno niso dokazali. In če bi bil to edini cilj sprememb in dopolnitev zakona, bi bilo s predlagatelji zahteve treba soglašati in njihovo zahtevo za referendum tudi podpreti. Toda dejstva govorijo popolnoma drugače.

Spremembe in dopolnitve zakona o odvetništvu do nadaljnjega posegajo v višino odvetniške tarife zgolj na eni sami točki, to je pri določanju tarife za sodelovanje pri revizijskih postopkih. In to tako, da do sprememb in dopolnitev veljavno odvetniško tarifo, kakor jo je predpisal tako imenovani Šturmov zakon, znižujejo za 20-krat in celo več, saj nagrade od zneska 6.500 do 33.000 evrov, kolikor jih nova tarifa omogoča, zmanjšujejo na maksimalni znesek 1.400 evrov. V vsem ostalem ostajajo vse odvetniške tarife do nadaljnjega nespremenjene, takšne, kot jih je določil zakon, ki ga je predlagal prejšnji minister dr. Šturm. Spremenjeni zakon torej ne bo povišal, temveč znižal veljavne odvetniške tarife, posebej glede zastopanja v revizijskih postopkih, kar je pomembno za zmanjševanje javnih sredstev v ta namen.

Če bo razpisan referendum in če bo referendum uspel, bo imela država za izvedbo revizijskih postopkov javnih naročil 20-krat in več višje stroške. Že samo zato je predlagani

referendum nesprejemljiv in argumentacija zanj neresnična. Pa tudi glede višine odvetniških tarif bi bilo prav, da vsaj Državni zbor ugotovi kolikor toliko objektivno sliko, ki je predlagatelji referendumoma niso ponudili. Predlagatelji referendumoma trdijo, da želijo z referendumom zagotoviti, da se ne uveljavijo višje tarife, ki bi bile uveljavljane, če ne bi veljal zakon dr. Šturma. V resnici je situacija obratna. Jaz prosim, da se pokaže in pove kako so se dejansko spreminjale odvetniške tarife. Odvetniške tarife so se znižale samo za zastopanje po uradni dolžnosti in v primeru brezplačne pravne pomoči, to pa ni v korist niti v breme občanov, to je v korist ali v breme proračuna, ki mora pokrivati ta sredstva. Da bi se znižale obveznosti proračuna, je prišlo do tega, da odvetniki več ne želijo po ceni, ki je res nižja, kot je bila prejšnja, zastopati stranke na sodišču, in bo prišlo do nesprejemljivih posledic. Sicer pa, gospodje, povejte, ali je res ali ne, koliko so se na vrednost spora zvišale ali znižale s tako imenovanim Šturmovim zakonom odvetniške tarife. Do cca 5000 evrov vrednosti spora so se res malo znižale, za vrednost nad 5000 evrov spora pa so se bistveno povečale. In zdaj mi recite, da vrednost spora 5000 evrov v zapuščinski zadevi, če do nje pride, pri mejnih sporih, pri čemerkoli drugem, pri premoženjskih sporih predstavlja vrednost, ki je nedosegljiva ali ki je redka. Ni res, zelo pogosta je in redki so spori pod 5000 evrov vrednosti. In prav je, da to povemo, da bomo vsaj vedeli, da predlog, ki ga opozicija daje, dejansko tudi glede odvetniške tarife ne zagotavlja boljšega položaja za ljudi. Toda žal samo razprava o odvetniški tarifi in o njeni višini ne more biti razlog, zaradi katerega bi koalicija lahko zahtevala presojo ustavnosti. Zato smo morali poiskati druge razloge. Naslednji razlog, ki ga za referendum navajajo predlagatelji zahteve, temelji na predpostavki, da bo spremenjeni postopek odločanja določanja odvetniške tarife za odvetnike ugodnejši in slabši za državljane. Edini argument za njihovo trditev, naj bi bilo dejstvo, da bo pri določanju odvetniške tarife sodelovala odvetniška zbornica, soglasje k tako predlagani tarifi pa bo moral dati minister za pravosodje. Predlagatelji zahteve za referendum trdijo, da je večja garancija za realnost višine tarif, če o njih odloča neposredno Državni zbor. Pri tem pa ne povedo, da bo tudi v primeru predloga za višino tarif odločal tisti minister, ki ga bo koalicija predlagala in bo v koalicijski vladi imel takšno pristojnost. Opozicija je res protislovna. Na eni strani trdi, da želi koalicija povečati odvetniške tarife in svoj vpliv na določene tarife, na drugi strani pa opoziciji ponuja, naj tega ne dela prek svojega ministra, ampak prek ministra posredno z odločanjem koalicijske večine v Državnem zboru. To je smešno. Ves čas nam očitajte, da opozicija ne sodeluje opozicija dovolj pri sprejemanju odločitev, ampak da odloča samo koalicija. Zdaj pa nam ponujate, da to delamo in trdite, da bodo na tej podlagi odvetniške tarife bolj pravične, boljše, eventualno

tudi nižje. Prav je povedati, da bo jasnejša slika, če bo o tem odločal minister, ki bo lahko tudi pred parlamentom, pred javnostjo odgovarjal za svoje predloge in za svoje odločitve in se ne mogel izgovarjati na neko večino v Državnem zboru, ki je odločitve sprejela. Mnogo bolj jasna in neposredna je namreč odgovornost ministra, če daje soglasje k tarifi, saj lahko v primeru, da obstoja sum klientelizma ali korupcije, Državni zbor in tudi v njem zastopana opozicija uvede parlamentarno preiskavo ali interpelacijo zoper odgovornega ministra. V Državnem zboru se odloča samo čez leta na naslednjih rednih volitvah.

Predlagatelji zahteve za referendum nimajo prav nobenih tehtnih razlogov za razpis referenduma. Toda žal to dejstvo ne spreminja obveznosti Državnega zbora, da referendum razpiše, če ga je zahtevalo več kot 30 poslank in poslancev v predpisanem roku. In to se je zgodilo. O smiselnosti ali nesmiselnosti referenduma, o korektnosti ali neresničnosti argumentacije za referendum, o zapravljanju časa in denarja za izvedbo referenduma Državni zbor po veljavnem zakonu nima pravice presojudati. Referendum se mora razpisati. Na njem lahko sprejme odločitev tudi nepomemben delež državljanek in državljanov. Tudi to je nebistveno. Tako razpisani referendum je lahko tudi le politična poteza, je lahko le pridobivanje glasov volivk in volivcev, ali pa nagajanje vladajoči koaliciji, ki jo ustvarjajo opozicijske stranke. Tudi če vse to vemo, referendum moramo razpisati. Edina možnost, da se referendum ne razpiše, je odločitev Ustavnega sodišča, da bi z uveljavitvijo zakona, ki je na referendumu, lahko nastopile protiustavne posledice. K sreči zakon o referendumu in ljudski iniciativi ima takšno določbo in to določbo smo uporabili koalicijski poslanke in poslanci v prepričanju, da bi res, če bi bil razpisan referendum in na njem zakon izglasovan, nastopile protiustavne posledice.

Najpomembnejši razlogi za tako našo oceno so trije. Če se zakon ne uveljavi oziroma dokler se ne uveljavi, obdolžencem v kazenskih postopkih ni mogoče zagotoviti formalne obrambe po uradno določenem zagovorniku, kar nima za posledico le kršitev ustavnega načela enakosti pred zakonom in enakega varstva pravic, temveč ima lahko za posledico tudi povzročanje nevarnosti za življenje in premoženje drugih, saj brez zagovornika zoper osebe, ki so zakrivile težka kazniva dejanja, ni dovoljen kazenski pregon, privedba k preiskovalnemu sodniku ali pripor, in to celo v primeru, ko je razlog za pripor ponovitvena nevarnost. Če se torej takega obdolženca, ker nima zagovornika, ne more privedi v pripor, lahko nastopi primer, ki je bil pred leti zaradi nedejavnosti policije ali tožilstva, morda pa obeh, že viden in katerega posledica je bila smrt osebe, o kateri je razpravljajal tudi Državni zbor.

Drugič. Dokler se zakon ne uveljavi, so lahko brez strokovne pomoči pri uveljavljanju njihovih pravic pred

pravosodnimi organi vsi, ki si zaradi svojega socialnega položaja ne morejo plačati stroškov prve pravne pomoči, prvega nasveta ali brezplačne pravne pomoči pri vodenju sodnih postopkov. Takšnih primerov je bilo v preteklem letu cca 11.000. Sodišča določajo zastopanje takšnih oseb iz seznama tistih, ki so se pripravljene takšnega dela tudi lotiti. Socialno najšibkejši bodo v primeru, da takšnih odvetnikov ne bo več, ob svojo ustavno pravico do sodnega varstva in dejansko ne bodo mogli uveljavljati svoje pravice, za katere bodo prikrajšani. V obeh primerih, se pravi pri zastopanju po uradni dolžnosti in pri zastopanju kot brezplačna pravna pomoč, bo razlog za protiustavne posledice neposredno povezan s tem, da ne bodo uveljavljane spremembe in dopolnitve Zakona o odvetništvu, ki smo jih sprejeli, mislim, da 27. marca. Zakon, ki ga je predlagal dr. Šturm, ni predvidel rešitev za primere, da se odvetniki ne prijavijo na seznam, iz katerega se potem izbirajo po uradni dolžnosti ali za brezplačno pravno pomoč. Pravkar spremenjeni zakon, ki ga je sprejel Državni zbor, pa je to obveznost odvetnikov predvidel in določil, da kadar predsednik sodišča ugotovi, da seznam odvetnikov ne zadošča za izvajanje instituta zagovorništva po uradni dolžnosti oziroma brezplačne pravne pomoči, določi odvetnika po abecednem vrstnem redu vseh odvetnikov. Novi zakon, ki mu z zahtevo za referendum poslanci opozicije nasprotujejo, zagotavlja pravno varnost in ustavni red in zato bi njegova neuveljavitev imela za posledico protiustavne posledice. To je treba posebej poudariti. To ni le hipotetična predpostavka, ampak je možnost dejanskih situacij, ker so nekatere območne zbornice že uveljavile svoja stališča, da ne bodo več svetovale odvetnikom, da se prijavljajo na ta seznam.

Poslanke in poslanci Socialnih demokratov takšno ravnanje odvetnikov obsojamo in ga štejemo za nesprejemljivo obliko pritiska in za ravnanje nasprotno odvetniškemu poklicu, odvetniški etiki in morali. Toda žal zoper tako ravnanje kritika morale ne zadošča. Potrebno je najti zakonske rešitve, ki bodo to onemogočalo. In mi smo jih v zakonu, ki smo ga 27. marca sprejeli, uveljavili in našli, opozicija pa jih želi onemogočiti s svojim zakonodajnim referendumom. To je treba povedati in to je lahko ena od bistvenih posledic, do katere pride, če se ne sproži ustavna presoja referendumske zahteve. Že navedena dva razloga po našem prepričanju v Poslanski skupini Socialnih demokratov zadoščata za resno nevarnost, da uveljavitev ali pozna uveljavitev zakona lahko povzroči protiustavne posledice glede uveljavljanja bistvenih ustavnih pravic. Zato je utemeljeno postaviti zahtevo Ustavnemu sodišču.

Tretji bistveni razlog pa je možna ogrožitev izvrševanja funkcij pravne in socialne države, saj bi zaradi bistveno povečanih odvetniških tarif pri postopkih revizij javnih naročil lahko prišlo do bistveno povečanih obremenitev in sredstev proračuna, ki ga, jaz upam, da to danes čutimo in

vemo vsi, ta država še kako potrebuje za uresničevanje svojih zakonskih nalog, tudi za uresničevanje načel socialne države ob vse večjih problemih, do kateri zaradi finančne, gospodarske in socialne krize prihaja. Tudi nezmožnost uresničevanja načela 2. člena Ustave, da je Slovenija pravna in socialna država, je torej razlog za našo zahtevo, da o tem presodi Ustavno sodišče.

Naj sklenem. Predlagatelji referendum sploh ne obravnavajo vprašanj, ki so bistveni z vidika varovanja načel pravne države. In to je razlog, da imam upanje, da bodo po današnji razpravi ob spoznanju bistva problema predlagatelji referendum morali le razmisliti, ali je njihov referendum res utemeljen in ali zasleduje cilje, o katerih nas želijo prepričati. Če gre namreč res samo za vprašanje višine tarife, potem njihov referendum v nobenem primeru ni utemeljen. Tarifa ostaja, razen pri vprašanju revizij, nespremenjena, nihče ne more trditi, da bo spremenjena v doglednem času. Jaz sem že na matičnem delovnem telesu rekel, da sem pripravljen v svojem imenu in v imenu večine poslank in poslancev Socialnih demokratov obljubiti, da bi do spremembe tarife lahko prišlo samo po res demokratičnem postopku, v katerem bi sodelovala tudi opozicija v Državnem zboru. Zaradi tega je razlog samo v tarifi, ki se ne znižuje s predlogom oziroma z zakonom, ki ga je predlagal dr. Šturm, ampak obratno, se na mnogih točkah celo povišuje. To ne more biti razlog za zahtevo za referendum. Pričakujem, da bodo predlagatelji v tej svoji zahtevi še vedno razmislili, da se ne bomo medsebojno obtoževali, kdo je za referendum bolj ali manj kriv, kdo ga bolj spoštuje ali ne, ali ga bo mogoče uveljaviti hkrati z razpisom oziroma z izvedbo volitev za evropske poslance, kar vse je v igri, ampak da raje skupaj ugotovimo, da se problemi dajo rešiti mnogo boljše, na bolj demokratičen in učinkovit način kot pa z zahtevo za vložitev referendum. Hvala.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Besedo ima gospod France Cukjati v imenu Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke. Prosim.

FRANCE CUKJATI: Hvala za besedo. Lep pozdrav kolegice, kolegi! Imamo zanimivo temo, in sicer opozicija predlaga oziroma v skladu z zakonskimi določbami predlaga referendum in imamo koalicijo, ki temu referendumu nasprotuje in predlaga, da o tem odloča Ustavno sodišče. Gre praktično za tipičen parlamentarni, ne bom rekel, spopad, ampak soočenja različnih stališč, kjer bosta dve polovici, vsaka zagovarjala svoje stališče. To je normalno. Zaradi tega ne vem, zakaj je predsednik Državnega zbora, oprostite gospod Gantar, dodelil sam mimo poslovnika, brez soglasja Kolegija, 120 minut Vladi. Ne vem. In tudi ne vem, zakaj ima pri današnji seji opozicija trikrat manj časa za razpravo kot koalicija in Vlada skupaj. Nisem vesel takih postopkov v Državnem zboru, tudi nisem

navajen nanje. Pa dovolite, da preidem k temi, ki je izrazito parlamentarna: dve nasprotujoči si stališči, kar je legitimno, kar je normalno za parlament. Da bi razumeli razpravo in zahtevo, o kateri bomo tudi glasovali, zahtevo, naj o tem odloča Ustavno sodišče, moramo najprej vedeti, kaj prinaša Šturmov zakon. Še prej moramo vedeti, kaj je pa bilo pred Šturmovim zakonom, ki je bil sprejet lani. No, nekaj značilnosti, ki so najbolj ključne in govorijo o zelo pomembni stvari, in sicer o odvetniških tarifah. Slišali smo različna mnenja, da se niso niti zmanjšale te tarife, da so se praktično nekatere drastično povečale oziroma je nevarnost povečanja in podobno. Naj nekoliko podrobneje povem, kako je zgledalo plačevanje pred Šturmovim zakonom. Preden je bil Šturmov zakon sprejet, so odvetniki zaračunavali vsako pisanje posebej, vsako glavno obravnavo posebej, vsak narok posebej, vsako pripravljeno vlogo posebej. V 5. členu njihove tarife je bilo zapisano, da lahko odvetnik kar sam, mimo soglasja stranke, enostransko torej za 100% dvigne to tarifo za tako imenovano posebno strokovno znanje, kar je praktično veljalo za vse gospodarske spore. Nikoli stranka ni vedela, koliko jo bo stal sodni postopek, nikoli, niti približno ne. Šturmov zakon je uvedel drugačen pristop. Tako rekoč je ukinil tisto plačevanje po posameznih dokumentih, po posameznih dejanjih, po posameznih narokih in je vzpostavil sistem plačevanja na primer. Stranki so bili torej stroški vnaprej znani, koliko jo bo stala zadeva. In ta Šturmov koncept odvetniške tarife je bil povezan s sodnimi taksami. Kako? Tako, da je bil odvetnik zainteresiran, da bi se čim prej, čim hitreje učinkovito zaključil postopek. To je tista glavna razlika. Prej so odvetniki raztegovali postopke, zavlačevali, kajti ko so se enkrat poglobili v primer, potem je bilo čudovito vleči ta primer s sodbe na sodbo, iz naroka v narok, zavlačevati dodatne pritožbe, dodatne papirje, kajti vsakokrat so lepo zaračunali. Šturmov zakon je to prekinil. To je bistveno. Zaradi tega se ne da primerjati posamezne scene, posameznega papirja, tako rekoč, ampak celoto. In v celoti so cene odvetniških storitev s ciljem pravne varnosti padle tako rekoč za 50%. Gre torej za prenos nemškega modela v Slovenijo. In po tem nemškem modelu - Nemci imajo že zelo dolgo prakso s tem modelom. Pri njih se 80% vseh primerov se konča prej, predno pridejo na glavno obravnavo. Končajo z mediacijo, poravnavo in podobno, ker so odvetniki stimulirani za zaključitev postopka, za mediacijo, poravnavo in podobno. Pri nas so pa bili do Šturmovega zakona stimulirani za zavlačevanje.

In če govorimo o nemškem primeru, je treba tudi reči, da so po Šturmovem zakonu cene odvetniških storitev sicer nižje kot v Nemčiji, 66% nemške tarife, ampak tudi naš bruto družben proizvod je samo 66% nemškega. To se pravi, je povsem primerljivo z nemškim. Naj povem, da ta problem zavlačevanja sodnih postopkov, ustvarjanja tako rekoč tistih postopkov, ki so šli v nedogled, zaradi katerih smo tudi večkrat že bili na

Evropskem sodišču, na ta problem so že dolgo opozarjala tudi sodišča. In ko je bil Šturmov predlog v obravnavi, v javni obravnavi, so bila povprašana tudi sodišča. Kar po vrsti so se opredelila za Šturmov zakon, da je zelo dober. Naj citiram samo Okrožno sodišče v Ljubljani, ki je 6. februarja lani izjavilo, citiram: "... da smo na preiskovalnem oddelku že pred leti opozarjali, kar je razvidno tudi iz letnih poročil o delu oddelka, da bi odvetniška tarifa morala spodbujati odvetnike k temu, da bi s svojim sodelovanjem prispevali k pospežitvi kazenskih postopkov ne pa, kot se dogaja, da je v njihovem interesu postopek zavlačevati." In naprej Okrožno sodišče pravi: "Ocenjujemo, da bi nova ureditev tudi na strani udeležencev sodnih postopkov, to so stranke in njihovi odvetniki, spodbujala hitrejša reševanja sodnih zadev s tem, da bi omejevala nepotrebno pošiljanje vsebinsko praznih vlog in prelaganje narokov ter spodbujala sporazumno reševanje zadev."

In še očitek, da smo nekaj posebnega s tem, ko smo sprejeli Šturmov način oblikovanja odvetniških tarif, naj povem, da v dveh tretjinah evropskih držav odvetniške tarife v celoti ali delno določa parlament oziroma vlada in ne odvetniška zbornica. Naj jih naštejemo: Avstrija, Belgija, Grčija, Italija, Nemčija, Poljska, Malta, Slovaška, Irska, Francija, Češka, Estonija, Latvija, Luksemburg, Romunija, Švedska, Anglija. Mislím, da Šturmov zakon ni bila slaba rešitev, pa vendar ste koalicija dali predlog, zahtevo, da o tem odloča Ustavno sodišče. To je legalni predlog. Mi temu predlogu ne oponiramo, imate pravico to zahtevati, povsem jasno, da imate pravico. In ta vaš predlog resno jemljemo. Ne moremo pa resno jemati razlogov, dokazov, s čimer vi utemeljujete to, da v primeru, če bi referendum uspel in bi bila sedanja novela, ki smo jo ravnokar sprejeli prejšnji mesec, to se pravi, ne Šturmov zakon, ampak zakon sedanjega ministra za pravosodje, če bi bil zavržen na referendumu, trdite, da bi postale oziroma bi se pojavile protiustavne posledice. V štiri kategorije ste jih navedli. Jaz jih ne bom bral v celoti, ampak se bom dotaknil po vrsti vsake posebej. Najprej trdite, da Šturmov zakon ogroža zagotavljanje brezplačne pravne pomoči in izvajanje obligatorne formalne obrambe, kadar je zagrožena zaporna kazen nad osem let. Utemeljujete, da kratko malo se odvetniki nič več ne prijavljajo v reševanje primerov, kjer stranka ne more plačati, ker je pod pragom revščine, in za njeno obrambo naj bi plačala država. To je brezplačna pravna pomoč. Trdite, da zmanjkuje teh odvetnikov, ki bi bili pripravljene delati v obrambi za ceno, ki jo je postavila država. Vse kaže, da gre za neko obliko tihe stavke, za izsiljevanje, da si bodo zopet sami postavljali ceno in gospod minister ne vidi druge rešitve, kot da popusti in jim dovoli, da zopet oblikujejo svoje cene.

Dvomim, da je to edina možna rešitev. Še več. prepričan sem, da je to najslabša možna rešitev. Najslabša ne za odvetnike, ampak za prebivalce, ki iščejo pravno varstvo. Ne gre samo za to, da bo država toliko več plačevala za te primere, in tisti, ki so pod pragom revščine, ne bodo za to plačevali, njim je vseeno, ampak gre za tiste, ki so za evro nad pragom revščine, pa bodo morali prav tako poseči v denarnico in mnogo več plačati, kot pa je določil Šturmov zakon. In pri tem, kot sem rekel, ne bodo vedeli, koliko bo pravzaprav postopek stal, tudi ne bodo mogli kalkulirati, kdaj se bo postopek končal in ga bodo zopet vlekli za nos v nedogled, vedno znova, nove pritožbe, novi papirji in podobno.

Zamislite si, da bi kakšna druga javna služba, in to se bo zagotovo zgodilo, kajti to bo presedan uspeha tihe stavke in grožnje. V naslednjem trenutku bi pričakoval, da bodo zdravniki rekli, ne bomo dežurali, če nam ne dvignete plač. In tudi pri zdravnikih piše v kodeksu etike, da mora v nujnih primerih, ne glede na plačo, pomagati, da ne sme zapustiti delovnega mesta, dokler ne dobi nadomestila in tako dalje. Podobno imamo tudi v kodeksu etike oziroma v kodeksu odvetniške poklicne etike, kjer govori 37. člen, da je odvetnik dolžan strankam zagotoviti pravno pomoč, če stranka ne zmore primerne plačila odvetnikovega dela, to ni razlog za odklonitev pravne pomoči v nujnih primerih. Ali niso to nujni primeri, če stranke nimajo denarja, so pod pragom revščine? In vsi ti, ki odklanjajo to pomoč, čeprav bi bili dobro plačani od države, še vedno dobro plačani, ne toliko, kot si želijo določeni odvetniki, ali ni to kršenje tega kodeksa? In sedaj prihajam na drugačno možno rešitev: ti odvetniki bi morali iti v postopek Odvetniške zbornice in izgubiti licenco. A to se ne bo zgodilo, kajti v ozadju celotnega projekta, celotnega izsiljevanja je prav Odvetniška zbornica. Ministru ne pride na misel, tako kot je v zdravstvu, da bi Odvetniški zbornici odvzel javna pooblastila. Ne, to pa ne. Raje dvigniti cene, sprostiti, da bodo gospodje blagohotno prišli in pomagali tistim, ki si tega ne morejo privoščiti. Moram reči, da so nas poročila varuha človekovih pravic vsako leto opozorila na ta problem, da Odvetniška zbornica ne zagotavlja disciplinske varnosti oziroma učinkovitosti dela svojih disciplinskih organov v primerih, ko državljani, in to zelo pogosto pravi varuh človekovih pravic, sedaj varuhinja - takole pravi: "Državljanji pogosto izražajo razočaranje zaradi neučinkovitosti dela disciplinskih organov Odvetniške zbornice." Nezadovoljstvo z odvetniki je kot nezadovoljstvo s sodišči ena glavnih pritožb v vsakoletnem poročilu varuha in je torej to problem, pred katerim si ne smemo zatiskati oči. In opozarja Državni zbor vsako leto, odkar sem poslanec, od leta 2000, da prizadeti osebi moramo zagotoviti učinkovito pritožbeno pot. Žal, tu ostanemo torej pri tej točki, da bo zmanjkalo odvetnikov, ki bodo pripravljani po državni ceni zagovarjati tiste, ki so pod pragom revščine. Prihajamo na

neko čudno rešitev, ki me skrbi in na katero vsekakor ne morem pristati. Vsekakor pa to ne bi bil razlog, da bi s padcem sedanjega zakona na referendumu postalo protipravno, protiustavno stanje. Obstajajo so druge bolj učinkovite poti, bolj potrebne, da se zagotovi pravno varstvo tudi revnim ljudem.

V 2. točki zastopate oziroma utemeljujete svojo zahtevo po presoji na Ustavnem sodišču z ogrožanjem pravne države na področju revizije javnega naročanja. Tukaj so vse mogoče pripombe in pa razprave bile podane. Naj samo omenim, da pred Šturmom je odvetnik v enem kazenskem postopku v dveh mesecih zaslužil oziroma mu je morala država plačati 25.000 evrov. To je en kazenski postopek, ki stane države toliko. Pri čemer pa odvetnik ni to samo služil s tem primerom, ampak je medtem tudi druge primere obravnaval in tudi bil zanje plačan. S Šturmovim zakonom je tukaj drugačen pristop. Ni kar samo po sebi umevno, da bo odvetnika plačala država. Ampak samo takrat, kadar se bo izkazalo, da je bil razpis napačen, da je državna revizijska komisija ugotovila postopke, v katerih je bil razpisni postopek napačen. S tem bi se izognili tistemu, kar Slovenija trpi pri javnih naročanjih, in sicer umetnemu zavlačevanju, nagajanju z vedno novimi pritožbami in podobno. Tudi to je treba omeniti, da v kolikor zakon padel na referendumu, ne bi nastale protiustavne posledice.

In tretjič. Pravite, če država odvetnikom določa tarife, potem posega v njihovo samostojnost in neodvisnost. To je pa filozofija, ki smo jo že slišali pri zagovarjanju samostojnosti in neodvisnosti sodstva. Tudi oni si morajo določiti oziroma morajo imeti možnost, da si sami določijo plačo, sicer niso samostojni in neodvisni. Ja, gospodje poslanci, dajmo si še mi sami določiti plače, da bomo neodvisni in samostojni, da bomo samostojna veja oblasti.

Mislím, da bodo tudi drugi, recimo profesorji na univerzah si bodo sami morali določiti plače, da bodo samostojni in neodvisni, pa tudi organi pregona, policija, si morajo sami določiti tarifo in jih moramo izločiti iz zakona o plačah, kajti sicer ne bodo samostojni in neodvisni. Čudno. Zelo nevarna filozofija. Samostojnost in neodvisnost nima nobene zveze s plačo in ceno. Samostojnost in neodvisnost je samostojnost v presoji primera in v odločitvi o primeru. Tako kot zdravnik, ki ima državno plačo, je popolnoma samostojen, da presodi bolnikovo stanje in da se odloči za terapijo.

In še četrta utemeljitev, ki je za lase privlečena, in sicer, ker je Šturmov zakon še v presoji pred Ustavnim sodiščem, bi postalo čudno, če bi tudi ta zakon padel na referendumu, pa bi tudi Ustavno sodišče ugotovilo, da je tudi Šturmov zakon neustaven... Ja, gospodje, zakaj ste pa hiteli z novelo zakona o odvetništvu, če pa Ustavno sodišče še prejšnjega ni ocenilo?

Vsekakor smo in bomo pred tem, kajti zagotovo imate dovolj glasov, da boste o tem odločali in se tudi tako

dogovorili, da bo o tem odločalo Ustavno sodišče. Pošteno povedano, jaz ne vem, kakšna bo odločitev. Nekateri moji kolegi pravijo, zagotovo bo referendum, saj je nemogoče, saj Ustavno sodišče ne more biti proti, ne more pritrditi takšnim razlogom, ki sem jih ravnokar navedel. Jaz pa pravim, nič ne vem. Že vse mogoče, smo doživeli od Ustavnega sodišča, že vse mogoče gospodje! In nič ne vem, kako bo odločil. In bojim se, da bo verodostojnost še nižja, verodostojnost Ustavnega sodišča. Upajmo, da ne bo tako. Upajmo, da se bo Ustavno sodišče zavedalo, da je velika pravica, ustavna pravica, pravica do referendumu, ustavna pravica prebivalcev, da odločijo o zakonu, in se bo Ustavno sodišče zavedalo, da je tudi pravica do pravne varnosti ustavna pravica. Pravne varnosti ni, če odvetništvo, ki smo ga zapisali kot nujnega sopotnika v iskanju pravne varnosti, ni dosegljivo ljudem po neki zmerni razumni ceni. Saj ne zastonj, ampak po zmerni razumni ceni. To je osnovni pogoj za ustavno pravico, za zagotavljanje ustavne pravice do pravne varnosti. In prav obvladovanje tarif je osnovnega pomena za zagotavljanje pravne varnosti vsem prebivalcem kot določa naša slovenska ustava. Hvala.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Besedo ima gospod Franci Kek v imenu Poslanske skupine Zares. Prosim.

FRANCI KEK: Hvala za besedo. Spoštovani!

Najprej nekaj besed o časovnem poteku današnje razprave. Poskuša se zbuditi vtis, kot da opozicija nima dovolj časa za razpravo. Če pogledamo, dopolnilna obrazložitev Borut Sajovic, LDS, 5 minut; dopolnilna obrazložitev Branko Grims, SDS, 5 minut; SD 90 minut; SDS 90 minut; s tem, da smo že danes dopoldne tri ure in pol o tem razpravljali, razpravljali smo prejšnji mesec in sem prepričan, da bom tudi v nadaljevanju razprave še trikrat slišal, kako je gospod Kozinc naslovil ministra z besedo kolega, čeprav smo to že šestkrat slišali.

Predstavnika SLS in SDS sta Vladi očitata dvoličnost, ker ni čakala na odločitev Ustavnega sodišča o presoji Šturmovega zakona. V bistvu sta tudi onadva dvolična, ko Vladi očitata, da ne čakata odločitve Ustavnega sodišča...

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Spoštovani kolega Kek, prosim, če le samo predstavitev stališč. Tudi drugi so polemizirali, vendar prosim, da ne greste predaleč v tej polemiki. Gre za predstavitve stališč. Prosim.

FRANCI KEK: Takoj bom upošteval vaše navodilo. Na 4. redni seji Državnega zbora dne 27.3. smo sprejeli novelo Zakona o odvetništvu in s tem odpravili pomanjkljivosti predhodnega zakona, ki je korenito posegel v neodvisnost odvetniške dejavnosti. Razvrednotil je predpostavko odvetniška kot samostojne in neodvisne službe in dejavnosti. Temeljni

cilj takratnega zakona je bil disciplinirati odvetništvo in ga v celoti podrediti zakonodajni in izvršilni oblasti države. V svojem temeljnem jedru je poddržavil odvetništvo kot svobodno dejavnost in jo podredil v sistemu nadzora oblasti. Z novelo zakona, sprejeto 27. marca t.l., smo sledili 137. členu Ustave. Odvetniški zbornici smo vrnili njene pristojnosti in s tem uresničili določbo, ki odvetništvo opredeljuje kot del pravosodja, torej ločeno od zakonodajne in izvršilne veje oblasti, v katere je neupravičeno posegal zakon, sprejet pod prejšnjo oblastjo.

V Poslanski skupini Zares podpiramo nekatere potrebne spremembe zadnje sprejete novele zakona o odvetništvu, sprejete letos marca, saj so le-tako upoštevana omenjena načela. Z morebitno zavrnitvijo Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o odvetništvu na referendumu, katere zahtevo je podpisalo 33 poslancev Državnega zbora, bi lahko nastale protiustavne posledice. Zaradi odložitve uveljavitve tega zakona zaradi predlaganega naknadnega referendumu te že nastajajo. Ob morebitni zavrnitvi tega zakona na referendumu pa bo nastopilo še stanje, ko področja, ki ga ureja zakon, eno leto ne bo mogoče uskladiti z zahtevami Ustave Republike Slovenije. Nastopilo bo stanje, ko ne bo mogoče voditi kazenskih postopkov zoper obdolžence, ki morajo v skladu z zakonom o kazenskem postopku imeti zagotovljeno obvezno formalno obrambo, te pa jim zaradi predlaganih izbrisov iz seznama odvetnikov za obvezno obrambo ne bo mogoče zagotoviti. Prav tako je treba ob tem omeniti, da Republika Slovenija nima na voljo kapacitet, ustrezno usposobljenih pravnikov, ki bi lahko interventno vzpostavili sistem državnega odvetništva kot odgovor na umik odvetnikov iz omenjenih seznamov zastopanja po uradni dolžnosti.

Druga, prav tako pomembna težava, ki bi se lahko pojavila z zavrnitvijo omenjenega zakona na referendumu, je zagotovitev zastopstva na podlagi brezplačne pravne pomoči. Posledično država ne bo mogla zagotoviti uresničevanja načela enake dostopnosti do sodnega varstva kljub načelu pravne in socialne države, določenim v 2. členu Ustave Republike Slovenije. Sprejeti zakon omenjeno težavo rešuje tako, da v primeru, ko predsednik pristojnega sodišča ugotovi, da seznam odvetnikov, ki zagotavljajo storitve brezplačne pravne pomoči, ne zadošča za izvajanje navedenega instituta, sodišče določi odvetnika po abecednem vrstnem redu izmed vseh odvetnikov, vpisanih v imenik odvetnikov, ki sestavljajo območni zbor, organiziran na območju posameznega okrožnega sodišča. Brezplačna pravna pomoč je še kako pomemben institut v Republiki Sloveniji, saj podatki iz osnutka sodne statistike kažejo vse pogostejšo in vse večjo potrebo prosilcev za brezplačno pravno pomoč.

Zakon, sprejet v prejšnjem mandatu, je odvetnike odvezal dolžnosti zastopanja po uradni dolžnosti ter izvajanje instituta brezplačne pravne pomoči, saj ni predvidel rešitev, ki bi preprečile posledice, s katerimi se srečujemo danes.

Tega umikanja odvetnikov s seznama za brezplačno pravno pomoč - gre za neke vrste izsiljevanje - v Poslanski skupini Zares ne podpiramo. In prav zadnja novela zakona o odvetništvu ponovno zavezuje odvetnike k uveljavitvi teh dveh tako pomembnih institutov.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Besedo ima gospod Anton Urh v imenu Poslanske skupine DeSUS. Prosim.

ANTON URH: Spoštovani gospod predsednik, spoštovani gospod minister in državni sekretar, spoštovane poslanke in poslanci! Naj takoj na začetku jasno in glasno povem, da bo naša poslanska skupina DeSUS soglasno podprla predlagani sklep, naj Ustavno sodišče Republike Slovenije presodi, ali bi zaradi odložitve uveljavitve in zaradi morebitne zavrnitve Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o odvetništvu, ki smo ga sprejeli na 4. seji, nastale protiustavne posledice.

Razlog za današnjo izredno sejo je vložitev zahteve za razpis naknadnega zakonodajnega referendumu o tem zakonu, ki pa mu, razpisu namreč, poslanci DeSUS-a nismo naklonjeni. Z opisom odisejade, kronologije sprejemanja in noveliranja, odločanja o vetu Državnega sveta in podobno ne bom izgubljal besed, saj je naša poslanska skupina svoje stališče že večkrat podrobneje izrazila, zato v tem niti ne vidim smisla. So pa seveda pomembni razlogi, zakaj sprejemamo in podpiramo predlagani sklep. Med poglobitnimi razlogi je namreč učinkovito zagotavljanje pravice do brezplačne pravne pomoči, katere namen je uresničevanje pravice do sodnega varstva tudi osebam s šibkejšim socialnim položajem - ponavljam, katere namen je uresničevanje pravice do sodnega varstva tudi osebam s šibkejšim socialnim položajem. Z morebitnim sprejetjem odločitve na morebitnem referendumu, da se novela zakona o odvetništvu ne izvede, bi po naši oceni zagotovo nastopile protiustavne posledice, ki nastajajo že celo zdaj zaradi odložitve uveljavitve te novele. Pred zadnjim noveliranjem se namreč odvetniki niso več dolžni vpisati na seznam, iz katerega predsedniki sodišč izbirajo odvetnike, ki zagovarjajo obdolžence tudi po uradni dolžnosti. To je "ex offo", niti na seznam, iz katerega odvetniki opravljajo brezplačno pravno pomoč. Takšna ureditev pa z vidika posameznika, na primer s šibkejšim socialnim stanjem, povzroča slednjemu kršitev ustavne pravice do sodnega varstva. Da o tem ne govorim na pamet, dokazujejo poslani sklepi območnih zborov odvetnikov Koper, Maribor, Posavje, Nova Gorica in Celje, ki vsi po vrsti navajajo skoraj identično vsebino, in sicer vsi odvetniki z dne 1.1.2009 dalje izstopamo iz seznama "ex offo" in seznama brezplačne pravne pomoči.

Predlagatelji razpisa za referendum se, kot kaže, ne zavedajo posledic, ki jih je povzročilo noveliranje zakona še v prejšnjem mandatu, niti ne pomembnosti uveljavitve na 4. redni seji sprejete novele zakona o odvetništvu, ki to

anomalijo na srečo korektno popravlja. Ob tem moram tudi izraziti pohvalo ministru, ki je tako hitro na takšno nedoslednost in s tem na kršitev človekovih pravic in svoboščin tudi reagiral.

Kot drugi razlog za podporo temu sklepu s strani Poslanske skupine DeSUS pa je dejstvo, da je zadnja novela, ki sicer še ni stopila v veljavo, bistveno pripomogla oziroma bo pripomogla k racionalnejši porabi javnih sredstev predvsem na področju revizije postopkov javnega naročanja. O nesorazmernem posegu v davkoplačevalska sredstva opozorja tudi državna revizijska komisija za revizijo postopkov in iz njenega obvestila o priznavanju nagrad odvetnikov v teh postopkih jasno brez slehernega dvoma izhaja, da če zadnja novela ne bi bila uveljavljena, bi slednje predstavljalo precejšnjo obremenitev javnih financ, saj so sedaj povprečne nagrade odvetnikov enormne, medtem ko zadnja novela te nagrade omejuje na bistveno nižji znesek.

Naša poslanska skupina bo glasovala za sklep, naj se ta obravnavana zadeva predloži v presojo ustavnim sodnikom. Prepričani pa smo tudi, da je predlog za razpis zakonodajnega referendumu popolnoma neodgovorna poteza, ki lahko oziroma celo že povzroča nepopravljivo škodo številnim posameznikom. Hvala lepa.

PRESEDNİK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Besedo ima gospod Zmago Jelinčič Plemeniti v imenu Poslanske skupine Slovenske nacionalne stranke.

ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI: Lep pozdrav vsem skupaj! Slovenija je res ena čudna država. Izsiljujejo jo sodniki, izsiljujejo jo zdravniki, izsiljujejo jo učitelji in sedaj jo izsiljujejo še odvetniki. In mi to lepo mirno gledamo in se tukaj prerekamo, da bomo ugodili nekemu klanu, ki pravzaprav zelo nefer dela na tem področju.

Človek bi se vprašal pravzaprav, kaj ta gospoda odvetniška pravzaprav sploh misli. Ali misli samo na lasten zaslužek? Ali misli tudi na kaj drugega? Tukaj je cela vrsta odvetnikov izstopila iz seznama sodišč z razlogom, da enostavno nočejo več zastopati nikogar od tistih, pri katerih se premalo zasluži. Točno to je tisto. Država plača obrambo, to so tisti ex offo zastopanci. To je majhen zaslužek, to je malo denarja. In kaj narediti? Ali izsilimo Državni zbor, da nam dvigne vse skupaj na prejšnjo raven, ali pa ne bomo delali tega? In imamo tukaj sklep o izstopu vseh odvetnikov iz Kopra iz seznama sodišč, potem imamo sklep o izstopu vseh odvetnikov Celja iz seznama sodišč, potem imamo, da nihče od odvetnikov v Novi Gorici se ne bo prijavil na listo brezplačne pravne pomoči in ex offo zastopanja, potem imamo tukaj še Maribor, zapisnik sestanka zbora odvetnikov, tudi oni ne bodo nikogar več zastopali. Kakšna država smo? In kaj naredi ministrstvo? Namesto da bi popravilo zadevo na ta način, da bi bilo obvezno

zastopanje ex offio in pa dajanje brezplačne pravne pomoči, ne naredi nič. Odvetniška zbornica reže kruh, kakor ji ustreza. In potem ko izsili ministra in koalicijo do te mere, da tukajle predlaga sklep, po katerem bo, če bo prišlo do referendumu, da bo to rušilo ustavo, mislim, da je to grozljivo. Ne vem, če se zavedajo gospodje, da je referendum najvišja in z ustavo zagotovljena oblika demokracije in sodelovanja ljudi, ljudstva pri odločanju. Ne, mi bomo to rušili, ker nekemu ni všeč, ker bo nekdo premalo zaslužil. Konec koncev, če pogledamo tudi podpise teh odvetnikov, je zanimivo, da v glavnem niso kakšni zelo pretresljivo "težki" odvetniki zraven. Tisti odvetnik, ki zna delati, si bo že izgovoril zaslužek tak, kot je, drugi bodo pa izsiljevali. In ko poslušamo tu, da bo pravzaprav referendum, če bo uspel oziroma če bo sploh razpisan, kriv za to, da nekateri ne bodo dobili pomoči, mislim, to je sprenevedanje. To je laž, to je pesek v oči, to je svinjarija! Tule so gospodje že izstopili in ne bodo zastonj tega delali. Samo ne vem, kaj bodo delali potem. Ker glede na to, da je v Sloveniji tako ali tako preveč odvetnikov in da je med temi odvetniki vsaj polovica izredno slabih odvetnikov, ti pa obvezno prejmejo plačilo ne glede na uspeh pravde, v tem primeru bodo brez kruha. Tako so imeli vsaj "ex offio" zastopanje in jim je država plačevala, da ne bi kdo mislil, ko se že pravi, da je to zastopanje zastonj, ni zastonj. Zastonj je za tistega, ki si ne more tega privoščiti, vendar država plača odvetnika. Mislim, da bi morali narediti nekaj drugega. Morali bi na tem področju odvetništva doseči to, da bi morali tistemu odvetniku, ki bi neupravičeno zavrnil zastopanje "ex offio" ali neupravičeno ne bi dajal brezplačne pravne pomoči, odvzeti licenco. Pa naredimo nekaj takega, kar si upajo v Nemčiji, kar si upajo v Avstriji in kar si upajo v drugih državah, pri nas se pa vsi vsega bojimo. Edino Cigani imajo vse pravice. Vse ostale, nas, ki spoštujemo zakone, pa tolče enkrat eden, enkrat drug, enkrat tretji. Mislim, res smo hecna država. In kot kaže, je nekaterim v interesu, da se še ta hecna država, ki smo jo komaj dobili, sesuje in da je ni več. Kaj bomo potem imeli? Šerifske zakone ali kaj vem kaj? Ali bomo postali, kaj vem, neka ekspozitura "jodlarjev" ali pa Lahov mogoče, ali koga, ali pa hrčkov, kot se zdaj reče Hrvatom po novem?

Čudne zadeve so to, čudne. In ko dobimo tule zahtevo s podpisom slavnega gospoda Sajovica, kjer navaja, kaj naj bi bile tiste protiustavne posledice, gre človeku na smeh. Gre na smeh! Pod prvo točko piše, da veljavna ureditev in tako naprej, ne zagotavlja izvajanja učinkovite brezplačne pravne pomoči. Učinkovite brezplačne pravne pomoči ne zagotavlja nihče drug razen dobrega odvetnika! Takih imamo pa hudičevo malo v Sloveniji.

In ravno tako, da ta veljavna ureditev ne zagotavlja izvajanja obligatorne formalne obrambe, to je tiste "ex offio". Ampak zakaj ne? Če pogledamo, da je tukaj ,ne vem koliko

desetin odvetnikov že "skočilo ven iz tega", da ne bodo delali. Kdo je zdaj kriv? Referendumska pobuda? Ne, ne more biti, ker je to skregano z logiko. Ampak logika pri nas nima kakšne posebne teže in koalicija se bo odločila in bo spravila zadevo na Ustavno sodišče. Ima enostavno večino in zato je vsa ta razprava, ki jo imamo tukaj, popolnoma brez smisla ali brezpredmetna, ker bo tako ali tako uspeh na tisti strani, od katere bodo ljudje dobili po glavi. Nekateri bodo seveda profitirali. Tisti, ki pa znajo, bodo pa tako ali tako si določali ceno sami.

Ne vem, kako je to mogoče, da se zdaj razpravlja o tem, ali sme biti referendum ali ne, kajti treba je vedeti, da Ustava Republike Slovenije v 90. členu piše oziroma določa, da Državni zbor mora razpisati referendum, če to zahteva najmanj tretjina poslancev. In ta zahteva je izpolnjena. To se pravi, referendum mora biti. Pravne variante in preigravanja so samo zato, da bi se ustreglo nekemu klanu, tako kot se vedno ustreže določenim klanom. Sodniki, zdravniki, učitelji, odvetniki, kdo bo naslednji? Mesarji mogoče? Ne, oni morajo delati. Apotekarji? Morda tudi. Vendar mislim, da ne bodo. Kot jih jaz poznam, ne bodo, ker upam, da boste sprejeli kakšen zakon, ki bo uredil zadeve. Do zdaj še niste naredili nič na temu področju. Človek bi pričakoval, da bi kaj drugega naredili, ne samo govorili pa, recimo, črtali kavice in pa podobne zadeve ali pa plačevali iz svojega žepa kave. Ta sklep, ki ste ga predlagali, bo zadevo zavlekel. Ustavno sodišče bo seveda sprejelo takšen sklep, kot bo koaliciji prav. Tudi to je jasno in se nam ni treba sprenevedati. Zato ne vem, kaj se gremo. Zdaj, če je to demokracija? Res je, demokracija je nadvlada večine nad manjšino. V redu. Ampak gospoda, kaj pa zdrava pamet? Nekoč smo bili Slovenci poznani po zdravi kmečki pameti. Kje pa je zdaj ta? Ni je več. Čeprav bi rekel, da je tukaj notri. Ja, ne, kmetov tukaj ni noter, je nekaj kmetavzarjev, kmetov pa res ni tukaj noter. Tako bi težko govoril o zdravi kmečki pameti v tem častitljivem prostoru. Aha, kolega, ali ste se začutili prizadetega? Slovenski pregovor pravi: Če mački stopiš na rep, zacvili. Ali je to to?

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Gospod Jelinčič, predstavitev poslanske skupine je.

ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI: Ja, seveda. Nesmisli, s katerimi nam poskuša koalicija preprečiti, da bi se ljudje odločali, so neskončni. Res so neskončni. In ko se govori, da gre za ogrožitev izvrševanja funkcij socialne in pravne države zaradi nesorazmernega posega v javnofinančna sredstva države na področju revizije postopkov javnega naročanja. Lepo vas prosim! Bi rad videl, koliko revizij ste sprožili. Saj ste že kar nekaj časa na Vladi. Koliko revizij javnega naročanja je bilo sproženih? Niti ena sama. Ali ste kakšnega od tistih

gospodov, ki so goljufali, zaprli? Niti enega samega. Ali ste kakšnega gospoda potegnili na sodišče? Niti enega samega! In potem govorite o tem. Tudi kakšnega poslanca bi bilo potrebno prevetrili pa malo pregledati tudi z varnostnega vidika za Republiko Slovenijo. Nekateri zelo močno delajo proti Sloveniji. To sem že omenil, da imam občutek, da je nekaterim mnogo do tega, da bi Slovenija izginila in prepričan sem, da tudi drugi, vsaj nekateri, ki razmišljajo z glavo, mislijo tako.

Pravi se tudi, da bi bilo neustavno posegati v samostojnost in neodvisnost delovanja odvetništva. Najprej je treba urediti delovanje odvetništva. Odvetnik si zaračuna svojo tarifo ne glede na rezultat. In odvetniku plačaš v naprej. In pravijo, da vnaprej se plačuje kurbe in odvetnike. Točno tako. Zato, ker nikoli ne veš, kakšen bo rezultat na koncu. Na žalost je v Sloveniji pri teh rezultatih veliko, veliko slabega. Hvala lepa. Še enkrat, mi bomo glasovali proti temu sklepu, čeprav ne bo pomagalo. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Končali smo s predstavitevijo stališč poslanskih skupin. Sledi razprava poslank in poslancev. Prosim.

ZVONKO ČERNAČ: Spoštovane kolegice in kolegi, vsi ostali prisotni!

Normalno je, da se odvetniki borijo za višje tarife, normalno je, da se odvetniki borijo za boljši položaj, normalno je, da se odvetniki borijo za to, da bi o pritožbah zoper svoje delo odločali sami in normalno bi bilo, da bi minister za pravosodje in celotna Vlada v teh primerih ščitila javni interes in bi tem pritiskom in tem težnjam nasprotovala, česar pa, kot smo videli, ne počneta. Namesto tega smo bili priča kolegialnemu nastanku novele zakona, saj veste, govorim o dveh kolegih, bivšemu pravosodnemu ministru gospodu Kozincu, sedanjemu predsedniku Odvetniške zbornice in sedanjemu pravosodnemu ministru LDS-a gospodu Zalarju, torej kolegialnemu nastanku novele zakona v kateri je izrazito prevladal interes odvetnikov na račun javnega interesa. Odvetniki bodo tako tarife določali sami in sami bodo odločali o pritožbah zoper svoje delo, če tak zakon na referendumu ne bo zavržen.

Veljavni zakon, ki je bil sprejet lani in ki mu rečemo Šturmov zakon, je pošten z vseh vidikov. Pošten je do strank, torej do 100.000 tistih, ki koristijo odvetniške storitve, pošten je do države, torej proračuna oziroma davkoplačevalcev, ker država z zakonom omejuje odvetniške tarife navzgor, predvsem na tistem področju, kjer gre za nudenje brezplačne pravne pomoči in za zastopanje po uradni dolžnosti. Kljub temu, da so te tarife omejene in da odvetniki smatrajo, da so prenizke, pa je ta strošek v letu 2008 davkoplačevalce stal preko 8 milijonov evrov, 2 milijona 821.428 evrov na področju

nudenja brezplačne pravne pomoči, delite to z 12.000 zadevami, ker gre za enostavne zadeve, ker jih je bila večina rešenih v enem letu, samo 1200 jih je ostalo za naprej, in boste videli, da tudi ta tarifa ni tako nizka, kot se na prvi pogled prikazuje in okrog 5 milijonov 5000 tisoč evrov za zastopanje po uradni dolžnosti.

Kljub temu pa mislim, da je zagotovljena sorazmernost, tako da še vedno vztrajam na tem, da je veljavni zakon pošten do vseh, torej tudi do odvetnikov, ker omogoča pošteno plačilo za njihovo delo, povsem primerljivo z nemškim sistemom. In tisto, kar je bistveno, ta zakon, ki je bil uveljavljen lansko leto, omogoča in prispeva tudi k zmanjševanju sodnih zaostankov, ker tarifira odvetnike po učinku, ne pa po številu produciranih listin.

Zakaj je bila torej potrebna ta nujna, hitra sprememba zakona na zadnji seji, ki nas vrača v stanje pred Šturmovim zakonom? Popolnoma jasno je, da je ta problem brezplačne pravne pomoči, torej varstvo šibkejših in tistih, ki jih je treba zastopati po uradni dolžnosti, samo kulisa, ker niti z enim samim konkretnim primerom ni bilo navedeno ne v razpravah do zdaj ne ob sprejemanju zakona in tudi danes ne, da je ta nevarnost res izkazana. Zakon se spreminja izključno zaradi tega, da bi nas vrnil v sistem, ki sem ga omenjal prej, torej v sistem nenormalno visokih tarif. Prej smo slišali, da je v nekem kazenskem postopku zastopanja po uradni dolžnosti bilo v dveh mesecih izplačanih 26 tisoč evrov iz proračuna, ampak to ni osamljen primer, takih primerov je nekaj deset, nekaj sto. Torej, da bi nas vrnil v stanje, ko so si odvetniki te tarife določali sami - neomejeno. V stanje, ko so odločali sami o pritožbah zoper svoje delo. Zdaj ne vem, ali je k temu pripomoglo to, da kar nekaj ministrov prihaja iz odvetniških vrst, recimo, ministrica za notranje zadeve, ministrica za javno upravo, kamor se bodo verjetno, ko bodo mandat končali, tudi vrnili, ali ne, ali je k temu pripomogel kolegialen odnos bivšega LDS-ovega pravosodnega ministra in sedanjega LDS-ovega ministra. Dejstvo je, da je bil v tem primeru javni interes zapostavljen in je prevladal zasebni interes približno 1.200 slovenskih državljanek in državljanov, ki so vpisani v register odvetnikov v Republiki Sloveniji. To pa ni dobro, kajti ministri in Vlada so prvi, mi pa takoj za njimi, ki so dolžni ščititi javni interes in ki so dolžni zagotavljati uravnoteženost v vseh sferah javne oblasti.

Manever, ki se s strani vladajoče koalicije dogaja danes, namesto da bi odločali o razpisu referendumu, kar določa ustava, pa je manever brez primere, formalno sicer dopusten, vendar formalno popolnoma neutemeljen. Manever izhaja iz tega, da naj bi se z referendumom in v primeru, da bi bil ta zakon, ta novela, recimo ji Zalarjeva novela, zavrnjena, da bi se onemogočilo pravno varstvo šibkejših. To ni res in tega ne minister, ne Vlada, ne nihče iz vladajoče koalicije ni izkazal niti z enim konkretnim primerom. To bi bilo res v kolikor bi

danes tukaj izvedeli, da na seznamu odvetnikov, ki nudijo brezplačno pravno pomoč in ki zastopajo po uradni dolžnosti, ni niti enega več vpisanega. Nismo izvedeli niti koliko se jih je izpisalo iz tega seznama, niti koliko se ji je v času od uveljavitve Šturmovega zakona na novo vpisalo. Niti tega nismo izvedeli. V gradivu smo dobili vrsto stališč odvetniških zbornic po območjih, ki so brezpredmetne, kajti na ta seznam se mora vsak odvetnik sam vpisati in iz njega sam izpisati. In s strani zbornice v Ljubljani, kjer gre za največje število odvetnikov, imamo v gradivu, ki ste ga vi predložili, zapisano, da se nekateri pač vpisujejo, drugi pa izpisujejo. Torej, potencialna nevarnost, da bodo ljudje, predvsem šibkejši, ostali brez nudenja brezplačne pravne pomoči ni izkazana v ničemer. Pa tudi če bi bila, minister je prvi, ki je dolžan zaščititi te socialno šibke in mi ga v tem v popolnosti podpiramo. Tudi temu delu zakona nismo nasprotovali in ne nasprotujemo. Nasprotovali smo samo v dveh bistvenih točkah, in to so tarife in v tem delu, da bi odvetniki ponovno sami odločali o pritožbah zoper svoje delo, ne pa da o tem odloča na drugi stopnji pravosodna oblast. Temu smo nasprotovali in temu odločno nasprotujemo. In zaradi tega menimo, ker so bile izčrpane vse druge pravne možnosti, da morajo o tem odločati ljudje.

Veljavna zakonodaja, ki določa sicer prostovoljni vpis v ta imenik, izhaja pri tem prostovoljstvu tudi iz kodeksa, ki so si ga odvetniki predpisali sami, kodeksa odvetniške poklicne etike, ki v 37. členu govori: Nezmogljivost stranke za primerno plačilo odvetnikovega dela ni razlog za odklonitev pravne pomoči v nujnih primerih. 42. člen: Zastopanje in obramba socialno šibkih je običajna in častna naloga odvetnikov pri opravljanju odvetniškega poklica. To nalogo naj odvetnik opravlja s posebnim razumevanjem. 1.200 primerov je v celem letu v reševanju, eden v povprečju na odvetnika v Republiki Sloveniji, glede na to, da jih je približno 1.200 vpisanih v register. Tudi, če bi tisti en primer vsak naredil sam, ali pa, če bi jih 10 naredili sami zraven svojega dela, bi bilo to v skladu s kodeksom in bi bilo tudi v skladu z zakonom. Kljub temu, da sedaj veljavni zakon, Šturmov zakon, določa tudi za te primere pošteno plačilo, ki je primerljivo z nemškim sistemom. Tudi tam te tarife določa zakon na podlagi dolgoletne, več kot stodvajsetletne tradicije.

V primeru, da bi prišlo do referendumu in da bi bil zakon zavržen, so še vedno možnosti za ureditev tega področja, če bi se izkazala potencialna nevarnost, da bi odvetniki zastopanje po uradni dolžnosti in nudenje brezplačne pravne pomoči odklanjali v drugih zakonih. Tako v Zakonu o brezplačni pravni pomoči, v Kazenskem zakoniku, v Zakonu o odvetniški tarifi, ki ni spodbijanje, in tako naprej. Tako, da ta razlog, ki ga navajate ne vzdrži.

V Slovenski demokratični stranki smo, kot sem povedal, odločno nasprotovali predvsem iz tistih dveh bistvenih

razlogov ob uveljavitvi tega zakona. In še enkrat povem, da nismo nasprotovali, v kolikor se to ocenjuje kot potencialna nevarnost, drugačni ureditvi glede nudenja brezplačne pravne pomoči in zastopanja po uradni dolžnosti, če se odvetniki ne držijo niti, nekateri odvetniki, da ne bo nesporazuma, ne držijo kodeksa odvetniške poklicne etike. Jaz osebno moram reči, da tega ne verjamem in da me v to tudi niste prepričali. Ti zapisniki zboru odvetnikov niso dokaz za to. Predložili pa niste seznama, koliko se jih je vpisalo na novo in koliko jih je bilo izpisanih.

En razlog je še bil, za katerega pa moram povedati, da to, kar Državna revizijska komisija navaja v stališču, ki ste ga priložili, ne drži. Izračun ni točen. Gre za revizije večjih primerih, ko gre za vrednost javnega naročila nad 10 milijonov evrov, kjer znaša odvetniška tarifa 31.000 evrov in nad 30 milijonov evrov, kjer je res visoka, 91.000 evrov. Pri petih milijonih evrov je odvetniška tarifa 16.000 evrov. Ampak v katerih primerih pride do uveljavitve teh stroškov? V primerih, ko naročnik ravna v nasprotju z zakonom. Ko naročnik ne naredi nekaj, kar je v skladu z zakonom. Torej, tukaj je odgovornost naročnika in tistega, ki ne spoštuje zakona v teh primerih, ko pride do uveljavljanja povračil. Teh primerov je po moje moč naštetih na prste obeh rok na leto. Ne glede na to, tudi temu določilu nismo nasprotovali in to ni bistven argument glede nasprotovanja temu referendumskemu vprašanju. Ustava v 90. členu zelo jasno določa, da mora Državni zbor razpisati referendum o zakonu, glede katerega je zahtevo podalo najmanj tretjina poslancev. V tem primeru 33 poslank in poslancev. Danes bi torej mi morali odločati o razpisu tega referenduma. Namesto tega odločamo o predlogu za ustavno presojo, o kateri niti Vlada niti vladajoča koalicija nista niti v eni točki utemeljili protiustavnih posledic, ki naj bi nastale zaradi morebitne zavrnitve zakona na referendumu. Še več, temu ne pritrjuje niti Zakonodajno-pravna služba Državnega zbora. Edini razlog vladajoče koalicije, ki je zame, glede na to da niste izkazali niti enega argumenta, tudi zloraba prava, je torej preprečitev možnosti, da bi o temu vprašanju odločali ljudje 7. junija letos skupaj z volitvami v Evropski parlament. To je edini razlog in upam, da bo ustavno sodišče to presojo opravilo hitro, v kolikor vašim argumentom ne bo pritrdilo. Referendum pa bo vseeno izveden, vendar ne 7. junija, bi bilo prav, da vladajoči iz svojega žepa plačate ta strošek v višini nekaj več kot tri milijone evrov kot velja v vseh ostalih civilno pravnih zadevah. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. K besedi se je javil gospod minister, izvolite.

ALEŠ ZALAR: Hvala lepa za besedo. Rad bi pojasnil nekaj stvari, ki so bile omenjene v dosedanjih razpravah, če smem. V predstavitvi stališča Slovenske ljudske stranke je bilo

rečeno, da za Vlado mali človek ni pomemben. Ravno nasprotno je res in če si pozorno, natančno preberete samo zahtevo za predložitev te zadeve Ustavnemu sodišču kot tudi pred tem obrazložitev Vlade kot predlagatelja novele Zakona o odvetništvu boste ugotovili, da je glavni poudarek na tem, zakaj je potrebna ta sprememba in zakaj je potrebna po nujnem postopku, ravno to, da se zaščiti mali človek. Ravno zato, da omogočimo tistim, ki si tega ne morejo privoščiti iz razlogov finančne narave; in teh je vedno več, to vidimo vsak dan, tudi vemo, zakaj je tako. Torej tem je ta država dolžna omogočiti enako pravno varstvo kot ga imajo vsi drugi državljani, ki si to lahko privoščijo. Takšen razlog je v ospredju tudi te razprave okoli protiustavnih posledic.

Nad Vlado ni nobenega lobija v zvezi s sprejemanjem Zakona o odvetništvu, tudi odvetniškega ne. Edina stvar, ki jo imamo nad seboj in po kateri se seveda ves čas zgledujemo, je Ustava. In tukaj govorimo o protiustavnih posledicah. V uvodni obrazložitvi sem navedel konkretne člene Ustave, ki jih imamo nad seboj in ki nas utrjujejo v prepričanju, da so posledice, ki bi nastale v tem primeru take narave, da je prav, da o tem odloči Ustavno sodišče.

Gospod Cukjati omenili ste vrstno argumentov, z nekaterimi se ni mogoče strinjati, z nekaterimi se je pač mogoče strinjati. Mogoče se je, recimo, strinjati z argumentom, da odvetniška tarifa, ta, ki sedaj velja od 1. januarja letos, prinaša mnogo dobrih rešitev. Da je njena sistematika drugačna od prejšnje, da dejansko spodbuja odvetnike k temu, da zagotovijo koncentracijo sodnih postopkov in ne njihovo raztegovanje. Ampak, mi tu ne govorimo o Zakonu o odvetniški tarifi, to je drugi zakon. Ta zakon ni predmet niti današnje razprave, niti ni bil predmet zakonodajnega postopka. In ta zakon tudi po tej noveli Zakona o odvetništvu, ki pa je predmet razprave, velja še naprej.

Ne vem, od kod ta bojazen, da naj bi se tudi ta sistem, ki ga vzpostavlja Zakon o odvetniški tarifi, popolnoma spremenil in vrnil nazaj v prejšnji režim. Od kod ta predvidevanja? Nobenih tehtnih razlogov zaenkrat ne vidim kot minister za kaj takega. Nikjer in nikoli nisem kaj takšnega rekel.

Pri vprašanju odvetniških tarif in cen njihovih storitev se je pojavilo več zelo različnih in nekaj precej posplošenih razlag. Lahko vam zagotovim. Odvetniške tarife so se po Zakonu o odvetniški tarifi, ki sedaj velja, tako zvišale kot znižale, v zelo različnih situacijah, v zelo različnih primerih. Najbolj so se znižale pri brezplačni pravni pomoči in pri zastopanju v kazenskih zadevah po uradni dolžnosti. Torej v tistih primerih, ko odvetniške storitev plačuje država. Tu so se znižale, občutno, v ostalem delu pa ne. In zato je zavajajoče, če se govori, da bodo ljudje zaradi teh novih tarif plačevali bistveno manj. Samo v primerih, ko bo šlo za zelo majhne vrednosti spora bodo plačevali nekaj malega manj,

morda sto evrov, še ne. Sicer bodo pa te storitve ali približno enako drage ali pa občutno bolj drage. Naj vas opozorim na situacijo, v kateri se pravzaprav generirajo odvetniški zaslužki, ne pri malih zadevah, generirajo se v gospodarskih sporih in tam ta tarifa, ki je bila sprejeta v času prejšnjega ministra, zdaj omogoča odvetnikom tudi do petkrat večje zaslužke. S to tarifo torej izčrpavamo gospodarske subjekte. In zakaj ne bi mogel imeti Minister za pravosodje pooblastila, da preveri ustreznost takšne tarife in jo zniža, če meni, da je to pomembno, kajti parlament očitno tega ne namerava.

Rad bi se dotaknil še nekaterih drugih vprašanj. Omenjeno je bilo, da že sedanja pravila kodeksa odvetniške etike določajo, da so odvetniki v nujnih primerih dolžni zagotoviti tudi brezplačno pravno pomoč in da naj bi torej iz tega speljali sklepanje, da odvetniki morajo to storiti v vseh primerih. Veste, pravniki smo natančni, včasih, ljudje pravijo, celo preveč dlakocepski, ampak mi imamo v Sloveniji veljaven zakon o brezplačni pravni pomoči in ta zakon zelo natančno definira, kaj je to nujna brezplačna pravna pomoč. In zakon veže pravico upravičenca do dodelitve nujne brezplačne pravne pomoči za tiste primere, v katerih grozi, da bo zaradi izteka roka posameznik zamudil svojo pravico, da uveljavi sodno varstvo. Samo v teh primerih je brezplačna pravna pomoč nujna in v teh primerih upravičencu ni potrebno predložiti vseh dokazali, ki jih sicer mora po zakonu, za to, da se potem lahko oceni, ali izpolnjuje ustrezne pogoje za to dodelitev ali ne. Zato ni mogoče kar vseprek reči, da to etično pravilo nalaga hkrati že normativno dolžnost odvetnikom, da vseprek zagotavljajo brezplačno pravno pomoč. Če bi bilo to tako, potem Vlada zagotovo ne bi šla v spremembo Zakona o odvetništvu, vsaj ne v tem delu, in zagotovo ne po nujnem postopku.

Omenjeno je bilo, da si odvetniki z neetičnim umikanjem iz list zagovornikov po uradni dolžnosti oziroma tistih, ki zagotavljajo brezplačno pravno pomoč, ne zaslužijo drugega, kot da bi se Odvetniški zbornici vzelo javna pooblastila, glede na to, da gre za očitno organizirano delovanje pod okriljem te zbornice. Težko vzameš nekaj, česar nekdo nima. Odvetniška zbornica nima javnih pooblastil. Kaj ji naj zdaj vzamemo? Odvetniška zbornica in odvetništvo nasploh pri nas ni javna služba po naši ustavi in je položaj odvetništva bistveno drugačen od notariata, ki pa je javna služba. Tu se potem tudi vzpostavljajo ustavnopravne razlike v tema terminoma samostojnost in neodvisnost, ki sta bila omenjena. In seveda popolnoma neprimerna je primerjava samostojnosti in neodvisnosti odvetništva kot dejavnosti, ki se opravlja kot svoboden poklic, tako kot se opravlja poklic vodovnega inštalaterja ali zdravnika ali pa sodnika, ki je funkcionar države in izvaja državno oblast; odvetništvo je ne. In tu te primerjave nimajo nobenega smisla, ker so povsem neprimerne.

Res pa je nekaj drugega, da ima po naši ustavi odvetništvo ta položaj izredno močno zavarovan. V večini drugih držav odvetništvo ni ustavna kategorija, kot je v Sloveniji. Ampak to seveda sili tudi zakonodajalca, da je zelo previden, ko posega v vprašanja, ki se tičejo položaja tega odvetništva. Če ob tem zanemarim dolžnost, da odkar smo članica Evropske unije, moramo pri tem upoštevati še pogodbo o ustanovitvi evropskih skupnosti, naj vas spomnim na primer, ki je sicer omenjen tudi v zahtevi, ko Evropska komisija toži Italijo zaradi prereguliranega odvetništva prav pri tarifah. Zaradi tega, ker komisija meni, da je to v nasprotju z dvema členoma pogodbe o ustanovitvi evropske skupnosti. Izhodišče razumevanja Evropske komisije je, da se odvetništvo opravlja kot svoboden poklic.

Omenjeno je bilo vprašanje verodostojnosti Ustavnega sodišča. Ustavno sodišče bo presoјalo ustavnopravne argumente in tudi kakršnokoli odločitev bo sprejelo, jo ne bo utemeljevalo s političnimi razlogi, to, kar se pač počne v parlamentu in to, kar je tudi normalno in kar je logično, da se dogaja v parlamentu. Zato se seveda mora zahteva ukvarjati z ustavnopravnimi vidiki in po mnenju Vlade so ti vidiki in razlogi, ki so navedeni, preprečljivi.

Nekdo je omenil, da naj bi Ministrstvo za pravosodje ob tem sistematičnem odmikanju odvetnikov iz seznamov zagovornikov po uradni dolžnosti ne naredilo nič. To ni res. Točno zaradi tega, ker je Ministrstvo za pravosodje nekaj naredilo, smo danes tu. Mislím, da je 5. člen zakona tisti, ki to vprašanje ureja. Ministrstvo in Vlada in parlament so vzpostavili zakonsko dolžnost, da se nam to v bodoče ne more več zgoditi in da bi zdaj pa odvetnik res izgubil licenco, kot je rekel gospod Jelinčič. Ampak zato, da odvetnik izgubi licenco, seveda mora obstajati zakonska podlaga in v tem zakonu, ki ta trenutek še velja, je ni. In tudi to je bil razlog, da smo šli v to spremembo in tudi to je razlog, da lahko pride do protipravnih posledic, če ta sprememba ne bo uveljavljena.

Poslanec gospod Černač je omenil kolegialni nastanek zakona. Jaz razumem, da je lahko bila praksa drugačna, ampak dokler bom jaz minister, bo praksa pri pisanju zakonov taka, da bomo že v začetni fazi nastajanja osnutka zakona v pisanje vključili vse, za katere bomo menili, da nam lahko pri tem pomagajo. In logično je, po naravi stvari, da če se nekdo loti pisanja zakona na nekem zaokroženem področju, da bo tu zraven vključil tudi tiste, na katere se ta zadeva nanaša. Če bomo pisali zakon o zdravnikih, bomo menda nekaj vprašali o tem tudi zdravnike in jih po možnosti vključili v to. Če bomo pisali zakon o sodnikih, bomo vključili zraven tudi sodnike. In podobno je tudi pri odvetnikih. In Ministrstvo za pravosodje je imenovalo mešano delovno skupino. V tej skupini so bili tako strokovnjaki s področja odvetništva kot tudi strokovnjaki Ministrstva za pravosodje. In ko smo ravno pri

tež kolegijsnosti, vodja te skupine je bil nekdo, ki je član vaše politične stranke, gospod Černač. Toliko o kolegijsnosti.

Ne gre za vračanje v prejšnje stanje, ko se pogovarjamo o tem, da naj bi po novem odvetniške tarife bile določene na način, da minister za pravosodje poda predhodno soglasje, daleč od tega. Gre za bistveno razliko od ureditve, kakršna je bila pred Šturmovo novelo, če smem tako reči, oziroma Šturmovim zakonom. Namreč, institut predhodnega soglasja ima dvojno funkcijo. Najprej zahteva od obeh akterjev, od Odvetniške zbornice in od ministra, da vzajemno iščeta rešitve za vsa vprašanja, ki se lahko odpirajo, kar pomeni postopek usklajevanja. V tem delu je institut soglasja usmerjen v sam postopek. In tu je razlika od prejšnje stare ureditve, kjer je minister imel besedo samo na koncu, ali je dal soglasje, ali pa ga ni dal. V prejšnji ureditvi je bil ministrov vpliv bistveno slabši, pa kljub temu je uspelo, recimo, ministru Bizjaku, nekdanjemu pravosodnemu ministru, da je dosegel dogovor z Odvetniško zbornico, da je znižala odvetniško tarifo, in, če se ne motim, ravno v zadevah brezplačne pravne pomoči in zastopanja po uradni dolžnosti. Toliko bolj je verjetno, da bi, seveda, ta postopek, kot je predviden, zdaj omogočal to pravosodnemu ministru, da doseže. Pa ne samo v teh primerih, ampak v vseh ostalih kričečih primerih, kjer je očitno šlo za nesrečno povzemanje višine tarife iz nemškega modela. In drugo, ko je ta postopek zaključen, potem pa še pride institut končnega ministrovega soglasja k tarifi, da se lahko potem dejansko nova tarifa uveljavi. Minister je tudi tisti, ki zagovarja in zagotavlja javni interes in je jasno, da bo nosil tudi polno javno in politično in če bo treba tudi pravno odgovornost za to, če ne bo znal na učinkovit način zagotoviti izvrševanja in zagotavljanja tega javnega interesa. Tega se zavedam in zato zavračam vsa podtikanja, ki jih slišim v zadnjem času okoli kolegijsnosti in razmerij, ki naj bi dišala po klientelizmu.

Ko je ministrstvo prejelo obvestila območnih odvetniških zborov, da se umikajo s seznamov zagovornikov po uradni dolžnosti in ko je ministrstvo prejelo obvestilo, da odvetniki zavračajo sodelovanje v zadevah brezplačne pravne pomoči, je na mojo izrecno zahtevo prišlo do takojšnjega sestanka z upravnim odborom Odvetniške zbornice. Z zapisnikom tega sestanka razpolagate in iz tega zapisnika se vidi tisto, kar je bilo danes večkrat omenjeno, da se v Ljubljani nekateri uvrščajo na te sezname, nekateri pa se umikajo s teh seznamov, kajti ljubljanski območni odvetniški zbor je bil eden redkih, ki do tistega trenutka, ko sem dosegel ta sestanek z upravnim odborom odvetniške zbornice, še ni odločal o tem, ali se odvetniki umaknejo kolektivno ali ne. Na tem samem sestanku pa je bilo dogovorjeno z vsemi območnimi odvetniškimi zbori, da te sklepe zamrznejo in jih ne izvršujejo do trenutka, ko pride do spremembe Zakona o odvetništvu. Zato lahko preberete to informacijo. Ljubljani se torej ni bilo potrebno odločati o

tem, ker je bil sprejet sklep, da bomo poiskali skupno rešitev.

In na koncu, ko je bilo omenjeno, da se nekaterim rešitvam v tem zakonu ne nasprotuje s strani opozicije, se pa nasprotuje nekaterim drugim. Žal je situacija procesna takšna, da s tem, ko nasprotujete nekaterim, nasprotujete celotnemu zakonu in v presojo na referendum gre lahko samo celoten zakon. In v presojo na Ustavno sodišče gre lahko samo celota. Pri tem pa bo pomembno tisto, kar je bilo omenjeno, konkretno izkazane protiustavne posledice. In ko je bilo rečeno, da naj ne bi šlo za nobene konkretne protiustavne posledice v zvezi z visokimi odvetniškimi nagradami pri javnih naročilih, vas prosim, če preberete zadnji del opozorila, ki ga je poslala Državna revizijska komisija v teh postopkih, da je namreč kar 42% zadev pred to komisijo revizij uspešnih in da v teh primerih pride v poštev realizacija tudi te določbe o plačilu visokih odvetniških nagrad. In da to za eno samo leto pomeni od skupno 244 zadev kar 104 zadeve. In če zdaj vzamete še ta podatek, da je povprečna vrednost revizijskih zahtevkov 5 milijonov evrov, si zlahka izračunate, koliko denarja bo treba izplačati iz tega naslova in zakaj po mnenju Vlade to predstavlja protiustavne posledice. Hvala.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Imate proceduralni predlog? Še prej pa naj jaz omenim, gospod minister, žal vam ne morem replicirati s tega mesta, pa tudi čas nam ne dopušča.

Imate proceduralni predlog? Izvolite.

ZVONKO ČERNAČ: Danes se bo očitno še večkrat pokazalo, da je bila ta kršitev poslovnika, ki si jo je dovolil predsednik Državnega zbora mimo Kolegija, o tem, da je samovoljno določil, v tem konkretnem primeru, o katerem danes govorimo, Vladi čas, in to dve uri, da lahko polemizira s posameznimi razpravljavci. Ne samo, da je bila v nasprotju s formalnimi določbami, ampak mislim, da tudi to ni bila korektna odločitev. Ne glede na vse, kar je bilo v tem izvajanju zdaj povedano, kljub temu, da smo ministra večkrat pozvali k temu, naj pove en sam konkreten primer, ki izkazuje verjetnost, da se odvetniki izpisujejo iz seznamov in da se ponovno vpisujejo, tega ni bilo. Poslušamo o sklepih območnih zborov odvetnikov in tako naprej, kljub temu, da vemo, da v zakonu zelo jasno in decidirano piše, da o izpisu in vpisu odloča vsak posamezni odvetnik sam. In kljub temu, da vemo, da kodeks Odvetniške zbornice govori o tem, da so odvetniki dolžni nuditi brezplačno pravno pomoč, nobene odgovornosti ministra ni. Ta se kaže že do zdaj, ko se dva kolega, bivši LDS-ov pravosodni minister in sedanji pravosodni minister, dogovarjata o tem, kako bo zakon zgledal. To je odgovornost? Te odgovornosti ni. In ko bi predlagatelji želeli govoriti o teh stvareh, nam je to bilo s strani predsednika Državnega zbora, ob tem, ko je čas določil Vladi pri točki, glede katere

nima nobenih vsebinskih pristojnosti, onemogočeno. Mi bi želeli govoriti kot predlagatelj tudi o teh postopkih revizij, ko se manipulira z javnostjo. Kljub tem številnim primerom, ki so navedeni, mi nimamo konkretnega podatka, v koliko primerih pa sploh je bilo uveljavljeno to povračilo stroškov v teh sporih, kjer je šlo za revizijske postopek v višini trideset milijonov in več, kajti samo za te primere gre. Poglejte, in tukaj moram reči, da je kršen Poslovník na več nivojih, ko predlagatelj...

PODPREDSIEDNIK FRANCE CUKJATI: Spoštovane poslanke, poslanci koalícije prosim, da se umirite

ZVONKO ČERNAČ: ... Ne moremo govoriti o tistem, o čemer teče beseda, in kar je bilo z naše strani predlagano. Drugače pa je bilo že v dosedanji razpravi dokazano, da nobene odgovornosti ne nosi minister, žal pa tudi ne čuti nobene odgovornosti, kar je najbolj problematično, predvsem do tistih, ki bi jih moral najbolj ščititi, se pravi do tistih socialno šibkejših, ki bi jim moral z ustreznimi zakonskimi rešitvami omogočiti nudenje pravne pomoči, če meni, da posamezni odvetniki ne bodo zastopali po uradni dolžnosti. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.

Moram reči, da je gospod minister Zvonka Černača osebno navedel, citiral in jaz sem razumel, da gre za repliko, do katere ima pravico.

Zdaj imate proceduralne pobude. Grem po vrsti, gospa Zalokar Oražem, izvolite proceduralni predlog.

CVETKA ZALOKAR ORAŽEM: Hvala lepa, gospod podpredsednik, za besedo.

Želim vas opozoriti, da razprava, bom rekla, razprava gospoda Černača ni bila replika, glede na to, da je bil imenovan ampak, če sem jaz prav slišala in upam da ste vi tudi, je rekel, da bo podal proceduralni predlog. Jaz takšnega proceduralnega predloga v njegovem razpravljanju, ko si je vzel tri minute časa za to, da je lahko polemiziral z ministrom, nisem slišala, zato prosim, da tudi vi zagotovite korektno vodenje seje v skladu s Poslovníkom in ne omogočate svojim poslanskim kolegom nekaj, kar ni v skladu s pravili v tej hiši. In mislim, da je nekorektno, da kolega Černač uporablja to, da zdaj sejo vodite vi, in se ponovno vrača potem, ko smo več kot pol ure na začetku seje prisluhnili vašim proceduralnim predlogom in dobili tudi pojasnila in odgovore predsednika Državnega zbora. Če se bo to zdaj ponavljalo, moram reči, da je to skrajno neprimerno in popolno izkoriščanje tega, da razpravlja poslanec, ki spada v isto poslansko skupino kot vi, spoštovani gospod podpredsednik.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Potem je gospod Franco Juri. Izvolite. Imate proceduralni predlog. Prej ga nisem slišal. Ali boste vi imeli?

FRANCO JURI: Jaz tudi protestiram zaradi take zlorabe z vaše strani. Očitno je prišlo do dogovora v vaši poslanski skupini in zato predlagam proceduralno, kolegi iz nacionalne stranke, postopkovno, da bomo točni, predlagam, da se taka igra ne ponovi več v Državnem zboru. Dovolite mi protestirati. Jaz sem dobro slišali, je šlo za proceduralni predlog in tudi v magnetogramu imate jasno zapisane besede kolega Černača.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Kaj dam na glasovanje? Ne. Nič.

Gospa Pečan.

BREDA PEČAN: Gospod podpredsednik, jaz imam konkretni proceduralni predlog, da sebi in gospodu Černaču izrečete opomin zaradi neupoštevanja Poslovnika.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: No, no, stvar postaja duhovita.

Gospod Rožej.

VITO ROŽEJ: Gospod podpredsednik, moj proceduralni predlog gre tudi v smislu vaše pripombe. Rekli ste, da ste razumeli javljanje gospoda Černača kot repliko, pa mislim, da temu primerno lahko tri minute časa poslanske skupine, ki je namenjen za razpravo, odvezmete. Hvala.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Tudi tega ne morem dati na glasovanje. Gospod Luka Juri. Izvolite.

DR. LUKA JURI: Hvala lepa predsedujoči. Pridružujem se predlogu, da razpravljavce, sodelavke in sodelavce, ki kršijo Poslovnik, na to opomnite. Bi pa vam predlagal dobrohotno, glede na to, da očitno, jaz razumem, dan je dolg, imate malo težav pri sledenju razprave, da si morda privoščite čas za eno kavico in drugega podpredsednika povabite, da vodi sejo. To predlagam. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala za vašo dobrohotnost. Kavi se bom pa odpovedal, da bom sledil zgledu predsedniku premierja.

Imate proceduralni predlog? Izvolite gospod Zvonko.

ZVONKO ČERNAČ: Jaz se zahvaljujem kolegicam in kolegom.

Res je, predsedujoči me je narobe slišal, imel sem proceduralni predlog. 69. člen Poslovnika: "Poslancu, ki želi govoriti o uporabi Poslovnika, da predsedujoči besedo takoj, ko jo zahteva. Govor tega poslanca ne sme trajati več kot 3

minute." Držal sem se tega določila v vseh pogledih, povedal sem tudi o čem sem govoril, govoril sem o tem, da je bil Poslovnik kršen, ker lahko Vlada, torej minister gospod Zalar, govori dve uri, ne glede na to, da ne gre za zadevo, o kateri bi lahko v tem primeru govoril in da je nam predlagateljem onemogočena normalna razprava o vprašanjih, o katerih je govora. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Tudi tega ne morem dati na glasovanje. Ima še kdo proceduralni predlog?

Gospod Grims, imate proceduralni predlog.

MAG. BRANKO GRIMS: Predlagam, da situacijo, ki je bila povzročena s samovoljo predsednika Državnega zbora, ki je dodelil Vladi za končne besede in razpravo nič manj kot 120 minut, predlagatelju pa 5 minut, to se pravi, če prištejmo k Vladi še gospoda Sajovica, je razmerje natanko 1:25, je Vlada 25-krat več časa odredila oziroma vladajoča koalicija sama sebi, da na naslednji seji Kolegija, tako kot so nekateri v čisto drugem kontekstu rekli, res zagotovite, da se kaj takšnega nikoli več ne bo ponovilo. Kajti, zdaj je prav tragikomično, ko protestirajo tisti, ki tovrstno ravnanje vehementno podpirajo. Oglasili so se, mislim, da trije ali celo štirje poslanci iz prav tiste poslanske skupine iz katere je predsednik Državnega zbora, ki je nekoč obljubljal, da bo storil vse, da bo to prostor svobodne javne besede, potem pa je on iz tistega pulta vpil "prepovedujem razpravo", kar je nepojmljivo z demokratičnega vidika in danes si je vzela celo to pravico, da je 25-krat več časa, samovoljno, mimo Kolegija odredil vladajoči koaliciji kot pa predlagatelju za vmesno javljanje in zaključne besede. To je priča o globoki nedemokratičnosti sedanje koalicije, ampak še nekaj hujšega je, to, da je nedemokratično itak vsi vemo, hudo je, da se rušijo sami procesni in splošni demokratični temelji in že doseženi demokratični standardi, ki so temelj te države, kajti parlament je temeljno demokratično telo, če tu ni svobode javne besede, če si tu vladajoči vzamejo 25-krat več časa kot ga dopustijo predlagatelju neke konkretne zadeve, potem je z demokracijo v tisti državi nekaj zelo narobe in bi bilo treba vse zelo skrbeti. In prosim, da o dogovoru na Kolegiju, ki je bil sprejet, da se kaj takega več ne ponovi, potem tudi obvestite vse poslanske skupine. Hvala.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: No, mislim, da lahko nadaljujemo z razpravo. Besedo ima gospa Cveta Zalokar. Izvolite.

CVETKA ZALOKAR ORAŽEM: Hvala lepa za besedo, spoštovani gospod podpredsednik.

Najprej bi želela reči, da smo v Poslanski skupini Zares že večkrat v teh dneh povedali, da smo zelo kritični in tudi

ogorčeni nad ravnanjem, ki ga lahko poimenujemo tudi izsiljevanje in izkoriščanje situacije, v kateri se je znašla država s strani odvetnikov. To želim povedati na prvem mestu. Vendar pa je bila tu postavljena vejica. Gre za situacijo, za nezavidljivo situacijo, za pat situacijo, v kateri je država, in tega predlagatelji referendumu ne želite uvideti in ne želite spoznati. Šturmov zakon, takšen kot je, je na nek način postavil državo v situacijo, ko ne more zagotavljati tistega, kar je treba, da bi se normalno odvijali predkazenski postopki, da bi se normalno odvijali procesi na sodiščih. Cela vrsta postopkov je ogroženih, kajti država ne more in nima vzvodov, nima pristojnosti, da bi kateregakoli odvetnika lahko prisilila, da bi zastopal stranke po uradni dolžnosti, da bi zastopal mladoletne osebe oziroma sodeloval pri postopkih, v katerih je potrebna brezplačna pravna pomoč. In v tem smislu se mi zdi, da bo treba vendarle razmisliti, v katerem smislu so bolj ogroženi državljani in v katerem smislu gre tudi za nevarne posledice, ki bi lahko nastale ob takšni situaciji. Pri tem želim povedati, ker je bilo danes že nekaj citiranih oseb, da so pač meni bolj pomembni citati eminentnih pravnih strokovnjakov, kot pa citati novinarjev v kolumnah, ki analizirajo politično situacijo v določenem trenutku. Vprašanje je, če bi novinar Poglajen danes enako razmišljal, ko je bilo vendarle o tej stvari že mnogo povedanega v teh dneh, kot takrat, ko je nastala kolumna. Ampak, danes lahko preberemo dve izjemno pomembni izjavi, mislim, da kar vodilnih ustavnopravnih strokovnjakov dr. Igorja Kavčiča, ki pravi in meni, da: "Ustavno sodišče pri presoji referendumске zahteve ne bo imelo enostavne naloge, saj bo moralo na eni strani presoјati o možnosti nastanka protiustavnih posledic, na drugi pa o posegu v referendumsko pravico ljudi." To je res in tu gre za veliko dilemo. Jaz sem prepričana, da mi danes lahko tu notri govorimo tudi podvojen čas, 14 ur, pa te dileme ne bomo rešili, zato imamo najvišjo pravno in sodno inštanco, in to je Ustavno sodišče. Gospod Kavčič pravi naprej: "Kar nekaj elementov kaže na to, da bi z referendumom lahko nastale protiustavne posledice." In druga izjava, prof. dr. Mira Cerarja, ki ocenjuje, da je v vsakem primeru koristno, da o referendumu presodi Ustavno sodišče. Torej, mi se danes pogovarjamo o tem, da imamo pred seboj dve legitimni in dve zakoniti zahtevi. Na eni strani zahtevo poslanskih skupin SDS in SLS o razpisu referendumu in na drugi strani enako legitimno in enako zakonito zahtevo, da se ta referendum presodi z vidika protiustavnih posledic. Obe zahtevi sta popolnoma enakega statusa, kar se tiče zakonitosti. V tem smislu se mi zdi vendarle korektno nekaj povedati. Jaz sem danes vas to vprašala na seji odbora, pa nisem dobila odgovora. Ponovno vas sprašujem. Referendumske pobude niso dali državljani in državljanke. Referendumsko pobudo je dalo ustrezno število poslank in poslancev SDS-a in SLS-a. In jaz sem še vedno trdno prepričana, da ta referendumska zahteva na

nek način ni tako pomembna in pomeni izigravanje instituta referendumu v tem smislu, da bi morali vse državljane postaviti pred tako pomembno ustavnopravno dilemo, za katero celo ustavni sodniki pravijo, da je izjemno zapletena. In jaz sem vas vprašala, ali ste ljudem povedali tudi o tem, kakšne posledice se lahko zgodijo, če referendum uspe, če še eno leto velja tako imenovan Šturmov zakon, kajti leto po referendumu se zakonov ne sme spreminjati. V tem primeru danes vemo in smo soočeni z grožnjami in z dokumenti, da odvetniki ne bodo zagotavljali pravne brezplačne pravne pomoči in tiste pravne pomoči, ki jo potrebuje država, če tako rečem, da bo lahko zato nastalo ogromno dilem, vprašanj, sodnih zaostankov, postopkov, ki bodo ustavljeni, morda tudi za najhujše zločine. Lahko se nam zgodi situacija zločina, kot se je že, s katerim smo bili že soočeni, na primer v primeru Plut, ko zločinec pričakuje, da mu država zagotovi pravno varstvo in tega varstva na bo. In nič, vse bo stalo, postopek se ne bo nadaljeval. Ste se vprašali, tisti, ki predlagate referendum, tudi o takšnih posledicah enoletnega stanja? Kajti tam, kjer je Šturmov zakon najbolj šibek in kjer ne priznavate tega, da je tu problem, je to, da država Slovenija nima nobenega vzvoda, da bi na kakršenkoli način, nobenega mehanizma s katerim bi vzpostavila nujnost, da odvetniki takšno pravno pomoč dajejo. Za razliko od nekaterih drugih držav, kjer to imajo in so si to, ta mehanizem tudi izposlovali, vi želite pravzaprav to, da bi v državi zavladala anarhija, kaos. Morda je to res cilj, kot je rekel naš predsednik, čim slabše, tem boljše za nas. Tako si človek razlaga vašo zahtevo, da o tem, kot vi trdite, o odvetniških tarifah naj odločijo na referendumu ljudje. Sploh ne gre za odvetniške tarif, daleč od tega, da bi bil to glavni temelj te zahteve. Kajti odvetniki nikoli niso, niti po Šturmovem, niti po Zalarjevem, niti po prejšnjem zakonu nikoli niso imeli pristojnosti, da sami odločajo o svojih tarifah. Gre za to, da vi "insinuirate", da bo v primeru, če bo o tarifah odločala izvršna veja oblasti, torej minister, da bodo v tem primeru avtomatsko odvetniške tarife visoke. To je vaša "insinuacija" in zaradi te "insinuacije" naj bi šlo milijon in še nekaj slovenskih državljanek in državljanov na volišča, da bi potrdili to vašo tezo, da v kolikor bo o odvetniških tarifah odločala izvršna veja oblasti načelu z ministrom za pravosodje, tako kot je, pošteno rečeno, v večini držav in danes ste se popravili in vendarle povedali, da o tarifah na takšen način kot vi menite, odločajo samo v Nemčiji in Avstriji in nikjer drugje. Danes ste se popravili. Pred dnevi ste govorili, da se to dogaja po celem svetu oziroma v vseh demokratičnih državah. To je bilo ob sprejemanju zakona rečeno, mislim, da se da preveriti in samo to je vprašanje. Vi želite, da o tarifah odločamo v parlamentu. Tudi v parlamentu je prisotna politika, tudi v parlamentu so prisotni lobiji, tudi tu notri lahko pride do tega, da bo sprejeta odločitev, ki bo, bom rekla, lobistična s

strani odvetnikov, kajti tudi tu ni nihče imun za takšne zadeve. In v tem smislu se mi zdi vaša zahteva popolna farsa. In zato menim, da je prav, da se s protiustavnimi posledicami razpisa referendumu gre na Ustavno sodišče, da se počaka, kaj bo Ustavno sodišče v tej izjemno zapleteni situaciji presodilo. Mi se bomo pa danes pogovarjali o tem na dolgo in široko, vendar brez vsake koristi, kajti ta razprava danes nima nobenega pomena, razen morda "piarovskega" v smislu tega, kdo ima bolj prav in kdo ima manj. Hvala.

PODPREDSEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Besedo ima gospod Prijatelj.

SREČKO PRIJATELJ: Hvala lepa, spoštovani predsedujoči.

Pravno varstvo je mnogokrat edina rešilna bitka za tistega, ki je pred zakonom in tudi pred močnejšim, finančno močnejšim nasprotnikom izigran in enakost pred zakonom je tudi ustavna kategorija, pa vendarle s tem, kar smo sprejeli pred nedavnim na Državnem zboru, ne moremo trditi, da smo to tudi dejansko zagovarjali takrat, ko smo ta zakon sprejemali. Mnogi nas danes gledajo in verjetno si vsak lahko ustvari svojo sliko. Izstop odvetnikov iz seznama brezplačnih odvetnikov zgolj zaradi tega, ker jih država slabo plača, je nedopustno dejanje, spoštovani minister, in to je izsiljevanje. In če vas je kaj v hlačah, če ste minister, potem boste z odlokom to preprečil, to bi morali storiti. Jaz verjamem, da je to težko narediti, ker s tem si lahko marsikdo, ko bo končal to službo, ogrozi tudi eksistenco za naprej, ker kar nekaj vas je, ki prihajate iz odvetniških logov in ste tako ali drugače povezani s tem poklicem. Torej, Ustavno sodišče bo sprejelo sklep, ki ga bo predlagala verjetno koalicija in na nek način bo oškodovano mnogo tistih, ki danes nimajo denarja za to, da bi lahko branili sebe pred sodiščem. Če pa pogledamo, kakšen je ta absurd vnaprej, medtem ko se vsem plače omejujejo, se odvetnikom dovoljuje, da si te plače sami krojijo. In katerim se še dovoljuje, da si te plače sami krojijo? Direktorjem državnih podjetij, tistim direktorjem, ki jih je Vlada, ne samo ta, tudi prejšnje, pridno nastavila takoj, ko je začela z vladanjem. In krog je sklenjen. In zakaj tak zakon? Če verjamemo besedam ministrice za notranje zadeve, ki so bile izrečene ob interpelaciji, bo odškodnin za izbrisane kar nekaj milijard evrov. In verjetno je to podlaga za to, da bodo odvetniki lahko sami pisali ceno svoje storitve. In tu še ni konec tega brezveznega početja, na katerega normalni ljudje, ki nimajo za kilogram kruha, ne gledajo z občudovanjem in se zgražajo. Tudi o svojem delu bodo lahko odvetniki sami presojali. Torej, presojali bodo o tem, koliko bodo dobili denarja v svoj lasten žep in ali so vredni tega denarja tudi etično moralno, ali so zadostni ali niso. To jim dajete vi kot popotnico za delo naprej. In mislim, seveda, pa tudi v Slovenski nacionalni stranki smo tega mišljenja, da je to

preprosto nedopustno in da si s tem svoje kredibilnosti ne boste zagotovili. Kaj to pomeni v teh časih, ko bo pravnih postopkov še več, ko bodo nekateri tudi na sodišču morali iskati ustavno pravico, to je pravico do dela, prepuščam vam v razmislek. In kako bodo tisti, ki bodo prepuščeni sami sebi, lahko našli to pravico na sodišču, tudi ni težko doumeti in sklepati, če vemo, da bodo odvetniki kmalu dostopni samo za nekatere. To je krivica, ki jo povzroča ta vlada, in s socialnega stališča gledano to ni niti najmanj socialno niti najmanj podobno tej sestavi Vlade, ki trdi, da je ljudska, socialna, da zagotavlja načelo enakosti in tako naprej. Oddaljujemo se od tega, zelo se oddaljujemo od tega. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Besedo ima gospod Žerjav.

MAG. RADOVAN ŽERJAV: Hvala lepa, gospod podpredsednik. Spoštovane kolegice in kolegi!

Zakonodaja, o kateri se danes pogovarjamo, je plod projekta, tako imenovanega "Twinning projekta", ki ga je vodil takrat priznani nemški sodnik Doukoff. To pomeni, da smo takrat v Sloveniji sledili nemškemu modelu oziroma nemškemu konceptu. V tem primeru je torej takrat šlo za neke vrste svetovanje v predpristopnih pogajanjih, kjer se je marsikaj ugotovilo. Med drugim v tem Doukoffovem zborniku, ki je bil danes že omenjen, na 93. strani piše (citiram): "Iz pogovorov s sodniki, pa tudi na podlagi lastnega opazovanja; ves dan sva spremljala več obravnav na zunanjem oddelku Delovnega sodišča Ljubljana v Novem mestu in Ljubljani ter analizirala delo sodnikov za pisalno mizo, so največje ovire za hitro in učinkovito reševanje zadev v nejasnih procesnih predpisih, še prav posebej pa v predpisih glede odvetniških nadomestil. To potrjuje tudi mnenje slovenskih sodnikov. Iz našega stališča je nesmiselno, tako jasno je to treba povedati, da predpisi o nadomestilih odvetnikom spodbujajo zavlačevanje postopka. Odvetniki ne prejema več denarja samo za vsako pisno vlogo, tudi če so navedbe v njej stalno nakazane, temveč tudi za sodelovanje na vsaki posamezni obravnavi in tako naprej, in tako daleč...." To piše na 93. strani tega zbornika. Lahko rečem, da so se odvetniške tarife s Šturmovim zakonom nedvomno znižale. In zdi se mi neodgovorno dejanje, da v tem kriznem času posegamo v te odvetniške tarife. Ni prav nobenega tehtnega razloga za to, razen da je Vlada podlegla močnemu odvetniškemu lobiju. Glede na to, da tako vehementno zagovarjate stališče, da se odvetniške tarife ne bodo zviševale ob tem, da si jih bo določala Odvetniška zbornica oziroma minister, se sprašujem, zakaj se potem ta zadeva pravzaprav spreminja. Ali se bodo morda odvetniške tarife znižale? Če se bodo znižale, nam prosim povejte za koliko in kdaj. Zakaj je pravzaprav potrebno to sedaj na vrat na nos

spreminjati? Ni nobenega razloga. Odvetniki pri nas prav lepo živijo, nič jim ne manjka in jaz jim pravzaprav pri tem niti ne zavidam. Ampak ob vseh teh debatah, ob krizi in solidarnosti, ki je bila v tej hiši velikokrat omenjena, do tistih, ki dnevno ostajajo brez služb, pa se mi to zdi vse skupaj privlečeno malo za lase. Edino kar je, je to, da je odvetnikov premalo. Več bi jih potrebovali, več konkurence. Kot veste, je razmerje med sodniki in odvetniki v Sloveniji približno 1:1. V Nemčiji je to razmerje 1:10.

Kar pa se tiče brezplačne pravne pomoči pa gre za, po moji oceni, nesprejemljivo izsiljevanje odvetnikov, ki je v nasprotju z njihovim kodeksom odvetniške poklicne etike. Večkrat je bil omenjen 37. člen tega kodeksa in pravzaprav bi ga bilo potrebno spremeniti in napisati: "Nezmogljivost stranke za primerno plačilo odvetnikovega dela je razlog za odklonitev pravne pomoči v nujnih primerih." Ali ta kodeks ne velja? Očitno da ne. Da gre za izsiljevanje, je jasno razvidno tudi iz zapisnika sestanka zbora odvetnikov v Mariboru, kjer piše, jaz upam, da ste to prebrali: "Predsedujoči je podal povzetek poteka in zaključkov sestanka upravnega odbora OZS z ministrom za pravosodje gospodom Zalarjem z dne 13. 1. 2009. Na tem sestanku so predstavniki OZS predstavili predvsem naslednje zahteve: 1. avtonomnost OZS pri določanju odvetniške tarife ... "in potem so še tri dodatne točke. In nadaljuje, ..."v primeru, da se zahteve OZS ne bi upoštevale so predstavniki OZS zagrozili z umikom vseh odvetnikov z seznama "ex offio" in BPP. Gospod minister je soglašal z zahtevami predstavnikov OZS."

Torej gre za izsiljevanje, pa kakor koli to obračamo. Hkrati pa odvetniki med drugim tudi sami ugotavljajo, recimo v Ljubljani, pa ta citat je danes tudi večkrat že bil omenjen, da se nekateri množično prijavljajo, nekateri pa tudi odjavljajo. Torej še enkrat grobo izsiljevanje, in še enkrat, grobo izsiljevanje. Ampak toliko pa tudi moramo biti pošteni, najbrž ne vseh odvetnikov. Da ne bomo danes zlili preveč gnojnice na naše odvetnike, najbrž niso vsi enaki. Ampak zdi se mi grozno, češ, če ne bo tako, kot bomo rekli, nekaj stvari ne bomo delali. Kje je tukaj odgovornost? Družbeno odgovornost, če hočete. Kje je etika? Kje je morala? Po moji oceni si takšnega izsiljevanja taka država ne sme dovoliti. In to je potrebno preprečiti z referendumom. Z referendumom, ki bo ob izvedbi volitev v Evropski parlament zastonj. Torej ta referendum ne bo stal davkoplačevalcev nič. Država in državljani ne morejo biti ujetniki nikogar, niti ne odvetnikov. Pa še nekaj o Ustavnem sodišču, ki se ga v tej hiši tako ali drugače zlorablja, odvisno od tega, kako komu ustreza. Govorite o protiustavnosti referenduma in tako naprej. Sprašujem vas, zakaj niste počakali na odločitev Ustavnega sodišča v zvezi z zakonom o odvetništvu in o zakonu o tarifah. Povejte en razlog. Zakaj takšna ihta, takšna hitrost, da smo morali pred odločitvijo Ustavnega sodišča

spreminjati zakon? Ali je kaj v ozadju? Ali morda kdo ve več kot vemo mi ostali?

Pa še nekaj bom dodal. Dva ustavnopravna strokovnjaka sta bila omenjena danes tukaj. Eden od njiju je stalni zunanji pogodbeni svetovalec ene pravzaprav po moji oceni najpomembnejših odvetniških pisarn v Sloveniji. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala. Besedo ima gospod Germič.

LJUBO GERMIČ: Hvala lepa za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovane kolegice in kolegi, gospod minister! Najprej bi želel zelo jasno ponoviti to, kar je bilo že danes tudi večkrat rečeno. Danes govorimo o vsebini zakona, ki ne posega v vsebino, ki govori o tarifah. To vprašanje sem jaz ministru tudi sam postavil in ko sem se sam prebil skozi to, je jasno zagotovilo in zavedanje njegove odgovornosti, da bi, če bi to pomenilo to, da bo prišlo do sprememb teh tarif, tako kot se danes tukaj vsepovprek govori, bi tudi sam imel zelo odklonilno tudi razmišljanje o vsebini tega zakona. In jasno je treba danes tukaj povedati, da ministru niti na kraj pameti ne pade, da bi se lotil spreminjana tistega dela, ki je dober v zakonskih spremembah, ki jih je prineslo sprejemanje zakonodaje iz prejšnje oblasti, torej iz prejšnje vlade.

To je treba danes jasno povedati iz preprostega razloga, ker se danes tukaj vedno govori, kaj je zadaj, kateri lobiji so povezani, kdo je kolega in na kakšen način. Iz preprostega razloga: prepričan sem, tudi če bi danes bila še na oblasti Janševa vlada, bi bila soočena z istim problemom. Torej z istim problemom, kjer bi se dogajali postopki, ravnanja odvetnikov, kjer bi postavljali pod vprašaj delovanje sodnega varstva, torej pravne države, posledic, ki bi bile v nasprotju z ustavo. In minister nove vlade je bil soočen s tem problemom. Soočen s problemom, ki ga je povzročila slaba zakonodaja iz prejšnjega leta, ki vstopi v veljavo z letošnjim letom. In odvetniki so odreagirali tako, kot so odreagirali. Sam se pridružujem vsem tistim, ki govorijo o tem, da odvetniki niso ravnali korektno. Predvsem niso ravnali korektno v tistem odnosu, ko so sami sprožili postopek presoje zakonskih odločitev na Ustavnem sodišču. Sami so sprožili ta postopek in niso imeli svoje morale na taki stopnji, da bi počakali odločitev, ki bi dala prav njim ali zakonski ureditvi. To bi tudi potem pomenilo, da minister in ta vlada danes ne bi bila v situaciji, ko sta morala po nujnem postopku priti s spremembo zakona, ki zagotavlja spoštovanje z ustavo določenega sodnega varstva. In če se danes soočamo s problemi umikanja s seznama zastopanja po uradni dolžnosti in odklanjanja brezplačne pravne pomoči, je bilo normalno odreagirati s strani Vlade in tega ministra, da se zaščiti sodno varstvo vsem. Sporočilo, da bodo sodno varstvo v tej državi imeli najrevnejši do najpomembnejših veljakov, je bilo

že jasno tudi v okviru moje diskusije pri diskusiji o izbrisanih. Ne more biti sodno varstvo odvisno od tega, ali si lahko plačaš odvetnika ali ne. Država Slovenija se je odločila, da bo to ustavno pravico tudi dosledno izvrševala. In zdi se mi zelo lahka manipulacija, če se danes govori, da je vsebina tega zakona in vsebina referendumoma vezana samo na tarife. Jasno in glasno je bilo tukaj že večkrat povedano, da ne posegamo v tarife in ne posegamo tudi v tiste zadeve, ki so lahko dobre, iz predlogov Šturmovega zakona. To je treba tukaj jasno povedati Slovenkam in Slovencem. Da pa gre za tista vprašanja, da najšibkejši sloji, ki bi bili v sodnih postopkih, bodo imeli možnost, da jim bo nekdo brezplačno nudil pravno pomoč.

Ne zdi se mi dobra izjava v tisti točki, ko smo danes odvetnike primerjali kar z različnimi strukturami, z različnimi poklici. Mislim, da ta odnos ni pravi in je tukaj že bilo tudi danes rečeno, da ne gre za poseganje v javna pooblastila, ki jih je dobila Odvetniška zbornica, ampak gre za odnos do prvega odstavka 137. člena Ustave, ki govori, da je odvetništvo kot del pravosodja samostojna in neodvisna služba, ki jo ureja zakon. V tem kontekstu je treba tudi slediti odločbi Ustavnega sodišča iz leta 1998, ki govori o tem, da morata biti zakonodajna veja oblasti oziroma ministrstvo, kot izvršna veja oblasti, partnerja v dogovarjanju pri uresničevanju tega ustavnega določila. Torej kot partnerski odnos v dogovoru, pri čemer se pa odvetnikom ne daje absolutna pravica pri tem določanju tarif. Tukaj seveda minister nosi veliko odgovornost. In tukaj seveda nikakor ne gre pristati na ocene nekaterih razpravljavcev, da minister ne nosi nobene odgovornosti. Tukaj minister nosi jasno odgovornost in jaz sem prepričan, da se zaveda tudi vse odgovornosti, če bo posegel zelo hitro v te določbe na način, ki bi postavljale nekorektnost njegovih izjav danes.

Tukaj bi želel komentirati tudi naslednje dejstvo. Imamo dve zahtevi. Tudi s strani opozicijskih poslancev je bilo danes rečeno, da je to popolnoma legitimno, kjer tehtamo pravico dveh ustavnih kategorij. Jasno je treba povedati, da nihče v koaliciji ne nasprotuje pravici do referendumoma. Nihče! Vsaj kolikor sem jaz razumel. Hkrati pa je treba upoštevati to pravico tudi v tem kontekstu, ki ga določa 21. člen Zakona o referendumu in ljudski iniciativi, ki pravi, da Državni zbor lahko vloži zahtevo o oceni ustavnosti predlaganega referendumoma, če bi lahko nastale protiustavne posledice. Torej mi smo sprejeli to določilo v tem zakonu tudi z bistveno večjo večino, kot je potrebna za normalno sprejemanje zakonov. Širši konsenz je bil do tega, kajti ni nujno, da je vsak zakonodajni referendum ustaven. Lahko je pod vprašaj postavljena tudi njegova neustavnost. In tukaj je pobuda koalicije danes, da to oceni Ustavno sodišče.

Jaz tudi ne sprejemam kritike, da to že samo po sebi pomeni, da referendumoma ne bo in da ga ne bo možno izvesti

skupaj z evropskimi volitvami. Ustavno sodišče bo odločilo v zakonskem roku, torej v roku, ki je predpisan, trideset dni. In če se bo pokazalo, da Ustavno sodišče presodi v nasprotju s to ustavno pobudo, bodo roki lahko tudi uresničeni. Pri tem želim jasno opozoriti, da ne bi želel, da naše razprave ponovno gredo v zmanjševanje ugleda Ustavnega sodišča. Ne bi želel, da že v naprej sumimo o odločitvah Ustavnega sodišča. Tukaj danes že razpravljamo, kako je to Ustavno sodišče odločalo tako in tako in tako. V tem primeru in tukaj v tej dvorani je nastopil predsednik Türk, ki je rekel: "Ni nujno, da se vsi strinjamo z odločitvami sodišč, ampak pravna država se meri po tem, ali smo sposobni odločitev sodišč tudi spoštovati. In če mi nismo sposobni spoštovati odločitev ustavnih sodišč, potem se nam maje tudi pravna država. In če nismo sposobni zagotoviti pogojev pravne države iz sodnega varstva, kot je zapisano v ustavi, potem nismo uresničevati ustavnopravnih določil pravne države." Zato se mi zdi zelo pomembno, da danes Slovenkam in Slovencem natočimo čistega vina, ker tukaj vprašanje, ki se danes postavlja kot prioriteta, to pa so odvetniške tarife, ni prioriteta ravnanja ministra v vsebini zakona, o katerem naj bi teklo referendumsko odločanje. Gre za zaščito tistih najšibkejših za sodno varstvo in gre za možnost delovanja pravne države v tistih kazenskih postopkih, kjer je potrebno zagotoviti prisotnost odvetnikov po uradni dolžnosti. In zdi se mi, da je ta strokovna razprava, ki je za nas poslance prav gotovo težka, nekorektna, če jo spravljamo samo na polje politike in na polje populizma.

Mislím, da je to naša odgovornost in v podporo presoji tega vprašanja Ustavnemu sodišču verjamem tudi v korektnost njegove presoje. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa. Gospod Franc Pukšič. (Ga ni.) Gospa Silva Črnugelj.

SILVA ČRNUGELJ: Hvala lepa za besedo, gospod predsedujoči. Lepo pozdravljeni kolegi in kolegice, lepo pozdravljam gospoda ministra in vsi ostali strokovni sodelavci!

Danes obravnavamo zahtevo za razpis naknadnega zakonodajnega referenduma o Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o odvetništvu, ki ga je Državni zbor Slovenije sprejel na minuli 4. seji Državnega zbora. Osredotočila se bom le na tisti del zakona, ki se nanaša na sistem odvetniških tarif. V obrazložitvi podanega teksta skupine poslancev, predlagateljev, ugotavljajo (citiram): "Sprejet celoten sistem odvetniških tarif vrača na stare tirnice, zdi se jim z vidika uporabnika odvetniških storitev sporno in ne predstavlja pravne varnosti strank." Ravno te odvetniške tarife so bile in bodo največji kamen spotike. Odvetniške tarife so tisto področje, na katerem se vršijo največje manipulacije,

vzpostavlja veriga neskončnih laži in sprenevedanj, grobih manipulacij. Zato naj le obrazložim, da zakon razumem tako, da je edina sprememba tarife v zakonu tisti del, ki določa, da se le-ta znižuje v postopkih revizije javnih naročil. Razlog za to spremembo je iskati v opozorilu Državne revizijske komisije, ki z veliko mero odgovornosti opozarja, da je to področje bilo treba urediti, saj bi v nasprotnem primeru bila ogrožena funkcija socialne in pravne države. V postopkih revidiranja javnih naročil se bodo po novem zakonu te tarife znižale in to je edino področje, kjer se ta zakon dotika tarif. To se pravi, da tarife niso pomembne, glede na to, da imamo poseben zakon, ki to ureja. Znižanje pozdravljam, saj v času, ki ga živimo, to uravnavanje tarif predstavlja nek varčevalni ukrep. Moram priznati, da sem osebno do pobud, ki imajo v naslovu naknadni zakonodajni referendum, zadržana. Razlogov za to je mnogo, zlasti če pogledamo zgodovino nazaj. Močno se zavedam, da 90. člen Ustave Republike Slovenije jasno pravi, kako in na kakšen način ter kakšne pravice imajo posamezniki in posameznice glede zakonodajne pobude na referendumu. Vendar mislim, da je dobro vedeti, kako in na kakšen način so funkcionirali in delovali dosednji referendumi. Če se ne motim, je konec leta 2006 Državni zbor sprejel zakon, s katerim je ukinil predhodni zakonodajni referendum kot ponarodelo različico za drago javnomnenjsko raziskavo. Današnji naknadni zakonodajni referendum pa naj bi bil po izročilu "vox populi" prelaganje odgovornosti za odločitve na ljudstvo, iskanje alibija. In kaj smo dosegli z dosedanjimi referendumi? Recimo, pred desetimi leti je Državni zbor na državljane preložil odločitev o graditvi TET 3. Leta 2001 je mnogo prahu in zelo veliko slabe volje, pa tudi še česa drugega, med mladimi pari povzročil naknadni zakonodajni referendum o zakonu o zdravljenju neplodnosti in postopkih oploditve z biomedicinsko pomočjo. Pred šestimi leti so državljani odšli na volišča izraziti svojo referendumsko voljo kar dostikrat, da ne rečem večkrat. Odločali so se o lastninjenju železnic, o vprašanju vlaganja v telekomunikacije. Najbolj problematični med vsemi tistimi je biltisti, ki je zastavil vprašanje o odpiralnem času trgovin in nedeljskem delu. To pot bom podprla pobudo kolega Sajovica, ko presojo o tem zakonu in problematiki naslavlja na Ustavno sodišče, na katerega je že bila naslovljena podobna pobuda za presojo ustavnosti, minulo leto s strani strokovnega združenja, beri Odvetniške zbornice. Če se ne motim, je razlog za to bila slaba komunikacija med Odvetniško zbornico, minulo vlado in ministrom Šturmom. In ta je pripeljala do neprimerne ureditve tega področja, katere posledico čutimo tudi danes in je bila zaradi tega sprejeta, tudi novela. Sprašujem se, ali bomo nadaljevali z negativno prakso in slabimi vzori in vzorci. Preteklost nam je tudi zato, da se kaj dobrega in poučnega naučimo. Pa vendarle mislim, da kolegi in kolegice, ni ravno dobro mešati hruške in jabolka in ne mešati različnih

poklicnih združenj. Zlasti me je tukaj zmotilo primerjanje zdravniške službe, zdravnikov in odvetnikov. Mislim, da ni ravno prostor in tudi ne način, katerega smo oziroma ste nekateri primerjali ti dve službi.

Še enkrat naj povem, da bom podprla predlog kolega Sajovica.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa. Besedo ima gospod mag. Grims.

MAG. BRANKO GRIMS: Še enkrat vsem lep pozdrav! Najprej moram reči, da zelo razumem to veliko paniko, ki jo izraža vladajoča koalicija skupaj z Vlado, ko gre za soočanje s prvo dejansko možnostjo, da bi svojo politiko, ko stalno delajo v interesu nekih zelo ozkih skupin na škodo vseh državljanov in državljanov, prvič soočali oziroma preizkusili na referendumu pred celotnim ljudstvom. Jaz moram reči, da to njihovo paniko zelo razumem. Vendar pri tem jim danes ne gre dobro. Poglejte, najprej kar se tiče referenc. Prej je že kolega iz Slovenske ljudske stranke opozoril, da ni ravno preveč pametno se sklicevati na tiste, ki so plačani kot zunanji sodelavci s strani odvetniških pisarn, ker to ni verodostojna referenca. Bolj zanimivo je, da dve stvari vsi spregledujete. Prvo, kdo je bil pravzaprav avtor obstoječega zakona. To je bil gospod Šturm. Gospod Šturm je dolgoletni profesor, univerzitetni profesor ustavnega prava na ljubljanski univerzi, pa tudi na nekaterih drugih fakultetah, vse življenje dela v pravni stroki, ima doktorat znanosti in lahko mi verjamete, ker vsi dobro veste, da če je kaj, je pa zagotovo pošten, bi storil vse, če bi samo zaslutil, da bi katerikoli delež nekega njegovega zakona lahko bil ustavnopravno sporen, da tistega zakona nikoli ne bi predlagal. Ampak to, o čemer govorimo danes in kar danes velja, je zakon, ki ga je predlagal prav on. Ali res verjamete, da bi profesor Šturm tvegala svojo integriteto ustavnopravnega znanstvenika, če bi samo zaslutil lahko, da bi bilo karkoli v njegovem zakonu ustavnopravno sporno? Ampak še bolj zanimivo, kajti poznamo tisto načelo, da nihče ni razsodnik v lastni zadevi, je, da ste nekaj vsi zamolčali v koaliciji, na kar se sicer običajno vehementno sklicujete skoraj kot na sveti brevir. To je mnenje Zakonodajno-pravne službe Državnega zbora Republike Slovenije, ki ga namesto vas citiram: "Ni mogoče trditi, da bi imela odložitev ali zavrnitev novele zakona na referendumu v tem trenutku protiustavne posledice." Ni mogoče trditi, da bi imela protiustavne posledice. Gospe in gospodje, to je mnenje naše pravne službe, na katerega se običajno prav že slepo sklicujete. To prevedeno v slovenščino pomeni: zahteva za presojo ustavnosti je brez vsakega resnega pravnega argumenta. Toliko o tem, samo kaj pravi naša pravna služba. Potem pogledjmo, kako je v resnici z vašo argumentacijo z vidika ustavnega prava. Ustavno sodišče, kadar presoja o

referendumskem vprašanju, tehta v resnici ustavne pravice, kajti tudi pravica do referendumskega odločanja, do neposrednega odločanju ljudstva, je ustavna pravica. Kaj pravzaprav pomeni vaš ključni argument, da se odvetniške tarife s tem zakonom sploh ne urejajo, da se niti niso znižale, kar ste vehementno trdili, to ste tudi sedajle nekajkrat ponovili. Glede na to, da ste sami v gradivu, ki ste ga danes predložili, predložili naslednje, citiram: "Glavni problem je v tem, da se je odvetniška tarifa znižala za 66%, za dve tretjini." To je bilo izrečeno na seji Odvetniške zbornice in temu so pritegnili praktično vsi predsedniki območnih organizacij. To je glavni problem. Ustavno sodišče bo moralo oceniti dvoje: ali je sedanja ureditev v redu in kako je z višino. Ali je to, da zavrne referendum res edina pot, da bi se te odvetniške tarife zvišale? Kajti očitno je cilj, da se zvišajo za dve tretjini. To je glede na sedanjo raven za trikrat. Poglejte, če bi bila to edina pot, bi morda Ustavno sodišče pritegnilo. Ampak ni edina pot. Kje pa! V resnici sta v igri dve poti. Sedanja pot, ki je uzakonjena, je ta, da bi o tem odločal Državni zbor v okviru novele zakona o odvetniški tarifi. Seveda transparentno, pred očmi javnosti. Tisto, kar pa želite vi s to novelo, da bi o tem - ampak šele po predhodnem soglasju ministra - lahko odločila formalno Odvetniška zbornica. Ali gre tukaj v resnici za obrambo samostojnosti odvetnikov? V vsakem primeru so odvetniki ena od strank v tem procesu. V enem primeru kot predlagatelj opozorijo na neko pomanjkljivost, in minister, ne da bi imel vso pravico, celo dolžnost bi imel, če oceni, da so za to lahko nastale težko popravljive posledice, da bi predlagal novelo zakona o odvetniški tarifi, s katero bi predlagal dvig teh odvetniških tarif za tako imenovano brezplačno pomoč, ki jo v resnici plačamo davkoplačevalci, in za zastopanje po službeni dolžnosti. Ampak tega ni storil. On je rajši predlagal nekaj drugega. Ureditev, po kateri se bosta dva kolega nekje sestala daleč od oči javnosti, ker je pač taka narava dela izvršilne veje oblasti, potem bo dobil nekdo predhodno soglasje in bodo ljudje samo soočeni s tem, da bo iznenada odvetniška tarifa poletela v nebo. Samo to ja vsa razlika, nič drugega ni. In še bolj za lase prevlečena je iz natanko istega razloga tista vaša druga ključna argumentacija, češ, potrebno je ukrepati zaradi tarife v zvezi z revizijskimi postopki. Kaj v resnici predlagate? V tej noveli zakona predlagate omejitev na nekdanjo raven, ampak z omejeno dobo trajanja. Piše, citiram: "...do uveljavitve tistega novega predpisa." Se pravi, kjer se bosta zmenila predsednik Odvetniške zbornice in gospod minister, predsednik Odvetniške zbornice pa seveda vztrajno ministra naslavlja z "moj kolega", potem je jasno, kako se bosta zmenila. In samo do takrat ta omejitev velja. V katero smer bo pa potem šla, pa najbrž ni težko uganiti. Nekom gor proti nebu. Če kdo misli, da bo padla, potem seveda ima do

tega vso pravico. Saj konec koncev nekateri še danes verjamejo, da je Zemlja ravna plošča.

Tisto, kar je ključno za razumevanje te debate, je tudi to, ko govorijo nekateri o brezplačni pomoči, ta brezplačna pomoč je tisto, kar plačamo davkoplačevalci. Zato seveda še kako govorimo o tem, ker zadeva vse državljanke in državljane Republike Slovenije. Zato je še kako to možno dati in tudi nujno dati v presojo ljudstvu kot celoti. Ker je nekaj, kar se dotika vseh. Prvič, plačamo vsi kot davkoplačevalci, še posebej pa plačujejo odvetniške storitve tisti, ki iščejo svojo pravico na sodišču. Glede na napoved, da naj bi se v kratkem spremenila zakonodaja, da bi še na drugih sodiščih, kjer zdaj ni treba, bilo treba najeti odvetnika, potem je jasno, da bo teh upravičencev še več.

Da ne bom predolg, pogledajmo še, kako je z ostalim. O nečem vendarle je eno soglasje. To, da se nekateri odvetniki, ampak pazite, to je majhna, očitno pa dobro organizirana in s strani vladajoče koalicije politično podprta glasna skupina odvetnikov, umikajo z list za brezplačno pravno pomoč, ki jo plačamo davkoplačevalci oziroma zastopanje po službeni dolžnosti, je v resnici nekaj, kar je v globokem nasprotju z etiko in tudi s kodeksom odvetništva. O tem mislim, da obstaja konsenz. Ampak ali je to v resnici razlog za to, da bi se preprečilo uresničevanje ustavne pravice, kar v resnici je odločanje na referendumu? To zagotovo ni. Saj gre vendar za očitno izsiljevanje te skupine, to je čisto navadno izsiljevanje, ki je direktno primerljivo, ker gre za ustavno pravico, s tem, kar je ureditev, ko gre za naše zdravje; tudi zdravje je ustavna kategorija, pravica do zdravja, tako kot je pravica do sodnega varstva ustavna kategorija. In ravno zastopanje po službeni dolžnosti nastopi takrat, ko gre po eni strani za ljudi, ki si ne morejo sami plačati, in po drugi strani za najbolj problematične stvari, ki imajo nepopravljive posledice za nekoga, če pride do slabega pravnega zastopanja. To je torej enako, kot če bi zdravniki na urgenci rekli, ne bomo operirali, dokler nam država za dvakrat ne poveča plač. Ob nobeni zdravniški stavki nikjer na svetu niste še česa podobnega videli. In tudi moram reči, da sem preveril, v Evropski uniji takega primera med odvetniki ni, pa imajo podobno odvetniško ureditev v marsikateri državi, tudi v Nemčiji. In tu pridemo do naslednje argumentacije. Prej je bilo popolnoma sprenevedavo citirano, češ da imajo tako ureditev z zakonom samo v Nemčiji in Avstriji. Ni res, saj je gospod Cukjati prej v imenu Poslanske skupine SDS prebral cel seznam. Ampak tisto, kar je bistveno in zaradi česar smo danes večkrat govorili o teh dveh državah: Slovenija sodi ustavnopravno v rimsko-germanski pravni sistem in je zato naš prvi ustavnopravni zgled ureditev Nemčije in Avstrije. Ne samo za nas kot zakonodajalca in ustavodajalca, ampak tudi Ustavno sodišče pogleda, kaj se je tam že dogajalo, in se pogosto sklicuje tudi v svojih odločitvah. In prav v teh dveh državah

so urejene te tarife z zakonom, enako kot je sedanja ureditev. Torej nas predlog, vaša novela, ustavnopravno oddaljuje od tiste ureditve, ki je tam običajna. Tisto, kar navajate kot razlog, je v resnici ravno nasprotno. In še več, govorili ste, da samo v naši ustavi je izrecno navedeno odvetništvo kot samostojna kategorija. Že, ampak če greste pogledat v našo knjižnico in zahtevate tisto veliko knjigo, ki se dotika nemške ustave z obrazložitvami, več avtorjev je, si preberite, kaj oni pišejo o tej stvari. Oni zelo jasno povedo, da je tudi pri njih to ustavna kategorija, čeprav ni izrecno zapisana v ustavi, ampak jo kot tako obravnavajo. In zato je tudi ta argument seveda na dokaj trhlih nogah oziroma je pravno v resnici brezpredmeten.

Ker gre tu očitno za samo čisto navadno izsiljevanje neke dobro organizirane in s strani vladajoče koalicije vehementno podprte majhne skupine odvetnikov znotraj odvetništva kot celote, je popolnoma jasno, da je zelo malo verjetno, da bi Ustavno sodišče podleglo tovrstnemu izsiljevanju. Tukaj tudi ni ustrezna primerjava s sodniki, kajti sodna veja oblasti je samostojna veja oblasti, je zapisana kot taka v ustavi, Pa tudi sodniki niso nikoli zahtevali, da sami urejajo svoje plače, ampak so rekli, naj bodo urejene v posebnem zakonu oziroma na ustrezni višini. Odvetniške tarife pa so že urejene v posebnem zakonu. Torej je tudi temu pogoju že zadoščeno in tudi ta vaš argument pade na celi črti. In vse, kar je govora o samostojnosti, je samo to, v vsakem primeru odvetništvo nikoli ne bo odločalo samo. Vprašanje je samo, ali bo vezano na parlament kot demokratično institucijo, kjer je pod nadzorom javnosti, kjer bo sprememba tarif predmet polemike soočanja argumentov, ali pa se bo to dogajalo nekje na enem dogovoru po predhodnem soglasju z ministrom daleč od oči javnosti. In to je vsa razlika, ki se tega dotika. Seveda je najbrž popolnoma jasno, da je v javnem interesu in zato vredno iti na referendum in glasovati proti noveli zakona, da se ohrani javnost tega postopka, še zlasti v razmerah, ko se soočamo z gospodarsko krizo, ki jo je vladajoča koalicija s svojo nestrokovnostjo še poglobila.

Kar se pa tiče konca, je pa zadeva več kot prozorna. V resnici gre samo za izogibanje, da bi se lahko hkrati izpeljal referendum z evropskimi volitvami. To bi praktično naredilo referendum skorajda brezplačen in stroški bi bili res minimalni. Če pa bo posebej, pa bodo stroški sorazmerno veliki. In takrat sem trdno prepričan, da prav vsi tisti, ki danes trdijo, da ni to v igri na vladajoči koaliciji, da bodo vehementno vpili, da je za te stvari škoda denarja, pa da je to zapravljanje denarja davkoplačevalcev. In tega bomo poslušali, kolikor hočete. To si upam zdaj iti staviti. Je pa v vsakem primeru ta tema odprta, gospe in gospodje, in to bo račun brez krčmarja, kajti ta tema je odprta, tudi če danes to pošljete na Ustavno sodišče, bo še kako predmet javnih polemik

in se ji v nobenem primeru ne bo več možno kar pod mizo izogniti.

Kako pa je z njenim obsegom, za kakšen denar gre? No, preračunajmo to v kavice, kajti vladajoča koalicija se odziva na izzive gospodarske krize s kavicami. Cena kavice v dobrem lokalu je 1 evro. Cena, ki jo bomo plačali, če boste izglasovali, da gre to na Ustavno sodišče in izpeljali taktiko tako, da ne bo hkrati izpeljan referendum z evropskimi volitvami, ko bi bil praktično brezplačen, saj vsi pridejo na volišča, vsi odbori že zasedajo, ves mehanizem torej nadzora je v pogonu, pa je za posamezen referendum približno tri milijone evrov. Torej eno kavico si bo predsednik plačal sam, tri milijone kavic boste pa vrgli skozi okno. Potem se pa še čudimo, če je gospodarska rast v Sloveniji iz plus 7% v času vlade Janeza Janše padla v samo nekaj mesecih na -4% v času vaše vladavine. Lahko samo rečem, da mi je žal, da je tako.

Kako pa je z vašo pobudo, in to sem trdno prepričan, da tudi Ustavno sodišče in vi sami v temu trenutku že zelo dobro veste, je pa zelo jasno napisano v pravnem mnenju pravne službe Državnega zbora: "Ni mogoče trditi, da bi imela odložitev ali zavrnitev novele zakona na referendumu v temu trenutku proti ustavne posledice." Vse, kar danes govorite, seveda nima pravno nobene prave teže.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Gospod minister, izvolite.

ALEŠ ZALAR: Hvala lepa.

Rad bi odgovoril na nekaj vprašanj, ki ste mi jih zastavili nekateri izmed poslank oziroma poslancev oziroma se odzval na nekatera priporočila, ki jih je bilo danes tudi moč slišati.

Prvo priporočilo, priznam, slabo razumem, da bi naj zaradi izsiljevanja, ki so si ga privoščili odvetniki, minister vprašanje njihovih nagrad uredil z odlokom. Tega seveda ne morem, tega tudi ne želim, to tudi ni bil predlog. Ta vprašanja se lahko uredijo zaenkrat samo z zakonom, predlog pa je seveda drugačen. Torej tu mislim, da tega priporočila ne bom mogel upoštevati.

Glede vprašanja, zakaj je bilo potrebno posegati tudi v to vprašanje o pristojnosti različnih organov v določanje odvetniških tarif in zakaj se tu ni čakalo na odločitev Ustavnega sodišča, naj ponovim še enkrat. Zato, ker je po mnenju Ministrstva za pravosodje in v temu delu je to mnenje sprejela tudi Zakonodajno-pravna služba ob prejšnji obravnavi Šturmovega zakona o odvetništvu in o odvetniških tarifah, ker je to vprašanje urejeno neskladno z Ustavo. Po mnenju Ministrstva za pravosodje gre za takšno stanje, Po naši ustavi in Poslovniku Državnega zbora je tudi ta parlament dolžan ves čas pri izvajanju normativne dejavnosti skrbeti za sprejemanje takšnih rešitev, ki so ustavno skladne. Zato tu ne gre za

vprašanje, kaj je politično bolj udobno. Meni kot ministru bi bilo mnogo bolj politično udobno, da vse ostane tako, kot je, ker ne nosim nobene politične odgovornosti za področje odvetniških tarif. Na žalost to ni kriterij, ki me sme voditi pri delu, ampak me mora voditi kriterij ustavnosti in zakonitosti. In zato je bilo treba ugrizniti tudi v to politično kislo jabolko.

Glede vprašanja, zakaj se neposredno ne uporablja zaveza iz odvetniškega kodeksa. Zato, ker kodeks ni zakon in nima obvezne moči zakona. To je skupek načel poklicne etike. In predvsem kršitev takega načela, če nima zakonite podlage, ne more rezultirati v sankcijah, še zlasti ne, recimo, odvzemu odvetniške licence. Zato je bilo potrebno to vprašanje urediti z zakonom. Tu je bil omenjen moj predhodnik in njegove strokovne reference, ki so nesporne. In jaz sem prepričan, da si minister Šturm ni želel, da bi prišlo do situacije, da je bil podpisan pod slab zakon. Noben minister si tega ne želi. Ampak to se je zgodilo, to je objektivno dejstvo. In naša skupna dolžnost je, da to popravimo. In to sedaj poskušamo storiti.

Omenjeno je bilo, da naj bi se skušalo z drugimi ukrepi, na primer z drastičnim povečevanjem števila odvetnikov, urediti razmere, češ, da je pri nas razmerje sodniki: odvetniki 1:1 v Nemčiji pa 1:10. Za Slovenijo to drži, za Nemčijo nisem prepričan. Vem pa nekaj, da je problem tega razmerja predvsem v tem, ker imamo v Sloveniji daleč preveč sodnikov, ker smo država z največjim številom sodnikov na število prebivalcev v Evropi. Slovenija jih ima 55 na 100.000, potem pa naslednja država, mislim, da je Hrvaška 42 na 100.000 in Avstrija 22 do 23 na 100.000. Med temi državami Nemcev sploh ni. Vprašanje teh razmerij je treba pogledati tudi v tem kontekstu. Bilo je omenjeno, da naj bi bil cilj novele zakona zvišanje odvetniških tarif za trikrat. Še enkrat ponavljam, res ne vem, od kod vam ta predvidevanja. Nihče ni govoril o tem, da se bodo odvetniške tarife zvišale ali znižale, noben postopek v zvezi s tem ni v teku, nobena iniciativa še ni bila dana v zvezi s tem. Gre za čista natolcevanja in jih zato zavračam.

Omenjena je bila vloga Odvetniške zbornice pri določanju tarif. To je pravzaprav glavni problem v zvezi s tisto protiustavno posledico, ki se nanaša na določanje tarif. Po sedanji ureditvi Odvetniška zbornica nima nobene vloge, ampak čisto nobene vloge v tem postopku. In če upoštevate, da gre za zbornico, ki združuje posameznike, ki opravljajo odvetništvo kot svoboden poklic, potem vam zdrava pamet lahko pove, da je tu nekaj narobe - da določen vpliv zbornica mora imeti. In to je Ustavno sodišče povedalo že leta 1998, o tem odločba Ustavnega sodišča že obstaja. Tudi to utrjuje Vlado v prepričanju, da v tem delu gre za protiustavno stanje. To pa še zdaleč ne pomeni, da bi si pa odvetniki lahko v celoti in samostojno ter brez omembe vrednega vpliva tistih, ki skrbimo

za javni interes, lahko določali tarife. Nikakor ne. Treba je najti ustrezen model soodločanja tarif. In točno ta model je tisti, ki je vključen v novelo Zakona o odvetništvu.

Omenjeno je bilo, da bo ta novi model, kjer bosta dva bivša kolega, nekdanja kolega ali kakorkoli se že poimenujeta, se skrivoma sestala in določila odvetniške tarife. Ja, lepo vas prosim! Kdo pa, mislite, da vam bo verjel tu kaj takega? Predvsem pa, ko gre za Odvetniško zbornico, predsednik Odvetniške zbornice nima in ni imel niti po stari ureditvi nobenih pristojnosti pri določanju tarif. To je stvar skupščine Odvetniške zbornice. Skupščina Odvetniške zbornice so pa vsi slovenski odvetniki. Oni so tisti, ki bodo sodelovali v tem postopku usklajevanja z Ministrstvom za pravosodje, ne pa predsednik. Zato vas prosim, ne zavajati ljudi s takimi trditvami.

Kakorkoli imenujemo izstope odvetnikov s seznamov zagovornikov po uradni dolžnosti oziroma tistih, ki zagotavljajo brezplačno pravno pomoč, izsiljevanje ali kaj drugega, pravno gledano je pa tako, da je to njihova pravica, na žalost. Ampak to pravico imajo in so jo izkoristili. In zato je dolžnost Državnega zbora, da to stanje popravi. In popravi ga lahko samo s tem, da vzpostavi to kot odvetnikovo zakonito dolžnost in ne pravico. In za to gre v tej noveli. Če ta novela ne bo uveljavljena, bodo nastale protiustavne posledice.

In na koncu še stalno vračanje na nemški in avstrijski model določanja odvetniških tarif. Rad bi opozoril, da tu ne gre tako enostavno enačiti ureditev v različnih državah, ker so te ureditve nastale v različnih zgodovinskih, pravnih in drugih okoliščinah. Če pa že to počnete, potem vas prosim, bodite korektni in povejte, da v Nemčiji in v Avstriji, kjer je z zakonom določena odvetniška tarifa, je z zakonom določeno tudi nekaj, kar v Sloveniji ni. To pa je, da je po odvetnikih obvezno zastopanje pred sodišči, da stranka ne more pred sodnika, ne da bi jo zastopal odvetnik. V Sloveniji to ne velja. Mi imamo ta režim samo, ko gre za vprašanje izrednega pravnega sredstva revizije pred Vrhovnim sodiščem. To je edini primer obveznega zastopanja po odvetnikih, sicer pa ne. To je velika razlika, ki daje potem tudi drugačno upravičenje zakonodajalcu. Če ti garantiraš nekemu posel na način, kot je to narejeno v Nemčiji in Avstriji, potem je lahko tudi vpliv tistega, ki ti to jamstvo daje, na ceno tvojih storitev, večji. In obratno, če te garancije ni, potem mora biti ta vpliv bolj uravnotežen.

Jaz upam, da bo vsa ta vprašanja presojalo tudi Ustavno sodišče. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa. Besedo ima gospod Anton Colarič.

ANTON COLARIČ: Hvala lepa. Kolegice, kolegi!

Naj kar takoj na začetku povem, da bom glasoval za sklep skupine poslancev, ki ga je potrdil danes tudi matični odbor. Konec koncev sem bil tudi sopodpisnik tega sklepa oziroma dokumenta. Zakaj bom glasoval tako? Ker se želijo prepričati težko popravljive posledice za delovanje države, ki bi nastopile, če zaradi odsotnosti odvetnikov ne bi bilo mogoče izvesti ustreznih procesnih dejanj, predvsem v predkazenskih in kazenskih postopkih, zlasti v tako imenovanih pripornih zadevah, ko sodišča ne morejo odrediti pripora, če ni zagotovljena navzočnost odvetnika. Večkrat je bilo že danes omenjeno, da so te težko popravljive posledice posledice zakona, novele zakona iz leta 2008, iz časa vlade Janeza Janše, ki jih sedaj popravljamo oziroma smo jih popravljali prejšnji teden s sprejetjem nove novele. Te nove sprejete rešitve sledijo ustavnemu načelu, ki pravi, da je odvetništvo samostojen in neodvisen poklic, ki ga ureja zakon. V prvi vrsti odvetništvo ni namenjeno odvetnikom, pač pa strankam. Zato poseganje v neodvisnost odvetništva pomeni poseganje v pravice koristi in interese strank.

Prav tako na novo sprejeta novela zakona sledi načelu učinkovitega varovanja javnih koristi, varstva pravic strank v razmerju do odvetnika oziroma odvetniške družbe, varovanja ustavne pravice do sodnega varstva in varstva socialno ogroženih.

Danes je bilo že večkrat omenjeno, kako so se tarife znižale. Mimogrede, tudi to je bilo že večkrat omenjeno, da je to stvar drugega zakona, zakona o sodnih tarifah. Ampak ne glede na to, morda primer s področja dedovanja, primer dedovanja stanovanja. 53.000 evrov vredno stanovanje. V takem primeru so po prejšnjem sistemu nagrade in stroški odvetnika po stari tarifi bili 1.606 evrov, po novi tarifi, za katero naši kolegi z nasprotne strani trdijo, da so se znižale, pa so nekje za dve tretjini višji: 2.723 evrov, in to je krepko nad dosedanjo oziroma ne dosedanjo, ampak staro tarifo, ki je bila pred veljavnostjo zakona o tarifah.

Kot sem rekel, glasoval bom za sklep, da se najprej opravi preverba na Ustavnem sodišču in prepričan sem, da bo Ustavno sodišče predloge, ki smo jih navedli, sprejelo, in referendum ne bo. Hvala.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa. Gospod Franco Juri. Prosim.

FRANCO JURI: Hvala lepa gospod predsednik. Kolegi, kolegice! Preden sem podpisal ta predlog, sem namreč med podpisniki, sem imel nekatere dileme in pomisleke. Zadnjič, ko smo razpravljali o tem zakonu, sem se pri glasovanju vzdržal, ker sem kot laik in kot poslanec, ki je bil do tistega trenutka morda premalo informiran, celo prisluhnil nekaterim argumentom kolegov iz opozicije. V tisti dilemi sem se odločil vzdržati. Nato sem se začel poglobljati. Prebral sem vse

materiale, še enkrat zakon, vse argumente, prisluhnil sem vsem, tudi in predvsem ministru Zalarju, in sem se odločil, da podpišem, in to prepričano. Zgodba je znana - opozicija uporablja ali zlorablja motiv, argument, ki je zelo uporaben, za to, da bi spet ustvarjala polje izrazito demagoškega razpravljanja o nečem, kjer prav opozicija skuša zamegliti bistvo tega zakona. In danes slišimo obe strani in je vsem jasno, da je edini politični cilj kolegov iz opozicije priti do volitev z močnim demagoškim in populističnim argumentom. Meni je žal, kolegi iz opozicije, vi nimate evropskih programov verjetno, nimate prepričljivih gesel za evropske volitve in ste potrebovali nekaj komplementarnega, da bi mobilizirali lastno javnost, lastne volivce, ki sicer ne bi šli volit v takem številu, kot bi ga pričakovali. In ste se spravili na zakon, ki obravnava, ne bom rekel pravice, ampak delovanje enega segmenta družbe, ki je po naši ustavi neodvisen. Vi namigujete na to, da je ta segment družbe celo perfiden, celo paraziten, da si želi sam določiti cene, tarife, in s tem obubožati družbo in reveže. V bistvu delujete sprevrženo, ker dobro veste, da je ta zakon edino možno jamstvo za tiste, ki denarja nimajo. Danes ste slišali odlične argumente. S tem zakonom bomo zagotovili vsem državljanom in vsem državljanke možnost in pravico do brezplačne pravne pomoči. Saj to veste, ampak namenoma izpostavljate druge vidike, ki pravzaprav s tem zakonom nimajo ničesar. Gospod Cukjati je govoril celo o zakonu o odvetniških tarifah. Mi danes govorimo o zakonu o odvetništvu. V tem zakonu se opredeljuje sistem, po katerem ne bo kolektivne samoupravne odgovornosti poslancev in poslank pri določanju tarif, ampak bo odgovornost Vlade, ki je zelo jasna in jo pooseblja gospod minister, ki bo nase prevzel odgovornost usklajevanja te teme z gospodarsko zbornico. Vi veste, da je ustava tukaj zelo jasna. Opredeljuje odvetništvo kot neodvisno profesijo in ne kot branžo državnih funkcionarjev. Če vi želite nacionalizirati odvetnike, jih poddržaviti in iz njih ustvariti državne funkcionarje, za katere boste vi in bomo mi vsi skupaj določali tarife, je to drugo vprašanje. Se lahko pogovarjamo o nacionalizaciji vsega, tudi odvetnikov. Ampak to ni to, gospodje iz opozicije, saj to veste. Gre za vprašanje neodvisnosti odvetništva, odvetnika, ki kljub vsemu lahko, to lahko ugotovitev v ameriških filmih, zagotavlja tudi neodvisne postopke do obtožencev, jih zagovarja, zagovarja človekove pravice in pravice vsakega obtoženca do pravne pomoči.

Druga stvar. Veliko je govora o referendumu, o ustavni pravici referendumu. In to tudi veste, da to, kar mi danes zahtevamo, ni preprečitev referendumu, ampak ustavna presoja o morebitnih neustavnih vidikih takega referendumu. Če ta presoja ne bo predlagateljem v prid, mora v 30 dneh Ustavno sodišče jasno opredeliti, ali so te posledice ali niso. Če niso, bo referendum z evropskimi volitvami. Saj to veste. Zakaj špekulirate o skritih namenih pozicije? Lepo prosim, vsi

roki, ki jih določa Ustava omogočajo, če ne bo ustavnih posledic takšnega referendumu, omogočijo referendum skupaj z evropskimi volitvami. In ne govorite, da bi bilo to zastonj. Vseeno bi takšen referendum stal in povečal stroške tistih volitev.

Če pa ostanemo trenutek pri tarifah, vi tudi veste, da ne drži vaša trditev, da se bodo zdaj avtomatično povišale te tarife. Poglejte, v primeru dedovanja, kjer se dediči na primer pravdajo za premoženje v vrednosti med pet tisoč in deset tisoč evri, je po tarifi po zakonu pred letom 2008, torej starim zakonom, pred Šturmovim, odvetnik prejel nagrado v višini štiristo osemšestdeset evrov. Po novi tarifi, torej po Šturmovem zakonu pa šesto dvainosemdeset evrov. Za pravdo med deset tisoč in dvajset tisoč evri pa bi odvetnik po starem dobil petsto trinosemdeset evrov, po novem, Šturmovem zakonu, tisoč sto dva evra. Seveda so tudi primeri, ki kažejo na zrcalno sliko oziroma za obratno sliko. Ampak prav to kaže na neusklajenost sistema pri določanju tarife. Saj jih ne bodo določili odvetniki kar tako. Govorimo o odvetniški zbornici, ki mora usklajevati svoj tarifni sistem z Vlado in Vlada prevzame vso odgovornost pred javnostjo za morebitno izstopanje iz tistega, kar je bilo danes tukaj izrečenega in zagotovljenega.

Zato gre za poskus cenene demagogije. Javnosti je treba jasno povedati, da na eni strani stoji predlog zakona, ki skrbi za vse državljane in državljanke. Predvsem za tiste, ki nimajo možnosti si plačati odvetnika. Na drugi strani pa je poskus, da bi ustavili čas pri Šturmovem zakonu, kljub temu da lahko pride do nekaterih ustavnih praznin, ki so zelo nevarne, ker lahko destabilizirajo družbo. Ampak kot je rekla že kolegica iz naše poslanske skupine, morda je to intenca opozicije, morda vam ustavna nestabilnost ustreza, še posebej v kriznih in recesijskih časih, da boste potem krivili Vlado za nastalo situacijo. Mislim, da je namen jasen. In če imamo in če želimo iskati ozadje, ozadje je le to, kjer se da ustvariti pogoje za moteno delovanje te države. Zato bom prepričano podprl predlog, ki sem ga tudi sopodpisal in ki ustreza ustavnosti te države.

Opozicija dobro ve, da v 137. členu Ustave piše, da so odvetniki samostojni in neodvisni, kot del pravosodja. V zvezi s tem je celo Ustavno sodišče 1998 leta; in vem, da se ponavljam, ampak dejstvo je, da je treba ponavljati dejstvo, da je še nekaj nerealiziranih, neupoštevanih, neuresničenih, neustavnih odločb; in 1998 leta je Ustavno sodišče odločilo, da zakonodajalec ne sme neposredno vplivati na ceno odvetniških storitev, ampak, da to lahko stori samo v dogovoru, v dogovarjanju z odvetniško gospodarsko zbornico, ki je del našega ustavnega sistema. Kljub dejstvu, da gospod Grims stalno ponavlja, da bi se mi morali obesiti na germansko-avstrijski pravni sistem. Poglejte, mi smo suverena država, smo članica Evropske unije. Evropsko unijo sestavljajo

različne demokratične in pravne države in imamo različne modele. Gospod Černač je govoril o osemnajstih državah na televiziji, ki naj bi imele sistem, ki ga želi opozicija. Ni res. Ste bili demantirani gospod Černač, priznajte. Dve državi in danes se je gospod Grims obesil na ti dve državi, spoštljivi, absolutno odlični državi. Nemčija in Avstrija. Ampak to sta dva modela. Nista edina. Še enkrat, jaz predlagam, da se držimo nekih načel pravne države, Ustave, demokracije in predvsem pravičnosti za vse državljane in državljanke te države. Zato bom tokrat prepričano podprl to zahtevo in čakal. Kot državljan me zelo zanima, kaj bo Ustavno sodišče na koncu povedalo in jaz bom prisluhnil Ustavnemu sodišču, ker Ustavnemu sodišču zaenkrat zaupam in upam, da zaupate tudi vi, kolegi iz opozicije.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Ja gospod Černač, imate repliko.

ZVONKO ČERNAČ: Čisto na kratko. V devetih državah Evropske unije tarifo delno določi zakonodajna ali izvršna oblast. Gospod Juri, v devetih tarifo v celoti določi zakonodajna ali izvršna oblast. V treh se tarifa ne določa s posebnim aktom, v petih tarifo določi odvetniška zbornica brez soglasja ministrstva in v eni državi, in to je Slovenija oziroma bo v kolikor na referendumu to vprašanje ne bo zavrnjeno, da odvetniško tarifo določata kolega, tako se med seboj nazivata, bivši pravosodni minister LDS-a, sedanji predsednik odvetniške zbornice gospod Kozin in sedanji minister LDS-a za pravosodje. To je edina država, ne samo v Evropi, ampak na svetu, v kolikor tega zakona ljudje ne bodo zavrnili na referendumu, kar hočete na vsak način na silo preprečiti. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospa Darja Lavtižar Bebler.

DARJA LAVTIŽAR BEBLER: Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovani zbor.

Če je aktualni opoziciji treba kaj priznati, potem ji je nesporno treba priznati, da bodo brez slehernih zadržkov izrabili, ne bom rekla zlorabili, sleherno proceduralno možnost za uveljavljanje svoje politične volje in za propagiranje te politične volje. Ne glede na to, koliko in česa nas bo to vse skupaj stalo.

Demagogija in populizem pa sta prikladno orodje za to, da vam bodo, gospe in gospodje iz opozicije, ljudje verjeli, da ste zaskrbljeni, ker jih odvetniki baje brez slehernega sramu odirajo, pri tem pa jim vladajoča koalicija drži vrečo.

Pravite, da bi bilo edino prav, da Državni zbor določa odvetniške tarife, pri tem pa namenoma spregledate, da bodo sleherne tarife po šturmovem zakonu izglasovane z večino

glasov v parlamentu na podlagi predloga aktualne vlade, pri čemer pa bodo odvetniki sami oziroma Odvetniška zbornica, ki neposredno zagotavljajo in skrbi za izvajanje pravne pomoči in pravnega zastopanja, ljudi v različnih postopkih izrinili iz tega procesa. Pri tem za vas ustavna določba, da je odvetništvo kot del pravosodja svobodna in neodvisna služba, ni pomembna. Od tod izhajajo tudi nekatere povsem neumestne primerjave z zdravniki in še z drugimi dejavnostmi, s čimer samo potrjujete, da tega ustavnega določila enostavno ne razumete.

Prav tako pa bi vi Državni zbor radi spremenili v nekakšno računovodstvo, ki bo pripravljalo in sprejemalo nekakšne cenike oziroma stroškovnike, pri čemer pa, roko na srce, velika večina poslancev nima pojma za kakšne odvetniške storitve sploh gre in kaj je njihova neposredna vsebina. Ampak, čeprav danes vsi toliko govorite o tarifah, o neupravičenem bogatenju bogatih, odiranju ubogih in tako naprej, vsi zelo dobro vemo, da tu ne gre v prvi vrsti za tarife, čeprav ne zanikamo, da bi jih nemara le kazalo vzeti pod lupo in preveriti. Mimogrede, v prejšnjem mandatu ste s spremembami davčne zakonodaje močno izboljšali gmotni položaj vseh tistih, ki so že premožnejši in bogati. Šturmov zakon pa je uvedel enormne tarife v postopkih revizije v zadevah javnega naročanja. Zvišale so se tudi odvetniške nagrade v odvisnosti od vrednosti spornega predmeta, to smo danes tudi že nekajkrat slišali. Ne, ne gre za to, pač pa gre za to, da je Šturmov zakon ponekod že povzročil, vse več indicev pa kaže, da bo povzročil protiustavno stanje, ko v sodnih postopkih, ki so natančno določeni v posameznih zakonih, ne bo mogoče zagotoviti obdolžencem zastopanja po uradni dolžnosti ali pa brezplačne pravne pomoči tistim, ki so zaradi svojega finančnega stanja upravičeni do takšne brezplačne pravne pomoči.

Gre v prvi vrsti za to, ali so podani pogoji, da se dosledno uveljavlja pravna država, ali se zagotavlja ustrezna pravna varnost in ustrezna pravna pomoč, zaradi česar se bodo obdolženci lahko kakovostno zagovarjali in uveljavljali pravna sredstva, ki so jim na voljo. Po drugi strani pa bo država lahko pravno korektno izvedla kazenske postopke zoper obdolžence in jim brez slehernega dvoma dokazala očitana kazniva dejanja. Ali nista sedanja pa tudi prejšnja vlada med prioritetami v zvezi s kriminaliteto posebej izpostavili boj proti organiziranemu in težjemu gospodarskemu kriminalu, proti korupciji? Zdaj pa boste povzročili razmere, ko ne bo dovolj odvetnikov, ki bi hoteli zastopati tovrstne obdolžence po uradni dolžnosti in teh postopkov ne bo mogoče "sprocesirati".

Pravite, da je referendum obvezno razpisati že po Ustavi. To je res, res pa je tudi, da 21. člen Zakona o referendumu in ljudski iniciativi, ki se sprejema z dvotretjinsko večino navzočih poslancev, daje možnost, da Državni zbor vloži zahtevo za oceno ustavnosti predlaganega referenduma, če bi

lahko nastale protiustavne posledice. In o tem zdaj teče beseda, naj Ustavno sodišče o tem presodi. Državni zbor oziroma ustrezno število poslancev, ki referendum zahtevajo, niso brez sleherne odgovornosti, ko uporabijo to možnost zahteve referendumu, tudi za to gre, za odgovornost zakonodajalca gre. V prejšnjem mandatu ste brez slehernega pomisleka in ugovora sprejemali Šturmове zakone, ki so vnesli veliko zmede v naš pravni red. Danes lahko samo v obupu ugotavljamo, da tudi našega pravosodja in pravnega reda na občutljivem področju varovanja človekovih pravic podnebne spremembe niso zaobšle. Tudi takrat je šlo za neodgovorno početje zakonodajalca, to pač moramo priznati. Ko se že toliko sklicujete na nemški pravni red in ko že govorim o podnebnih spremembah, ki se pogosto "demonstrirajo" v uničevalnih nevihtah. Kako se že po nemško reče nevihti? Res je, Nemčija in Avstrija tarifo urejata z zakonom, ampak potem imamo še druge ureditve in ne vem, kje ste dobili tiste podatke, ki ste jih malo prej citirali. Torej obstoji tudi ureditev, kjer tarifo določi pristojni minister, na primer na Češkem in Slovaškem ali vlada, ampak v tem primeru na predlog odvetniškega združenja. Ponekod pa ceno svojih storitev določa celo odvetnik sam in je eventualno vezan samo na kodeks odvetniške etike, ki konkretnih cenikov ne predpisujejo. Tako, na primer, Francija, Irska, Finska, Velika Britanija, Malta, Švedska. Menda ne boste rekli, da so to neke eksotične države? Pri nas je že ustavodajalec določil, da je odvetništvo samostojna in neodvisna služba in da je del pravosodja. Gotovo je imel posebne razloge, da je tako določil. In prav iz tega temelja izhajajo zaveze zakonodajalca, kako bo to področje zakonsko uredil, ob tem pa tudi zagotovil to samostojnost in neodvisnost odvetništva.

Je pa treba dodati še nekaj zanimivega; temu bi se sama res težko uprla. Ustavno sodišče je leta 1998 odločilo, da zakonodajalec ne sme neposredno vplivati na ceno odvetniških storitev in da to lahko stori le minister za pravosodje, vendar ne arbitrarno, temveč v pogajanjih z Odvetniško zbornico. Kdo je že takrat bil predsednik tega Ustavnega sodišča? Hvala lepa!

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod Jožef Jerovšek.

JOŽEF JEROVŠEK: Hvala lepa. Spoštovani! Čeprav se je moja predhodnica norčevala iz imena prejšnjega ministra in iz njegovega nemškega pomena besede nevihta, moram reči, da če bi pesnik Gregorčič še živel, ki je nekoč imel Mahniča za nevihto s Krasa, bi kolegico verjetno po današnjem nastopu označil v verzih za "nevihto z Gorenjske". In zelo nevihtno koalicijski poslanci danes tu nastopate. Zelo nevihtno zagovarjate nekaj, o čemer ste prepričani, da nimate prav, in v čemer smo prepričani, da vam Ustavno sodišče ne bo dalo prav. Namreč,

zavajanje je v vsaki točki vaše utemeljitve zahteve za presojo ustavnosti pobude za razpis referendumu in takšnega zavajanja smo kar naprej deležni tudi na današnji seji. Pomislite, kolega Franco Juri je prej dejal, da sedanji zakon, ki ga dajemo na referendum, vsem državljanom zagotavlja brezplačno pravno pomoč; dvakrat je to ponovil, torej ni spodrsel. To je zavestno zavajanje ljudi. In tako nizkotnega zavajanja si nisem znal predstavljati. Seveda pa je pomembno marsikaj, kar predvidevate v tem zakonu, ki ga skušamo preprečiti tudi z referendumom. In referendum imamo tudi za takšne primere, da ljudstvo lahko odloči o zadevah, ki jih drugače ni možno preprečiti. Glejte, v tej zadevi govorite, da so žrtve državljanji z nižjimi dohodki. Seveda so, ampak zakaj? Jaz pravim, da je večina odvetnikov tudi delno žrtev v tej zadevi, zato ker so visoki predstavniki oblasti teh političnih strank, ki imajo odlične zveze z nekaterimi zainteresiranimi, agitirali med odvetniki, naj izstopijo iz instituta brezplačne pravne pomoči in zastopanja po uradni dolžnosti. In perverzno je, da zdaj govorite, da odvetniki izsiljujejo. Seveda je nemoralno in neetično, da so iz tega izstopili, ampak v to ste jih pripravili vi, zato ker ste si želeli "požiga Reichstaga". Želeli ste vzrok, na podlagi katerega je minister lahko vložil spremembo zakona, ki pa ima v sebi težijo po dražitvi tarif. In sedaj ste nekoliko v stiski. Zelo pozorno sem spremljal, številni poslanci so spremenili svojo argumentacijo glede na dopoldansko na odboru. Ampak gospa Cveta Zalokar in gospod Potrč sta bila zelo jasna dopoldan, ko sta v zvezi s tarifami rekla, da zaupata ministru. Gospa Cveta je tako rekla, da bo uredil zadeve glede odvetniških tarif na primeren način, to je tako, da ne bo pomembnejšega bistvenega dviga. In gospod Potrč je tudi govoril, da ne verjame, da bo bistven dvig. Seveda je iz te njune argumentacije jasno, da se dvig predvideva. Dvig tarif se predvideva, to je dogovorjeno. In zaradi tega ste zelo prozorni tudi pred ljudmi. Vam je vseeno, kolikšni bodo stroški, če ne bodo na dan evropskih volitev. In če vam je tako vseeno, če vam ni za denar, če boste lahko to porabili samo zaradi tega, da ne zavlačujete, potem dajte odvetnikom dodatne nagrade po nekem drugem zakonu, da bodo lahko nudili brezplačno pravno pomoč. Torej, proračunu, finance, vse to za vas ni pomembno. Prej je en kolega govoril, da se iz te strani napada Ustavno sodišče. Ne, globoko zaupamo Ustavnemu sodišču in ravno tam, iz LDS je gospod Germič govoril, da se ne zaupa sodišču oziroma se ga napada. Jaz mislim, da je hud napad na sodišče ali pa nezaupanje to, kar vam bom prebral. Ko se je govorilo o sodniški stavki in o tem plačnem sistemu, zaradi katerega so sodniki začeli stavkati, jim je sedanji minister napisal: "Realne možnosti za ponovno zamrznitev Ustavnega sodišča so manjše, prvič, ker se je neugodno spremenila sestava Ustavnega sodišča." Ali ni to zaničevalno do ustavnih sodnikov? Da se je neugodno spremenila in pravzaprav kot, da

so bili prej pa manipulativni. Tako da, ne napadajte te strani o diskreditaciji Ustavnega sodišča, kajti to ne drži.

Potem je kolegica Zalokarjeva tudi rekla, da bo prišlo do ne vem kakšnih strašnih posledic, da tudi postopki za najhujše zločine ne bodo stekli. Ja, saj to pa v tej državi tako ne tečejo, za najhujše zločine, za genocid pa vojno hudodelstvo. Se je pa sodišče, kjer je, mislim, da sedanji minister bil predsednik, zavrnilo ovadbo za genocid po vojni. Saj pa ne, stečejo, pa tam ni bil problem, da bi ovadeni morali imeti brezplačno pravno pomoč. Si je lahko privoščil najboljše odvetnike, tudi imel je najboljše odvetnike. Ne govoriti takšnih. To se dejansko v tej državi še ni zgodilo, da bi preganjali najhujše zločine.

Bilo je tu rečeno, da je v tej državi največ sodnikov, kar je dejstvo. Ampak, kljub temu permanentno stavkajo in tam se povzroča največja škoda, največja kršitev ustavnih pravic po pravičnem sojenju, po sojenju v doglednem roku in žal minister tu ni uspešen. Tudi zaradi tega pisma, prav gotovo, takrat, pred volitvami, ker ga sedaj sodniki izsiljujejo in tako verjetno tudi izsiljujejo, kot ste tudi sami rekli odvetniki, kajti iz vaših vrst so bili nagovorjeni, da naj izstopijo iz teh list. Iz vaših vrst. Imamo informacije. Da naj to naredijo in seveda bodo izsiljevali. Jaz mislim, da so odvetniki upravičeni, da se borijo za tarife in vse kar jim pripada. To je legitimno in za to se bodo borili. Mi pa smo tisti, ki moramo imeti nek odnos do slehernega državljana. In če so nekatere tarife, baje so, prenizke, bi minister moral predlagati spremembo Zakona o odvetniških tarifah, ne pa Zakona o odvetništvu. In bi se dalo vse urediti in izenačiti in normalno narediti. Ker, lahko, da je prišlo do kakšne napake, samo s takim pristopom ta cilj ni zasledovan, zasledovani so politični cilji in dejansko predvolilne obljube, ki jih je treba izpolniti z vaše strani. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa. Gospod Juri, želite? Gospod Juri nisem popolnoma prepričan, da bi slišal vaše ime.

FRANCO JURI: ... in enkrat je tudi....

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Gospod Jerovšek je to res, da ste ga dvakrat citiral? /Oglašanje iz klopi./ Hvala lepa. Gospod Juri, izvolite.

FRANCO JURI: Jaz moram reči, da sem vedno fasciniran, ko poslušam kolega Jerovška, in si rečem: Sancta simplicitas! Kako je lepo, kako je enostavno vse v življenju, če to razume gospod Jerovšek." In seveda je razumel tudi mojo izjavo kot zavajanje. Jaz sem poudaril, in še enkrat poudarjam, da bo ta zakon zagotovil vsem državljanom in državljanke pravico do pravnega varstva, do pravne pomoči. In tistim, ki nimajo

denarja, možnost, da dobijo brezplačno pravno pomoč. To drži. To je to. (Ni replike na repliko, gospod Jerovšek, saj veste.) Dejstvo je, da zakon, ki ga vi želite ali tako imenovani Šturmov zakon, ne predvideva nobenih sankcij do tistih odvetnikov, ki zapuščajo sezname, liste odvetnikov, ki bi morali brezplačno ponuditi svoje usluge tistim državljanom, ki nimajo možnosti plačati odvetnika. In samo za to gre. In verjetno se tudi gospod Jerovšek dobro razumel, ampak on zavaja in govori o zavajanju. Saneta simplicitas.

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa. Gospod Potrč. Rad bi vas nekaj opozoril. Vi niste še razpravljali, predstavili pa ste stališče vaše poslanske skupine. Želite repliko?

MIRAN POTRČ: Imenoval me je. Vprašajte gospoda Jerovška, če me je imenoval...

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Ne, v to sem prepričan. Samo še enkrat, po Poslovniku - vi ste samo predstavil stališče poslanske skupine, niste pa še razpravljali.

MIRAN POTRČ: Gospod podpredsednik, če mislite, da nimam pravice do replike, jo bom rade volje prihranil za kasneje.

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Se bova pogovorila. Izvolite gospod Germič, kaj želite?

LJUBO GERMIČ: Repliko.

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Izvolite.

LJUBO GERMIČ: Hvala lepa za besedo.

Kolega Jerovšek, jaz vem, da vam seveda ni všeč, ko vas opozorimo na vaš odnos do Ustavnega sodišča oziroma do neodvisnih organov te države.

Samo v osvežitev spomina, v tej dvorani je bila interpelirana z vaše strani ministrica, ki je spoštovala odločitve Ustavnega sodišča in je to odločbo tudi hotela izvršiti.

Drugič. Odločitev Računskega sodišča za vašo stranko in za Vlado, ki je bila takrat postavljena z vašo koalicijo, ni štela. In danes smo ponovno za to govornico slišali, da že vnaprej izrekate dvom, da bo Ustavno sodišče odločilo tako in tako, kar pomeni, sporočilo slovenski javnosti, sodišče že vnaprej odloča nekorektno. Jaz sem samo opozoril na to, da to niso korektni odnosi do Ustavnega sodišča in na ta način seveda ne krepimo ugleda Slovenije kot pravne države. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospa Melita Župevc, prosim.

MELITA ŽUPEVC: Hvala lepa za besedo gospod podpredsednik.

Tudi jaz imam svoje mnenje o nekaterih odvetnikih ampak, to ni tema današnjega pogovora, današnje razprave Državnem zboru. In če ni drugega "štofa", SDS tudi referendum prav pride. Tako bi lahko povzeli vaše ravnanje.

Za vsakim vogalom največja opozicijska stranka čaka ali z zahtevo za izredno sejo Državnega zbora ali z grožnjo referendumu. Ob resnih in zaskrbljujočih problemih, ki jih imamo, ne samo v tej državi, ampak povsod po svetu, se v Državnemu zboru vsaj polovico časa ukvarjamo z zahtevami, ki predstavljajo neverjeten vir manipulacij in zavajanja javnosti.

Najprej okoli stroškov. Danes je bilo večkrat rečeno, če bo referendum na dan evropskih volitev, ne bo dodatnih stroškov. Pozanimajte se, lepo vas prosim, jaz sem se. Dodatnih stroškov bo za najmanj milijon evrov. Ali ste se pozanimali? Milijon evrov. Kaj pa je to milijon evrov? In zahteva za referendum, ki je danes pred nami, ni nič drugega kot takšna manipulacija, ki jih danes ponavljate v Državnemu zboru cel dan. Danes je bilo s strani pristojnega ministra večkrat pojasnjeno, kaj je bil razlog za sprejeto novelo Zakona o odvetništvu. Odvetniki več ne želijo zastopati strank po uradni dolžnosti. In to je ena izmed konkretnih posledic Šturmovega zakona. In danes govoriti, kaj vse bo sledilo iz sprejete novele, je popolnoma prazno govorjenje. To me spominja še na en drug referendum, ko so padale izjave o nižji naročnini, o boljšem TV programu, o avtonomiji novinarstva in iste osebe so prav pri tistem referendumu operirale s podatki o nižanju RTV naročnine, danes pa so izračunale, da se bodo odvetniške tarife dvignile za trikrat. Jaz verjamem, da je s političnim kalkulatorjem mogoče izračunati marsikaj, pa čeprav nič od tega ne drži. Drži zgolj to, da se odvetniške tarife ne dvigujejo, nižajo pa se v delu, ko gre za revizijo javnih naročil.

In danes me je res zmotila še ena stvar, govorjenje o etiki in morali. Tudi jaz sem, kot sem že dejala, kritična ob ravnanju marsikaterega odvetnika, ampak z referendumom tega ne bomo rešili, niti za to nismo poklicani. Ali torej želijo predlagatelji tega referendumu državljanke in državljanom naročiti odločanje o morali, o etiki? Kot že rečeno, takšne sodbe se ne dajejo na referendumih, ampak kje drugje. Danes je bilo tudi rečeno: "Morda pa si želite, da bi na evropske volitve prišlo več ljudi." Če se dobro spomnim, je ravno predsednik vaše stranke dajal neke napovedi o velikem uspehu SDS na junijskih volitvah. Jaz vam privoščim zelo dober rezultat. SDS, vi že veste, zakaj to počnete. Zagotovo pa ne zaradi skrbi povezanih z novelo Zakona o odvetništvu oziroma pravno varnostjo slovenskih državljanek in državljanov.

In če povzamem, vaš strah ima velike oči, znotraj pa ga nič ni. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Gospod Tanko, izvolite, proceduralno.

JOŽE TANKO: Gospod predsedujoči, te razprave nekaterih poslancev v Državnem zboru potekajo na tak način, kot da je tema obravnave Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke. Potekajo tako, kot da se vrši interpelacija proti naši poslanski skupini. Predlagam, da opozorite poslance, ki razpravljajo, poslance iz večinskih vrst, se pravi, iz koalicije, da razpravljajo o temi, o točki dnevnega reda. In da, če so že težave resne teme, potem predlagam, da pozovete Vlado, da predlaga kakšne resne protikrizne ukrepe, da bomo razpravljali o resnih temah. Da predlagate Vladi, da razpravljamo o nepotrebem dvigu trošarin pri pogonskih gorivih, tudi to je resna tema. Da se pogovorimo o tem, zakaj je bil po nepotrebem zvišan RTV prispevek, tudi to je resna tema. Predlagam, da tisti, ki govorite, bodo stroški referendumu, če bo referendum sočasno z evropskimi volitvami, da prinesete predračun teh stroškov...

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Ali lahko podate proceduralni predlog?

JOŽE TANKO: Bom, nisem še končal, gospod, imam še minuto in pol. Predlagam, da minister predloži spisek tistih, ki so izstopili iz sistema zastopanja v brezplačni pravni pomoči oziroma tistega dodatnega "ex offo". In predlagam tudi, da minister predlaga v tistih primerih, ko so tarife previsoke, še vedno previsoke, to je pri reviziji postopkov javnih naročil, da predloži spremembo Zakona o odvetniških tarifah. Tu imam nekaj proceduralnih predlogov. To se pravi, da pozovemo Vlado, da predloži protikrizne ukrepe, da pozovemo tiste, ki govorijo, kolikšni bodo stroški referendumu v primeru, če bo izveden z evropskimi volitvami, da predložijo tarifo, cenik tega. In predlagam, da minister predloži dva akta, se pravi, spisek tistih, ki so izstopili iz brezplačne pravne pomoči zastopanja strank, s in da predloži spremembo Zakona o odvetniški tarifi. To so štirje konkretni proceduralni predlogi. Sicer pa, če to ne bo sprejeto ali pa če boste zavrnili ta predlog, predlagam, da poslance Socialnih demokratov, Liberalne demokracije, Poslanske skupine Zares pozovete, da razpravljajo o točki dnevnega reda in ne o Poslanski skupini Slovenske demokratske stranke. Mi se pri svojih ravnanjih držimo Poslovnika, svojih programov... /Smeh v dvorani./ (No, saj nasmejati bi se naučili, če že drugega ne.) In tako naprej. Skratka, dovolite, da delo poteka tako, kot je bilo načrtano s sklicem seje, in ne o vsem drugem in o tistem, kar nima s to točko nobene zveze. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa, gospod Tanko. Kar se tiče vprašanj gospodu ministru, mislim, da bo gospod minister odgovoril na vaše vprašanje po presoji.

Kar se tiče pa same vsebine razprav, bom pa kot predsedujoči vseh poslancev rekel, prosim, da se vsi držite točke dnevnega reda v svoji razpravi.

Izvolite, gospod Juri. Postopkovno?

FRANCO JURI: Ja, postopkovno. Ker poslanca Tanka moti očitno razpravljanje s strani poslancev...

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Ne razpravljajte, prosim....

FRANCO JURI: Ne, ne razpravljam. To je uvod v proceduralni predlog. Ker ga moti razprava predlagam, da se ta seja skrajša in da preidemo h glasovanju. Hvala.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa. Tega ne morem dati na glasovanje.

Ker so bili davi že vsi postopkovni predlogi, ima gospa Alenka Jeraj besedo.

ALENKA JERAJ: Hvala lepa. Torej, jaz bi v začetku današnje razprave pričakovala, da se bo gospod Sajovic zahvalil naši poslanski skupini, da je lahko nekaj predlagal, ker smo najprej to mi predlagali, torej, razpravo oziroma zahtevo za razpis zakonodajnega referendumu, da je potem lahko on kot prvi govoril tu kot predlagatelj. Namreč, če tega mi ne bi predlagali bi težko bil predlagatelj današnje točke in prvi govornik se je. Ob tem moram povedati, da se tudi sama ne strinjam s kršitvijo Poslovnika v zvezi z dodelitvijo časa za razpravo. In če ste kolegi na drugi strani še tako razburili zaradi proceduralnega predloga kolega Černača, bi pričakovala, da bi se še veliko bolj razburili na začetku seje, ko ste skupaj tudi z vašim poslancem gospodom Anderličem ugotovili, da kršite Poslovnik.

Sedaj pa k temi. Neverjetno sprenevedanje je to, da govorite, da izsiljevanja ne odobravate, izsiljevanja s strani odvetnikov, ampak ste vseeno za in pristali ste na izsiljevanje.

Še bolj grozno je dramatiziranje moje kolegice, kaj bo, če bo nekdo hodil po Sloveniji in pobijal in ne bo imel omogočene brezplačne pravne pomoči. Slišali smo, da so se nekateri odvetniki izpisali iz seznamov, drugi se vpisujejo. Torej, enega bomo že našli, da bo takega zastopal v teh primerih.

Ob obravnavi zakona smo izpostavili kar nekaj vprašanj oziroma sem jih imela tudi sama. Zakaj se ukvarjamo z zakonom že v marcu, če pa ste v program Vlade zapisali, da boste zakon

dali v obravnavo julija? Iz gradiv, ki smo jih dobili smo dobili nekaj odgovorov. Predsednik Odvetniške zbornice pravi, in to je celo v zapisniku, ker je minister to povedal. "S predsednikom zbornice sva bila v telefonskih razgovorih od začetka njegovega mandata dalje". Torej so očitno pritiski, da se ta zakon spremeni, že od začetka mandata novega ministra. Minister je tam povedal, ko so na Odvetniški zbornici na upravnem odboru, ali kako se že temu natančno reče, slišali cel kup stvari, torej grožnje, da so, če se do aprila zakon ne bo spremenil, odvetniki grozili s stavko. Minister je tam povedal, da bo to zelo težko, ampak očitno ne pretežko, ker se dogaja in minister sam je na odboru rekel, da so odvetniki pomemben podsistem pravne države, zato bi pričakovali, da bodo oni tisti prvi, ki bodo spoštovali organ v tem sistemu, torej Ustavno sodišče in počakali na njegovo odločitev v zvezi z njihovo ustavno presojo. Minister tudi ni znal odgovoriti, zakaj na to ne počaka. Od ministra z avtoriteto bi pričakovali, da bo odvetnikom znal povedati, da je potrebno počakati na odločbo Ustavnega sodišča in se potem lotiti sprememb, ki bodo skladne s tem, kar bo Ustavno sodišče morebiti naložilo, da je potrebno spremeniti.

Zakaj je bil zakon lani spremenjen? Mi smo želeli odpraviti sodne zaostanke, želeli smo, da se odvetnike in stranke spodbuja k čim hitrejšemu reševanju sporov. Na način, ki smo ga imeli prej, pa je odvetnik, bomo rekli, lahko tudi zavlačeval stvari. Skratka, odvetnik je tokrat nagrajen, če zadevo hitro zaključi, če sploh ne pride na sodišče, se pravi, da se sklepa izvensodne in sodne poravnave in se večina sporov reši preden bi prišli na sodišče. To je pomembna razbremenitev sodišč in tako v Nemčiji rešijo 80% zadev. To izjemno pozitivno vpliva tako na skrajšanje sodnih postopkov kot na tako imenovane sodne zaostanke.

Uvedlo se je, da morajo odvetniki stranki izstaviti račun, na katerem je specifikacija, kaj so naredili za tisti denar, določeno je bilo tudi, da se odvetniške tarife določijo z zakonom in zato je bil zakon tudi sprejet in od 1. 1. 2009 velja.

In ker smo ta zakon dobili, o odvetniških tarifah, je to odvetnike očitno tako razburilo, ker ne bodo več mogli zaračunavati vsake stvari, vsakega dopisa udeležbe na narokih in na razpravah, da so se temu uprli in zahtevajo od ministra, da nekaj naredil. V času od 1. 1. 2009, odkar velja Zakon o odvetniški tarifi, so se stroški pravnih postopkov za stranko na splošno znižali, celo tudi za več kot dve tretjini, na primer pri izvršilnih postopkih. Posledično to pomeni manjše zaslužke odvetnikov, ker odslej za preproste vloge ne dobijo več 20 ali nad 20 evrov, ampak od 5 do 10 evrov. Seveda so si želeli in, jasno, zahtevali od ministra, da ponovno odpre zakon oziroma da ponovno odpre možnost povečanja njihovih zaslužkov. Zakaj so odvetniške tarife tudi pomembne? Ker gre za velik del, kajti brezplačna pravna pomoč seveda ni

brezplačna, plačamo jo vsi davkoplačevalci, kar precej denarja gre tudi za te storitve. V lanskem letu 8,5 milijona, za letos je predvidenih 5 milijonov. Zakaj že? Zaradi nižjih tarif.

V gradivu smo dobili tudi nekaj sklepov in zapisnikov območnih zborov odvetnikov. Če samo enega preberem, pa so vsi precej podobni. Govoriti, da se odvetniške tarife ne bodo spremenile, je sprenevedanje, kajti odvetniki pravijo, da "Vsi odvetniki Območnega zbora odvetnikov izstopamo iz vseh seznamov sodišč glede opravljanja odvetniških storitev v sodnih zadevah, začelih po 1. 1. 2009, na področju brezplačne pravne pomoči..." in tako naprej, "...ker se ne strinjamo z nagrajevanjem po odvetniški tarifi od 1. 1. 2009." Tako da, minister, če ste popustili prvič, boste tudi drugič in boste te tarife zagotovo zvišali.

In še nekaj je tu treba povedati. Vsak posamezen odvetnik se mora sam prijaviti na sodišču, da bo na seznamu za opravljanje teh storitev, in tudi sam mora zahtevati, da se ga izloči s tega seznama. Zato so zame vsi ti sklepi o izstopu vseh odvetnikov precej sporni. Namreč, kaj poleg tega še povedo v svojem sklepu: "Posamezni odvetnik, ki pa se s tem sklepom ne strinja, nahaja pa se na omenjenih seznamih, mora sam izrecno javiti sodišču, da je kljub prej navedenemu sklepu še naprej pripravljen opravljati storitve po novi tarifi." Prosim? Zdaj bo moral še enkrat iti na sodišče? Veste, jaz se pa s tem ne strinjam, ampak želim to opravljati, za kar sem se prijavil takrat, ko sem se pač prijavil. Skratka, neka kolektivna zgodba, ki jo najbrž kakšen bolj, bomo rekli, inovativen ali pa tak bolj prodoren odvetnik sproducira v svojih vrstah. In v zapisnikih je še kup drugih cvetk. Glasovanja niso bila vsa soglasna, čeprav povsod piše: "Soglasno sprejeto, ljudje so bili vzdržani, nekateri so bili proti" in zame to ni soglasno.

K obrazložitvi 6. člena je minister napisal v novelo svojega zakona : "Dopolnitev tega člena je nujno potrebna, ker že sama Odvetniška zbornica Slovenije ugotavlja, da je v praksi vse več kršitev odvetniške etike in zaračunavanja odvetniških storitev v nasprotju z odvetniško tarifo. Vse to znižuje tako pravnovarno stran, kot ugled odvetništva v celoti." Torej, očitno zbornica tega ne zna urediti, ampak odvetniki kršijo etiko in tako naprej in zaračunavajo več kot smejo in mi jim zdaj dajemo to nazaj v roke, da bodo še malo slabše to nadzorovali, tako kot so do sedaj. Lahko bi rekli, že videno, če govorite, da se tarifa ne bo dvignila. Kot rečeno, to dokazuje zapisnik, ker se ne strinjajo z nagrajevanjem, pomeni, da se tudi v bodoče z nagrajevanjem ne bodo strinjali in je premalo.

Predlogi Odvetniške zbornice so celo hujši. Predsednik oziroma Odvetniška zbornica je ministru predlagala, da o odvetniški tarifi odloča zbornica brez soglasja drugih organov. Niti ministra ne bi oni nič vprašali, razen pri

brezplačni pravni pomoči bi odločalo ministrstvo v soglasju z zbornico. To je pa kar malo prehudo.

Ministra smo vprašali, koliko odvetnikov se je že izločilo iz seznamov, koliko jih ostaja, v čem je boljša ureditev, da Odvetniška zbornica sama določa oziroma z njegovim soglasjem. Nekateri nam očitane, da izrekamo dvom o Ustavnem sodišču. Prvi mu ga izreka minister, ke ne počaka na odločbo Ustavnega sodišča. In odgovorov seveda nismo dobili. V čem je problem? Nekateri pravite, da se ne bo nič spremenilo. Seveda se bo, kajti 19. člen zakona pravi: "Odvetniško tarifo sprejema Odvetniška zbornica po predhodnem soglasju ministra pristojnega za pravosodje." In "Po prehodnih in končnih določbah z uveljavitvijo tega Zakona preneha zakon o odvetniški tarifi." Zakona o odvetniški tarifi potem več ne bo.

In še enkrat. Odvetniki, nekateri ste se spraševali, kaj bi pa naredila Janševa vlada. Vam povem, kaj bi naredila. Najprej bi spremenili 5. člen, tako kot smo ga tudi s to novelo in bi določili, da odvetniki morajo, torej predsednik sodišča po abecednem redu določi odvetnike, ki morajo zastopati po uradni dolžnosti. To bi lahko naredil tudi minister, ampak je k temu seveda prilepil še odvetniške tarife. Vemo, zakaj.

In kaj bi še naredili. Problem pravite, da je pri javnih naročilih. Najprej bi se tukaj morala država zavedati, da je to davkoplačevalski denar in voditi postopke tako, da jih ne izgublja. Ampak, če pa že, bi pa to lahko uredili in spremenili v Zakonu o odvetniških tarifah. Če je to tak hud problem, ne pa da spreminjamo Zakon o odvetništvu. In zagotovo Janševa vlada ne bi popustila pod pritiskom odvetnikov. Minister Šturm bi s svojo avtoriteto odvetnikom povedal, da bo počakal na odločitev Ustavnega sodišča in takrat ukrepal, če bo to potrebno oziroma ne. Spomnite se na pritiske tudi ob uvedbi in spremembi notarskih tarif, pa noben notar do danes ni postal kakšen siromak, niti ni propadel. Notarski stroški so se pa bistveno pocenili, in ljudje to cenijo.

Skratka, zaupajmo ljudem, da naj se sami odločijo o zakonu na referendumu.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Za besedo je prosil minister Zalar.

ALEŠ ZALAR: Hvala lepa za besedo.

Dva poziva sta bila izrečena, in sicer prvi, da naj predložim spisek tistih, ki so izstopili s seznamov. Ministrstvo za pravosodje je predložilo dokumentacijo, s katero razpolaga v tem trenutku. Če menite, da je potrebno to dokumentacijo dopolniti s poimenskim seznamom tistih, ki izstopajo, bomo seveda za to zaprosili Odvetniško zbornico ali sodišča. Kajti, obvestila se pošiljajo sodiščem in ne ministrstvu. Moram pa v zvezi s tem povedati, da ta seznam

tistih, ki so izstopili takrat, morda ne bo najbolj verodostojen, ker so se seveda razmere spremenile. Jaz sem namreč dosegel, da je bil ta sklep zamrznjen in da so odvetniki nadaljevali z zagotavljanjem brezplačne pravne pomoči in tudi z zastopanjem v kazenskih postopkih. Ti sezname so samo dokaz o veliki verjetnosti protiustavnih posledic, ki nastanejo v situaciji, v kakršni bi se znašli, če ne posežemo v veljavni Zakon o odvetništvu. Mislim, da je prav, da v zvezi s tem povem tudi to, da je vsak umik s tega seznama tudi pravni postopek. In da je odločitev o veljavnosti takega umika v pristojnosti predsednikov sodišč. Znano pa mi je, da so nekateri predsedniki sodišč zahtevali dopolnitve teh izjav z poimensko navedenimi osebami, ki se s teh seznamov umikajo, in jih tudi dobili.

Drugi poziv je bil, da naj bi ministrstvo za pravosodje pripravilo spremembe in dopolnitve Zakona o odvetniški tarifi in poseglo v tarifo v tistem delu, ko gre za nagrade odvetnikom, kadar zastopajo stranke v revizijskih postopkih v zvezi z javnimi naročili. Tu mi predlagate naj kršim zakon. Tega seveda ne bom storil. Trenutna pravna situacija je namreč takšna, da zakonodajalec in seveda tudi Vlada kot predlagatelj zakona ne more urejati istega vprašanja, ki je pod kretnjo referendumске odločitve. Tako da, žal, tej pobudi ni dopustno ugoditi.

Zdaj pa nekaj besed o tem, da gre za strašenje pred posledicami, ki bodo nastale, in da je to samo pretiravanje. Naj povem tisto, kar sem povedal danes zjutraj na seji Odbora za notranjo politiko in pravosodje. Prvo obvestilo odvetnikov, da protestirajo na ta način, da se umikajo s seznamov, je Ministrstvo za pravosodje prejelo, če me spomin ne vara, 19. decembra lani in mislim, da je šlo za območni odvetniški zbor v Celju. Kasneje so deževala nova obvestila v razmeroma zelo kratkem času in nekateri območni zbori so glede tega vprašanja sprejeli odločitev, da se vsi odvetniki, brez izjeme, umaknejo s seznamov. Takšen primer se je zgodil na območju okrožnega sodišča v Krškem in sodnica, ki je obravnavala konkretno kazensko zadevo, šlo je za zadevo v okviru dežurne preiskovalne službe, kjer je običajno tako, da če gre za hudo kaznivo dejanje oziroma, če obstajajo razlogi za pripor, potem je oseba, ki ji je vzeta prostost privedena k preiskovalnemu sodniku. In taka oseba seveda mora imeti zagovornika. Tu sta dve možnosti, ena je, da si ga vzame sama, druga je, da ga postavi sodišče po uradni dolžnosti. V tem konkretnem primeru si oseba sama ni vzela zagovornika, sodišče bi ga moralo postaviti. Ko je sodišče začelo klicati dežurne odvetnike, ki so bili dotlej na seznamu odvetnikov po uradni dolžnosti, so ti odvetniki sporočili, da se temu klicu ne bodo odzvali, ker so sodišču sporočili, da s tega seznama izstopajo. Pri vodenju kazenskih postopkov v takih situacijah je ključnega pomena čas, zaradi 24- in 48-urnih rokov, ki jih določata ustava in zakon. In v tej situaciji bi se zlahka zgodilo, da bi tudi

zaradi poteka časa sodnik lahko samo ugotovil, da ne more voditi nadaljnjega postopka, in bi moral tako osebo izpustiti na prostost. V tej situaciji je bila sreča v nesreči ta, da se takrat velika večina odvetniških zborov še ni odločila za te izstope. Predvsem se za to ni odločil ljubljanski območni odvetniški zbor in tako je ta sodnica uspela pridobiti odvetnika iz Ljubljane, da je prišel na območje Okrožnega sodišča v Krškem in prevzel zastopanje po uradni dolžnosti. Šlo je torej za konkreten primer, za resno grožnjo, ki je nakazovala, da se lahko to zgodi na sistematični osnovi, in to ne samo na območju Okrožnega sodišča v Krškem, ki je s tega vidika še posebej tvegano. Kajti, zaradi bližine slovensko-hrvaške meje je za to območje značilno zelo veliko primerov pridržanj in kasneje privedb pred preiskovalnega sodnika, zlasti ko gre za vprašanje prepovedanega trgovanja z drogami ali prekupčevanja z ljudmi in podobno. Kasneje se je podoben problem zgodil tudi na območju novogoriškega okrožnega sodišča. In ko se je v roku tedna dni zgodilo, da so že skoraj vsi območni odvetniški zbori sprejeli te odločitve, s katerimi ste seznanjeni, ministrstvu v bistvu ni več preostalo drugega, kot da interventno reagira. In jaz sem zato poskušal doseči dogovor z upravnim odborom Odvetniške zbornice, da zamrznejo te svoje odločitve, da jih ne izvajajo, da pa istočasno poskušamo skupaj v okviru mešane delovne skupine najti rešitve, ki bodo omogočale, da se bo, prvič, ta institut zastopanja po uradni dolžnosti izvajal normalno naprej in drugič, da bo zagotovljeno tudi spoštovanje Ustave, kar je bil glavni razlog, zaradi katerega so odvetniki protestirali.

Odvetniki so protestirali iz dveh glavnih razlogov. Prvi razlog je bil načelne narave in je povezan z ustavnim položajem Odvetniške zbornice in odvetništva sploh. Menili so, da je ureditev, v kakršno je šel prejšnji minister Šturm, brez minimalnega soglasja z odvetništvom v nasprotju z Ustavo. Drugi razlog je bil vsebinski, šlo je za to, da je vrsta odvetnikov menila, da so nesorazmerno prizadeti z odločitvijo o znižanju tarif v zadevah brezplačne pravne pomoči in v zadevah zastopanja po uradni dolžnosti. Na teh dveh področjih se je namreč izkazalo, da vrsta odvetnikov živi od tega, jim to predstavlja glavni vir preživljanja in zato so očitno tudi tako ostro odreagirali na to odločitev, da se v tem delu tarife tako drastično znižajo. Zlasti pa, da se ne upošteva dejstvo oziroma če se že gre v takšno znižanje, da bi morala temu slediti tudi ustrezna protiutež, o kateri sem govoril že prej, to pa je v obveznem zastopanju po odvetnikih pred sodišči. Tu ni nič spornega oziroma nič neznanega v zvezi s temi razlogi. Ti razlogi so jasni, Odvetniška zbornica jih je javno predstavljal in izhajajo tudi iz zapisnikov, ki so bili omenjeni. Moram poudariti, da je glede vprašanja o čakanju na odločitev Ustavnega sodišča, ali gre res za prekomeren poseg v ustavni položaj odvetništva, situacija po mnenju ministrstva, in to še enkrat ponavljam, taka, da ne upošteva tega, da gre

za svoboden poklic, ki ga opravljajo odvetniki in da je zaradi tega je nujno potrebno najti ustrežnejši model, v katrem bo imela Odvetniška zbornica določen, ne pa prevladujoč, ne pa odločilen vpliv na določanje odvetniških tarif. In po našem mnenju je model, ki to zagotavlja ta, ki je urejen z novelo Zakona o odvetništvu. Sam si predstavljam, da bi, če bi bila ta novela uveljavljena, ta postopek potekal tako, da bi se najprej osredotočili na vprašanje strukture tega modela. Danes je bilo že omenjeno in jaz sem tudi že potrdil, da menim, da gre v celoti gledano za relativno dober model odvetniške tarife kot take. Zato, ker veže nagrado odvetnika na njegove procesne aktivnosti in na njegova prizadevanja. Prvič, bodisi za čimprejšnjo izvensodno rešitev spora, kjer je možnosti kar nekaj, arbitražna, mediacija, pogajanja. Ali drugič, kjer gre za odvetnikovo zelo aktivno delovanje v okviru sodnega postopka brez interesa za vedno nova prelaganja in določanja glavnih obravnav, brez interesa za vedno nova vlaganja pripravljalnih vlog, ki potem vedno terjajo predložitev nasprotni stranki, ki zahteva rok za odgovor in to seveda sodne postopke podaljšuje. Gledano skozi to strukturo ta odvetniška tarifa zagotovo ne more biti sporna, ko pa gledamo posamične primere, in tu je vsa ta razprava, ki se je nekako razburkala okoli obravnave te novele zakona, tudi dala pozitivni prispevek. Kajti, sedaj smo se vsi začeli zelo zelo konkretno ukvarjati z vprašanjem, kakšne so res te tarife. Koliko dejansko odvetnik zasluži? Kakšna nagrada mu gre za posamično storitev? Ko pa gledamo te podatke, pa vse bolj in bolj prihajamo do spoznanja, da so odvetniki s to novo odvetniško tarifo ogromno pridobili, z vidika zaslužkov so pridobili ogromno. In v nekaterih primerih gre za tako nesorazmerna povišanja, da je bilo potrebno intervenirati s spremembo zakona. Jaz se strinjam, da bi bilo s pravnosistemskega vidika ustrežnejše, če bi se vprašanje višine nagrad odvetnikov pri zastopanju v postopkih o reviziji javnih naročil uredilo v Zakonu o odvetniških tarifah. To bi bilo s systemskega vidika ustrežnejše. Mi smo bili dobesedno prisiljeni, da to povežemo z novelo Zakona o odvetništvu, ki je, bi jaz rekel temu, bolj organskega značaja, zakon, ki ureja temeljna vprašanja odvetništva, položaja, pravice, odgovornosti odvetnikov. Vendar tu nam je grozilo tisto, kar zdaj izkazujemo kot protiustavne posledice. Grozil nam je tako hud pritisk na javne finance, na proračune ministrstev, da je bilo potrebno izkoristiti to proceduro, ki je bila medtem že odprta.

To vprašanje se je namreč pojavilo potem, ko je Vlada že vložila predlog novele v medresorsko usklajevanje. Mi prej za to vprašanje nismo vedeli in šele, ko nas je država, revizijska komisija na to opozorila, smo ugotovili, da je najhitrejši možen postopek, da se to vprašanje uredi ta, da se ta del priključi noveli Zakona o odvetništvu. Jaz verjamem, da tudi prejšnji minister ni vedel, da gre za tako veliko razliko

in domnevam, da je do tega prišlo tudi v povezavi s tem, ker smo nekoliko nekritično prenesli nemške tarife v slovenski pravni red, ker smo jih na nek način dobesedno prepisali. In zdaj seveda te primerjave, ki prihajajo na dan, odkrivajo probleme in bodo verjetno odkrile še nekatere druge. Zlasti, ko gre za vprašanje recimo odvetniških nagrad v zapuščinskih postopkih. Vsak od nas, po naravi stvari, bo stranka v zapuščinskem postopku, bo dedič po nekemu in tu recimo dvig odvetniških tarif najbrž res ni bil najbolj posrečen, pa še se bo kaj našlo. Ampak, ponavljam, glavni cilj, ki ga zasleduje Vlada z novelo zakona, ki je zdaj tu v presoji, ali naj gre na referendum ali ne, je bil ta, da se pokrpa tiste najbolj v nebo vpajoče luknje, napake, pomanjkljivosti, praznine. In nič drugega kot to. Nobenih drugih motivov ni zadaj, nobenih lobističnih dogovorov, nobenih načrtov o dvigu odvetniških tarif in vsega, kar se še v zvezi s tem poskuša v razpravah zdaj uveljavljati kot očitek. Jaz še enkrat to odločno zanikam.

Danes ni bilo nič govora o tem, da je bil eden od razlogov za to, da je šel ta zakon v proceduro po nujnem postopku, tudi ta, da se je odkrila še ena pravna praznina pri tem zakonu in tudi ta gre na škodo tistih, ki jih odvetniki zastopajo, na škodo ljudi, klientov, odvetniških. In ta je v tem, da je zaradi drugačne ureditve zavarovanja odškodninske odgovornosti odvetnikov za škodo, ki jo oni povzročijo zaradi svojega slabega, malomarnega dela, da je to vprašanje zdaj urejeno tako, da je prišlo do pravne praznine in da odvetniki tudi danes, na današnji dan, niso dolžni imeti tega zavarovanja. In bo to stanje trajalo še nekaj mesecev. To je bil eden od razlogov, zaradi katerih smo želeli, da se hitro, po nujnem postopku vzpostavi to zavarovanje, ta dolžnost odvetnikov, ker če tega zavarovanja ni, če odvetnik nekemu povzroči škodo in če je ta škoda velika, ter glede na zadeve, ki jih odvetniki prevzemajo, se to kaj lahko zgodi. In glede na število odvetnikov v Sloveniji, matematično gledano, je verjetnost še toliko večja, potem je seveda nujno, da zakon to vprašanje uredi. In ta novela to vprašanje ureja.

Bilo je omenjeno v razpravah tudi to, da naj bi varuhinja človekovih pravic vsa leta opozarjala na to, da disciplinski režim v zvezi z odvetniki ne funkcionira tako, kot bi moral. To drži. Tega smo se na ministrstvu zavedali. Ko smo imeli letos pogovor z varuhinjo človekovih pravic ob obravnavi njenega letnega poročila za področje pravosodja, smo obravnavali tudi to vprašanje. Na sestanku z Varuhinjo človekovih pravic smo se dogovorili, da bo ministrstvo v prvo novelo zakona o odvetništvu vključilo tudi njene pripombe. In zato smo v noveli zakona preuredili to poglavje o disciplinski odgovornosti. Poudarjam, ko je bilo besedilo pripravljeno, smo to besedilo posredovali v mnenje varuhinji človekovih pravic z izrecnim vprašanjem, ali se ji zdi taka ureditev ustrezna. In odgovor je bil: "Da."

V čem je torej ta glavna sprememba? Sprememba je v tem, da ni samo od disciplinskega tožilca odvisno, ali bo uveden disciplinski postopek ali ne, ampak je zaradi javnega interesa sedaj to pooblastilo dano tudi ministru za pravosodje in predsedniku Vrhovnega sodišča. Torej, tudi na tem področju je varuh javnega interesa minister. Mislim, da je prav, da gledamo te spremembe in vlogo varuhov javnega interesa v celoti in ne iztrgano, in ne samo glede vprašanja odvetniških tarif.

Moram reči še nekaj. Neka namigovanja so se pojavila o telefonskih kontaktih med menoj in predsednikom Odvetniške zbornice. Seveda jih imam, pa ne samo z njim, imam jih s predsednikom Vrhovnega sodišča, imam jih z generalno državno tožilko, imam jih z vsemi akterji v pravosodju, ker je seveda dolžnost Ministrstva za pravosodje, da sodeluje s temi akterji, ker ima ministrstvo zakonsko določene pristojnosti v razmerju do teh podsistemov pravosodnega sistema. To ni nič neobičajnega. Neobičajno bi bilo, če teh telefonskih kontaktov in tudi osebnih srečanj in obiskov ne bi imel. V tem primeru bi se pa lahko kdo vprašal, kaj ta minister počne.

Bilo je rečeno, da naj bi nepopravljive protiustavne posledice nastale v zvezi z zastopanjem odvetnikov in zagovarjanjem po uradni dolžnosti. Nekako tako sem razumel, morda sem razumel narobe, kot da gre za neke hipotetične situacije. Pogledajte, česa se jaz kot minister ta trenutek bojim? Bojim se situacije, da se bo naša država znašla v položaju, ko na eni strani ne bomo imeli formalnih vzvodov, s katerimi bi lahko zagotavljali izpolnjevanje ustavne določbe o obvezni formalni obrambi. In na drugi strani, ko bomo imeli konkretne primere, ki dnevno prihajajo na sodišča, vsako uro slovenska sodišča obravnavajo nove in nove kazenske primere, ki se praviloma začnejo v dežurni preiskovalni službi. In že v tej najzgodnejši fazi postopka, ko sodnik odloča, ali bo odredil pripor in iz katerih razlogov jih bo odredil, je seveda ključnega pomena, da to lahko stori, da lahko odredi pripor zoper nekoga, za katerega sodnik oceni, da je nevarno, da bo kaznivo dejanje ponovil, da je nevarno, da bo kaznivo dejanje, ki ga je začel, dokončal, da je nevarno, da bo poskušal vplivati na priče in podobno - brez tega v tej državi ni minimalne pravne varnosti. In to varnost imamo vsi mi, vsi državljani imamo zagotovljeno v ustavi. To je varnost naših življenj, torej to je naša fizična varnost in to je varnost našega premoženja. Ustavno sodišče je v več odločbah to vprašanje varnosti izrecno povezalo s kazenskimi postopki in tudi institutom obrambe, obvezne obrambe, v več odločbah, kar je normalno, ker Ustavno sodišče pravzaprav večinoma, ko obravnava primere, ki prihajajo iz rednega sodstva, obravnava tiste v zvezi z ustavnimi pritožbami. Te so pa v glavnem vezane na kazenske postopke. Tu imamo mi bogato sodno prakso. Tu Ustavnemu sodišču ne bo težko oceniti protiustavnih posledic.

Res je, Odvetniška zbornica je v prvih odzivih na to situacijo, o kateri sem prej govoril, želela imeti popolno samostojnost pri določanju tarif. In pravilno to izhaja tudi iz zapisnika. To je bila želja Odvetniške zbornice. Ministrstvo za pravosodje je menilo, da taka ureditev ne bi bila v javnem interesu. Zato tudi na to rešitev, ki jo je zbornica, predlagala ni pristalo. Kompromisni predlog zbornice je bil, da bi ministrstvo ta javni interes varovalo samo v tistih zadevah, kjer država plačuje odvetnike; torej, brezplačna prava pomoč, obvezna formalna obramba. Tudi to, po mnenju Ministrstva za pravosodje, ne bi bilo ustrezno. Mi smo menili, da je treba ta javni interes varovati v celoti, tudi v razmerjih, ki so, bom rekel, povsem privatne narave, ko se nekdo obrne na odvetnika samo zaradi pravnega nasveta glede njegovega osebnega pravnega problema. In ta model, ta rešitev je uveljavljena v noveli zakona. Po našem mnenju je to ustrezno tudi s primerjalnopravnega vidika.

Danes je bilo omenjeno, kako imajo to vprašanje urejeno v različnih državah in naj vam, recimo, naštejemo nekaj primerov. Pripravili so mi pregled, kako je to vprašanje urejeno v evropskih državah. Danes smo slišali Nemčija, Avstrija - zakon ureja; Italija - minister; Češka - minister; Slovaška tudi, s tem da seveda ima odvetniška zbornica v teh primerih določeno vlogo ali kot predlagatelj ali kot tisti, ki daje obvezno mnenje. Potem je pa vrsta držav, od Francije, Španije, Irske, Finske, Švedske, Danske, Estonije in tako naprej, kjer v bistvu regulacije sploh ni. Vi imate namreč, ne samo v Evropi tudi širše, pravzaprav dva modela odvetniških tarif: en model je ta, ki ga ima Slovenija, en model je pa ta, da tarif sploh ni in je popolnoma dopuščeno odvetniku in stranki, da se dogovorita za ceno. Ko se je pripravljala ta tako imenovana Šturmovova novela zakona in ko so odvetniki razpravljali o tem, kakšna naj bo tarifa, je v Sloveniji kar precej odvetnikov menilo in so tem tudi objavljali strokovne razprave v strokovni literaturi, da bi kazalo v Sloveniji imeti sistem kjer tarif sploh ne bi bilo. To, kar smo dobili sedaj z odvetniškimi tarifami, je nek mešan sistem. Na eni strani imamo tarifo za vse storitve, vendar imamo na drugi strani pravico odvetnika in stranke pozvati, da se prosto dogovorita o nagradi. Pri čemer, in to je zanimivo, je omejitev samo v tistih primerih, ko gre za premoženjskopravno zadevo, torej ko je odvetnikova storitev vezana na, recimo, neko denarno vsoto, ki jo bo poskušal doseči za stranko, v tem primeru se lahko dogovorita, da bo dobil odvetnik nagrado v višini 15% vrednosti tega zahtevka. V ostalih zadevah, kjer ne gre za premoženjskopravne spore, pa omejitve sploh ni in se lahko dogovorita za kakršenkoli znesek. Bistvo teh odvetniških tarif torej ni toliko v tem, da imajo ljudje zajamčeno in da vnaprej vedo, koliko bodo plačali odvetnika - ne, ker po meni dostopnih podatkih odvetniki vse bolj in bolj uporabljajo tisto drugo rešitev, torej prosti dogovor s stranko. Ampak ta

tarifa je pa pomembna v enem vidiku - pomembna je v vidiku, kaj pomeni nagrada odvetnika z vidika povračila stroškov v sodnem postopku. Tu pa je ta tarifa pomembna. In če torej nekdo zmaga v pravdi, mu je nasprotna stran dolžna povrniti vse njegove pravdne stroške. Vsi njegovi pravdni stroški so seveda tudi stroški zastopanja po odvetniku. Dobil bo pa povrnjeno samo toliko, kolikor določa tarifa, ne pa tudi več. Če sta se torej odvetnik in njegov klient dogovorila za več, je to v bistvu tveganje, ki ga prevzame klient. Mislim, da je prav, da se te stvari razjasnijo, ko se operira z argumenti o visokih, nizkih tarifah, bolj ali manj ugodnih za ljudi, o tem, kako se ščiti malega človeka in tako naprej. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Izvolite, gospod Tanko.

JOŽE TANKO: Hvala lepa za besedo. Rad bi vas opozoril, da je...

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: O čem boste govorili, proceduralno?

JOŽE TANKO: O postopkovnem predlogu...

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Samo povejte prej, da bom vedel.

JOŽE TANKO: Bom najprej povedal, pa bom potem naprej predlagal.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Ker, veste, imate možnost replike in postopkovno. Jaz moram vedeti, ker tretje možnosti ni, in bodite prijazni, pa mi povejte, drugače ne morete govoriti, če ne vem.

JOŽE TANKO: Gospod podpredsednik, sem bil dovolj jasen - govoril bom o postopkovnem predlogu.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

JOŽE TANKO: Tudi gospe Pačan bom sedajle tretjič povedal v teh 20 sekundah, da bom govoril o postopkovnem predlogu.

Koalicija je za razpravo predložila gradivo in Vlada oziroma minister je že v uvodu napovedal, da se s pristopom in tudi z gradivom strinja. V tem gradivu pa piše nekaj drugega, kot o čemer je govoril minister. V tem gradivu piše, ko je bila seja Odvetniške zbornice v Kopru, da je glavni problem v tem, da se je tarifa znižala za 66%. To je isto, kot da bi na ministrstvu prejemale za toliko manj plače. Na tej odvetniški zbornici je bilo predloženo, da se sprejme rešitev, in sicer da se do sprejemanja novih zakonov uveljavi prejšnja tarifa in

ne sedanja tarifa. In če obrnem samo list nazaj, ko je bil minister Zalar na sestanku Odvetniške zbornice, je poudaril, da je odvetništvo pomembnejši podsistem pravosodja in si zaradi nedomišljenih posegov v status, tudi tarifo, zasluži prenove. Se pravi, modernizacijo. To je že zaveza, ki jo daje in ponuja v premislek in morebitno sprejetje.

Skratka, govorimo o tem, da je ključni cilj ali skoraj temeljni cilj te spremembe oziroma tega postopka, ki ga predlagate v presojo Ustavnemu sodišču, poseg v odvetniško tarifo. In tudi minister je v svoji razpravi sedaj od 24 minut več kot 20 minut govoril samo o odvetniški tarifi. Predlagam samo to, da minister govori o gradivu, ki je predloženo o stališčih, ki jih je sprejela Vlada, ki se nanaša na to gradivo, in ne neke svoje diskusije, ki niso usklajene s tem, kar je zapisano v tem gradivu, in zaradi česar se zahteva za referendum pošilja na Ustavno sodišče.

Samo to bi rad opozoril, da se držimo in da se tudi Vlada drži tistega, kar je zapisano v gradivu in s čimer se je vnaprej strinjala, ker to zadevo podpira. Hvala.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Gospod Tanko, vi veste, da ste zlorabili poslovnik, in to dvakrat. Prvič, ker ste govorili o postopkovnem vprašanju, ki to ni; in drugič, ker vi ne morete določati ministru, o čem bo govoril. Minister je v vsakem svojem stavku govoril o problemih, ki so vsebina te točke dnevnega reda. In vaš ugovor v tej smeri je bil nekorekten.

Breda Pečan ima besedo.

BREDA PEČAN: Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Dober dan vsem!

Jaz bi rada najprej spomnila kot odgovor na nekajkrat ponovljene trditve, da je predlog koalicije, da bi Državni zbor pozval Ustavno sodišče, da presodi, ali je možnost odločanja na referendumu o zakonu o odvetništvu, o noveli zakona o odvetništvu lahko protiustavna ali ne, da je kršitev ustavnih pravic volivcev do referendumu, ki je najbolj demokratičen način odločanja v obstoječem političnem sistemu. Rada bi vas spomnila na to, da je preko 54.000 volivcev pred, mislim, da je to bilo okrog leta 1994, se pravi, pred 15-imi leti, zahtevalo izvedbo referendumu o vračanju gozdov denacionalizacijskim upravičencem, med njimi zlasti takšnim, ki so v bistvu po neki fevdalni zakonodaji postali nekoč v davni preteklosti lastniki gozdov, in neke pravne osebe, ki je dobila gozdove vrnjene kasneje, ampak jih je imela že enkrat tudi v kraljevini Jugoslaviji plačane. Torej, takrat ni bilo nič narobe, da je 54.000 volivcev zahtevalo referendum o neki javno izjemno pomembni zahtevi, v javnem interesu, danes, ko gre za to, da se bi z razveljavitvijo te novele zakona o odvetništvu kršilo pravice ali pa zmanjševalo možnosti dostopa do brezplačne pravne pomoči in dostopa in odreditve zastopanja

po uradni dolžnosti, to pa je sedaj kršenje demokratične pravice 33-ih poslancev, ali kolikor jih je že pobudo za referendum podpisalo. 33 podpisov proti 54.000 podpisom.

Mene zanima, ali se demokratičnost te države res meri samo v tem, ali so podpisani pod pobudo za referendum poslanci ali pa ljudstvo. Mislím, da je 54.000 podpisov daleč večja teža kot pa 33 poslancev.

Drugo, kar bi rada povedala, je, da je Ustavno sodišče, to smo danes sicer že nekajkrat slišali, večkrat že odločilo, ne sicer neposredno, posredno pa prav gotovo, da je odvetništvo dejavnost, ki ima pomemben položaj v pravosodju, ki ima poseben položaj v pravosodju in ga celo ustava obravnava skupaj z notarsko službo. Zanimivo, da kadar gre za notarje, ki so javna služba, je vse v redu, medtem ko pa gre za odvetnike, ki so pa svoboden poklic, vendar pa imajo poseben pomen v okviru pravosodja, takrat pa je treba, da zakon, kljub temu da v veliki večini evropskih držav ne določa odvetniške tarife zakon, se pa v Sloveniji moramo mi, v Državnemu zboru, odločati o popolnoma strokovnih vprašanjih, koliko naj bi nek poklic pri opravljanju svojih storitev zaslužil ali pa ne zaslužil. Mislím pa, da je pravzaprav bistveno vprašanje na današnji seji to, ali je prav, da dajemo vprašanje, ali bo zastopanje po uradni dolžnosti in brezplačna pravna pomoč šla v presojo volivcem, ki ne bodo razumeli in ne bodo vedeli v čem je pravzaprav poanta - ker glede na to, kako poslušamo neprestano, da je bistvo tega zakona določanje odvetniške tarife, ki pa v resnici pa samo prehaja v bistveno bolj kompetentne kroge odločanja in predvsem dogovarjanja kar je edino prav v demokratični družbi - to pa seveda ni pomembno.

In še nekaj. Poslušala sem ravnokar dve diametralno nasprotni trditvi; namreč je minister ves čas govoril samo o tem, da se je odvetniška tarifa zvišala s sprejemom zakona o odvetniški tarifi, medtem ko so v Kopru, odvetniška zbornica, ugotavljali, da se je odvetniška tarifa znižala za 66%. Vse kaže, da slišimo samo tisto, kar hočemo slišati. Minister je tudi pred tem, ko je govoril o zvišanju odvetniške tarife, ker je način določanja tarife popolnoma drugačen, kot je bil, in je v deležu od vrednosti predmeta, za katerega odvetnik zastopa neko stranko, povedal pred tem, da so se pa bistveno znižale odvetniške tarife za brezplačno pravno pomoč in za obvezno zastopanje po uradni dolžnosti. Se pravi, del odvetniške tarife se je zelo znižal in povedal je tudi, da nekateri odvetniki imajo pravzaprav kot vir za preživetje samo zastopanje po uradni dolžnosti in brezplačno pravno pomoč, se pravi, da so plačni od države in je zaradi tega njihov materialni položaj zaradi 66% znižanja tega dela odvetniške tarife ogrožen in prizadet.

In na zadnje bi še rada rekla nekaj, kar je bilo zadnjič enkrat v enem časopisnem komentarju zelo dobro zapisano, kako naša opozicija, izrecno pa poslanska skupina SDS, pa naj mi

vodja poslanske skupine ne zameri, ker bom znova uporabila prav pravi naslov, namreč, da neprestano ponavljate samo tiste dele nekih trditev ali nekih argumentov, ki so vam pogodu, tisti drugi del, ki je celo v istem stavku zapisan, tega pa enostavno preslišite. In zaradi tega bi vam rada prebrala to, kar je Zakonodajno-pravna služba Državnega zbora zapisala v svojem mnenju v zvezi s pobudo oziroma predlogom za razpis referendumoma. Zakonodajno-pravna služba je zapisala tako na tretji strani: "Za ureditev odvetništva v Zakonu o odvetništvu B", to je tisti Šturmov zakon, "je nekatere pomisleke ustavnopravne narave podala tudi Zakonodajno-pravna služba v mnenju k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o odvetništvu iz leta 2008." In potem je tisto, kar vi navajate brez tega prvega stavka, "...vendar do odločitve Ustavnega sodišča v navedeni pobudi za oceno ustavnosti ni mogoče šteti, da je ureditev Zakona o odvetništvu B protiustavna." Drži. Dokler Ustavno sodišče ne razsodi, ne moremo reči, da je protiustaven katerikoli zakon, katerikoli akt, Ustavno sodišče je tisto, ki razsodi. Zakonodajno-pravna služba Državnega zbora zagotovo ni tista, ki reče, kaj je ustavno in kaj ni ustavno. Tudi Državni zbor tega ne more reči in zaradi tega predlagamo, da bi ta pobuda za razpis referendumoma šla najprej na Ustavno sodišče, ki bo razsodilo, ali bi bil ta referendum ustaven ali ne.

In drugo, kar bi rada povedala, je še to, da govoriti o tem, da ta referendum oziroma da je pobuda, ki so jo dali odvetniki na Ustavno sodišča - bom ponovila tisto, ki smo že dvakrat slišali s strani ministra - namreč, da so odvetniki dali pobudo samo v zvezi z Zakonom o odvetništvu, medtem ko pa vi dajete oziroma mi dajemo na presojo Ustavnemu sodišču širšo materijo, materijo zastopanja po uradni dolžnosti in materijo brezplačne pravne pomoči, ki pa je ustavno zagotovljena državljanom Republike Slovenije, kadar tako brezplačno pomoč potrebujejo oziroma kadar gre za primere, kot smo poslušali prej v zvezi s primerom v Krškem, v Novi Gorici, pa kot se bo verjetno dogajalo vedno več in več tudi po Sloveniji. Toliko. Hvala.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Besedo ima Marijan Križman.

MARIJAN KRIŽMAN: Hvala lepa. Lep pozdrav vsem v dvorani. Reklo ste, da naj bi majhna skupina ljudi izsiljevala, večina pa naj bi se ne umikala iz sistema brezplačne pravne pomoči. Ta očitek je neprimerem. Na seznamu za brezplačno pravno pomoč in zagovorništvo po uradni dolžnosti niso vsi odvetniki, ampak le nekateri. Državni zbor, mi smo pravzaprav dolžni reagirati in ne spraviti državljanov in državljanek v slabši socialni in pravni položaj, če ne bi imeli na razpolago odvetnikov in jih seveda ne bi mogli sami priskrbeti. Naša skrb gre predvsem

majhnemu človeku, ki si ne more z velikimi denarji privoščiti dragih odvetnikov.

Drugo. Očitek, da naj bi se z vložitvijo zahteve za oceno ustavnosti na Ustavno sodišče Republike Slovenije hotelo preprečiti, da se o tem odločalo hkrati z volitvami v Evropski parlament. To je po mojem prepričanju zgolj tako ali tako sama farsa in to je zgodba, ki jo želite uprizoriti na dan volitev in jo izkoristiti za same volitve in se s tem ohraniti še nekaj malega pri življenju, koliko ste še pri življenju kot politična stranka.

Zakon o referendumu in ljudski iniciativi jasno piše, da mora Ustavno sodišče o zahtevi Državnega zbora presoditi v roku 30 dni. Če Ustavno sodišče presodi v roku 30 dni in morda presodi, da Državni zbor nima prav glede protiustavnosti posledic referenduma, je referendum mogoče še vedno izvesti skupaj z volitvami v Evropski parlament. Po mojem prepričanju in prepričanju vseh pametnih ljudi v Državnem zboru je zgodba zelo zelo jasna. Dejstvo je, da se pogovarjamo že cel popoldan o tem, ali je bilo prej jajce ali kokoš, zaradi tega, ker to kar uprizarjate, uprizarjate zgolj zaradi javnosti in ne zato, ker bi vam bilo kakorkoli do česarkoli, v tem primeru do zakona o odvetništvu. Prepričan sem, da bo Ustavno sodišče odgovorilo strokovno in da bomo spoštovali, karkoli bo Ustavno sodišče sprejelo. Upam, da boste to tudi vi spoštovali, to pa zato, ker se spomnim v prejšnjem mandatu, ko sem preko televizije in medijev lahko sledil vašem vodenju te države, da vam je bilo popolnoma vseeno in brez zveze, kar je reklo Računsko sodišče, še manj vam je bilo pomembno, kar je rekla Kosova komisija. Skratka, kadar se vam zazdi, takrat je pač spoštovanje pravil, zakonov mogoče, drugače pa ni, odvisno od tega, kdaj vam gre karkoli v korist.

Seveda bom podprl, da gremo z zgodbo na Ustavno sodišče v prepričanju, da se bo to zaključilo in da ne bomo povzročili tistim, ki so potrebni odvetniške podpore in pomoči, da bodo še naslednji čas, najmanj pol leta ali celo eno leto, brez možnosti, da dobijo brezplačnega odvetnika. Upam, da vsi na tej strani to iskreno mislimo, kar pa zelo zelo dvomim za vašo stran. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Besedo ima gospod Miran Györek.

MIRAN GYÖREK: Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Kolegice in kolegi! Prej bi pričakoval, da se bomo danes več pogovarjali o samem poročilu k zahtevi za razpis zakonodajnega referenduma o zakonu o spremembah in dopolnitvah zakona o odvetništvu in o samem predlaganem sklepu, kot pa samo o odvetnikih, njihovih tarifah, njihovih cenah, in ne nazadnje tudi o tem medsebojnem, že standardno znanem, obdolževanju. Gre predvsem za to, kaj bi bilo bolj potrebno, da bi se pogovarjali o eventualnem nastajanju protiustavnih posledic,

katere so te posledice, na kakšen način bi se jih dalo, če bi nastale, kako jih drugače preprečiti, ne pa na ta način, da se tepta ustavna pravica, z zakonom določeno pravica, 30 poslancev. To je ena zadeva. O samih odvetnikih je danes že - koliko? - šest ur govora. Preseneča me ne nazadnje, da se koalicija, predvsem pa Socialni demokrati in DeSUS toliko zavzemate za gospode odvetnike. Nekdo je celo rekel, srce se mi sicer para, ko sem slišal, da so tudi taki odvetniki, ki ne morejo preživeti. In če ne bi bilo teh primerov brezplačne pravne pomoči, da ne bi mogli preživeti. No, res bi rad srečal takšnega odvetnika. Vemo pa vsi tukaj, tudi vi v koaliciji, da gre za tipično izsiljevanje določene poklicne grupacije, ki si lahko privošči tak precedens, da je malodane zamajala temelje političnega sistema in ustavne ureditve celo. Gre pa za poklicno grupacijo, ki je po neki ne tako stari raziskavi ugleda in priljubljenosti ter cenjenosti poklicev, vam povem, zasedla mesto prav na repu. Še mi, politiki, smo bili pred njimi, pa tudi na repu. Da si lahko privošči, ne vem, koliko jih je, kakšnih tisoč teh odvetnikov, da izsiljujejo politični sistem neke evropske države s tarifami, da ne bodo oni izvajali primerov "brezplačne" pravne pomoči - pod narekovaji brezplačne - slabo plačane brezplačne pravne pomoči, da si bodo izbirali, katere primere bodo prevzemali, seveda, jasno, vemo, katere: sodelovanje z velikimi gospodarskimi firmami, s tajkuni, s skorumpiranimi politiki, s pravnimi svetovanji, s pranjem denarja na nek način - vse to beremo v dnevnem časopisju nonstop, to ni nobena novica. To, slabše plačano delo, ne, to pa bodo zavrnilo, zato ker ne morejo preživeti! In mi zdaj izgubljam čas o njihovih cenah, o njihovih tarifah. Seveda, zdaj je ena interpretacija tu z desne strani, češ, s tem pomagamo določenemu sloju socialno ogroženih ljudi; ne razpravljamo pa o tem, kako prisiliti z drugimi sredstvi teh nekaj socialno ogroženih odvetnikov, da bodo prevzeli tudi takšne primere, ki so slabše plačani. To smo v Slovenski nacionalni stranki že ničkolikokrat povedali. Saj imamo orožje, saj smo zakonodajno telo: sprejmimo zakon po hitrem postopku - če ne vzameš, pa izgubiš koncesijo odvetništva! "Ciao, ragazzi! Gotovo!" In takšno izsiljevanje, prosim lepo, je brez primere, in to ravno odvetniki, ki so najbolj socialno ogroženi danes! Prej bi pričakoval od koalicijskih partnerjev, seveda Socialdemokratov, da se bodo usmerili predvsem v bran tistih socialno ogroženih skupin, ki ne nazadnje tudi predstavljale "en gros" njihovega volilnega telesa, na katerega so se naslavljali pred volitvami in obljubljali. To je predvsem kršenje človekovih pravic, z Ustavo določenih človekovih pravic do dela, recimo, do zdravega okolja - saj sem to že enkrat omenil. Za to, če bi se borili! Ali pa na primer DeSUS, če bi se boril za kršenje ustavnih pravic upokojujencev; vsi ti zakoni so pri nas v nasprotju z ustavo. V Sloveniji imamo en kup zakonov, ki imajo protiustavne posledice, ampak s tistimi se ne ukvarjamo, ukvarjamo pa se z

odvetniki, ker so najbolj socialno ogroženi sloj v tej državi. Povejte, če to ni smešno. To je žalostno! Ampak seveda vsak zakaj ima svoj zato in obratno. Zdaj se je treba vprašati, zakaj ravno odvetniki lahko sprožijo takšen potres, da se cela država malodane zamaje zaradi njihovih tarif. Pa prosim, gospodje dragi, bodimo malo resni! Odvetniki bodo zamajali zdaj tukaj državni politični sistem, naredili toliko "svaje" in potrošili toliko denarja za razprave brezplodne! Ne, takšen način, prosim lepo, upam, da v bodoče ne bomo delali. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Besedo ima gospod Robert Hrovat.

ROBERT HROVAT: Hvala lepa za besedo, gospod podpredsednik.

No, na začetku moram ugotoviti, da me ta seja spominja na interpelacijo, tudi glede časa, kot ga ima na voljo gospod minister, temu izgleda tako. No, danes dopoldne, ko sem poslušal sejo odbora matičnega delovnega telesa, je eden od poslancev rekel točno tako: "Z novelo se le popravljajo pomanjkljivosti veljavnega zakona, gre za zagotavljanje odvetnikov za brezplačno pravno pomoč in zastopanje po uradni dolžnosti." No in ta izjava je bila čista manipulacija. Vi točno veste, da Šturmov zakon omogoča brezplačno pravno pomoč, vi pa na vsak način se trudite, da bi to prikazali, kot da prejšnji zakon tega ne omogoča.

S spremembo zakona koalicija, torej govorimo o Socialnih demokratih, Zares, LDS in DeSUS, omogoča odvetnikom, da si sami preko zbornice plačajo oziroma določajo odvetniške tarife. Ja, kdo si pa tega ne bi želel? To je idealen zakon.

Slišati je, da odvetniki grozijo, da če ne bo tako, ne bodo izvajali brezplačne pravne pomoči, ki pa jo po zakonu morajo. In vi, koalicija, spet govorimo o Socialnih demokratih, Zares, LDS, DeSUS, ste se postavili na stran močnejšega. Postavili ste se v bran ozkemu lobiju in ne na stran šibkejših, torej državljanek in državljanov, ki bodo zato plačevali višje tarife.

Odločanje o višini tarif imajo zopet v rokah odvetniki, ki pa - brez skrbi in vsi to vemo - znajo dobro, zelo dobro poskrbeti zase. Tarife se bodo zvišale, ni nujno, da sedaj takoj, ampak nekoč zagotovo. In to najbrž zelo.

Minister je dejal, da se boji, kaj bo, če bodo odvetniki uresničili svojo napoved izpred dveh mesecev, in sistematično odklonili zastopanje ljudi v postopkih brezplačne pravne pomoči. Ja, pa saj to je nedopustno, da minister sploh takšen stavek izreče! To je čisto izsiljevanje odvetnikov ministra in tistih, ki smo ta zakon, ki je bil sprejet v letu 2008, tudi sprejeli. Vi veste, da vsi odvetniki le niso tako finančno uspešni, kot so tisti, ki so blizu temu krogu koalicije. Vem, da se oni sploh s to brezplačno pravno pomočjo niti ne ukvarjajo, ker se jim ni treba. Jih je pa veliko, ki

brezplačno pravno pomoč radi nudijo. Zakaj? Zato, ker je država reden in sorazmerno dober plačnik. In še nekaj, da se bo vedelo, najbrž državljanke in državljani gledajo, ne misliti, da odvetniki, ki nudijo brezplačno pravno pomoč, nič ne zaslužijo. To plačamo mi, davkoplačevalci. V letu 2008 je v 12.000 primerih država plačala 2,8 milijona evrov. To pa tudi niso tako majhne številke. Torej, so tudi tisti, ki so brezplačno zastopali, kar lepo zaslužili.

Danes sem tukaj od samega začetka in moram reči, da sem slišal zelo veliko zavajanja, in moram reči, da mene niste prepričali oziroma me ne morete prepričati. Zato trdim tisto, zaradi česar smo sploh danes tukaj. Veste, kaj želimo? Mi kot opozicija želimo samo to, da volivke in volivci na referendumu odločijo, ali se strinjajo; s takšnim načinom ali se ne strinjajo in to je vse. Tukaj se pa na vse pretege poskuša braniti, kako je ta novela dobra in ugodna za državljanke in državljane. Pa česa se potem bojimo? Dajmo jim možnost, da se odločijo, ali se s tem strinjajo ali ne! No, jaz mislim, da se bojite posledic, kajti pred volitvami ni nobena od koalicijskih strank napovedovala, da bo ena od prvih zadev, ki jih boste spremenili, ravno to, da boste omogočili odvetnikom višje tarife, in prepričan sem, da vam državljani tega ne bodo oprostili.

Minister je prej rekel, da je ugriznil v politično kislo jabolko. Ja, res je ugriznil v politično kislo jabolko, ampak očitno se vam izplača, drugače ne bi ugriznili v to kislo jabolko.

In še za konec, zakaj ne želite referenduma: zato ker nimate argumentov, imate pa večino v Državnem zboru, vendar bi jo ljudski glas - sem prepričan - z lahkoto in zagotovo preglasil. In zaradi tega se na vse kriplje borite, da do referenduma ne pride. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Besedo ima gospod Ribič Janez.

JANEZ RIBIČ: Hvala za besedo, spoštovani gospod podpredsednik, spoštovani gospod minister... .. /Oglašanje iz ozadja./...

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Gospod Ribič ima besedo, prosim, dovolite mu da govori.

JANEZ RIBIČ: Spoštovane gospe in gospodje poslanci.

V Slovenski ljudski stranki smo zgroženi nad tem, kako se je pristopilo k spremembi zakona o odvetništvu. Nobene potrebe ni bilo po hitrih spremembah. Ne vem in ne poznam primera, da bi katera odvetniška pisarna v zadnjem času propadala. Tudi ni začutiti današnje krize. Posledično je še več dela je in tudi večji zaslužki.

V Slovenski ljudski stranki se resnično sprašujemo, zakaj smo spremenili sistem, po katerem so tudi ljudem z nižjimi dohodki bile bolj dostopne odvetniške storitve, sistem, ki je ponujal več in bil boljši za državljanke in državljane. Takšno rešitev, kakršno ste sprejeli sedaj, spoštovani, na področju odvetništva, ni mogoče pričakovati, da bi odvetniki kot pooblaščenci bili stimulirani za čim hitrejšo konce postopkov. Temu je treba dodati, da odvetniki po sprejeti noveli niso plačani pavšalno za eno instanco, temveč so plačani po specifikaciji opravljenih dejanj. Poleg tožene stranke, zato tudi njen odvetnik ponovno ne bo imel najmanjšega interesa dopustiti, da bi že po eni ustni obravnavi prišlo do zaključka postopka. Če bi uspeli ohraniti honoriranje odvetnikov "na pavšal" in s tem tudi odvetnikom odvzeli spodbudo za zavlačevanje, bi s tem odstranili eno izmed glavnih ovir za pospešeno reševanje zadev. Z našega stališča je nesmiselno, da predpisi o nadomestilih odvetnikom spodbujajo zavlačevanje postopkov. Z ustreznimi spremembami na področju odvetniških tarif, notarskih tarif, mreže notarskih storitev, s posebnim vročanjem in ustrezno podlago za izvedbo drugih pravnih in spremljajočih storitev je prej mogoče zagotoviti učinkovitejše delo sodišč ter enostavnejše in cenejše dostopanje strank do sodišč. Priporočam, da se prouči možnost spremembe takse in odvetniške tarife tako, da bi še bolj stimulirala hitro in mirno reševanje sporov.

V Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke predlaganega sklepa ne bomo podprli. Prav je, da se o takšni rešitvi zakona o odvetništvu izjasnijo državljani na referendumu kot institutu najvišje stopnje demokracije. V tem ne vidim nič spornega, sporen pa se mi zdi poskus omejevanja te pravice. Še več, bolj sporno se mi zdi ravnanje Vlade, ki popušča pritiskom bogatega in vplivnega lobija. V teh kriznih časih in nasploh ne smemo in ne moremo dopustiti niti najmanjše možnosti še večje bogatitve najbogatejših slojev na račun ostalih državljanov. Hvala.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Besedo ima Borut Sajovic.

MAG. BORUT SAJOVIC: Hvala lepa, gospod predsedujoči, za besedo. Še enkrat prijazen pozdrav.

Vidim, da je pravna tema zahtevna tema, in to se vidi tudi danes po tej debati, da nekateri zgodbo zelo težko razumejo ali pa si jo predstavljamo, z menoj na čelu, preveč enostavno in preprosto. Seveda jaz nisem prepričan, da je to tako usodno vprašanje, da bi ga zrela in odgovorna politika ne znala rešiti brez referendumu, kajti če želite kakšno vprašanje, ki bi zagotovo bilo ljudem še bolj všečno in bi zagotovo prinašalo pozitiven rezultat na referendumu, bi recimo lahko zastavili tudi tega, ali si poslanci za takšno razpravo in debato, kot jo imamo danes, zaslužimo višjo ali

nižje plače; ali pa morebiti tisto, da jutri sploh še sonce vzide in kaj pomembnega. Bistveno je, da odgovorna politika ne ravno tako, da bo vsak trenutek ljudem všeč, ampak ravna tako kot misli, da je prav. Če ima 12.000 uporabnikov brezplačne pravne storitve na sodišču težave, potem je naloga ministra in ministrstva, da zakon spremeni in popravi. Če smo na področju javnih naročil iz predhodnega stroška za državo tam nekje od dobrih 1300 evrov prišli na storitve, ki gredo blizu 200.000 evrom, potem je očitno v tej zgodbi nekaj narobe in jo je v korist države in proračuna treba regulirati in ublažiti. Predhodni zakon profesorja Šturma je že kar od začetka buril nekaj različnih mnenj in od ta tudi vložene ustavne pritožbe. Mi s tem, kar delamo danes, spoštujemo samo Ustavno sodišče, ki mu v celoti zaupamo, ali je zadeva ustavna ali ni, v izogib še večjim težavam in problemom kasneje. Če pa bi bil naš namen preprečiti referendum, potem bi proceduro peljali drugače, tako bo pa Ustavno sodišče odločilo v 30-dnevnem roku in časa za pripravo na referendum, nabiranje političnih točk, zato da se predlaga še 3, 4 druge referendume, bo več kot zadosti. Ta trenutek nam je šlo pa predvsem v nos to, da tisti najrevnejši, ki izgubljajo službe - in zagotovo marsikdo od njih potrebuje pravno pomoč, da mu jo zagotovimo, da jo ima, da takšne anomalije, kot so se dogajale v primeru Elana, ko so posamezne odvetniške pisarne služile na podlagi zakona, ki ste ga vi sprejeli, pa mislite, da je dober, da so šli odvetniški stroški 700.000, 800.000 evrov, ljudje pa na cesto; oprostite, prosim, če se kaj takšnega dogaja, je zadeve treba uskladiti in popraviti. In samo to delamo. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala. Besedo ima gospod Matjaž Zanoškar. (Ne bo razpravljajal.) Gospod Lojze Posedel.

LOJZE POSEDEL: Hvala, gospod podpredsednik. Spoštovani gospod minister, kolegice in kolegi! Tudi sam bom opozoril, da je današnja razprava podobna tisti razpravi izpred enega tedna, ko je potekala v Državnem zboru razprava ob interpelaciji zoper ministrico za notranje zadeve. In smo v enem tednu že drugič priče takšni razpravi, ko na eni strani imamo dejstva, preverljiva dejstva, ko Vlada, minister, koalicija našteva verodostojne podatke, in ko imamo na drugi strani toliko sprenevedanja, toliko cenenega populizma, toliko zavajanja, celo laži. In to, sem prepričan, ni zadnjič, da je to pač način, ki bo prisoten tudi v nadaljevanju zaradi tega, ker se pač želi prikazati določeno stvar ljudem tako, kot si jo predlagatelji zamislijo. In zato je treba takšno stvar potem tolikokrat in tolikokrat ponoviti, da se mogoče le prime. Prepričan sem, da navadnemu človeku, ki posluša te razprave, je težko oceniti, kdo ima prav, še posebej, če gre za težka strokovna vprašanja, kar zagotovo pravna stroka je. In ljudje težko ocenijo, kdo ima prav, zato lažje podležejo cennemu populizmu kot pa dejstvom. Toda če bi želel to

razpravo ponazoriti zelo enostavno, je tako, da Vlada pač trdi, ministri in koalicija, da je ena in ena dve. Po Grimsovo je ena in ena lahko dve, tri, pet, deset, sto ali milijon, odvisno od cilja in namena, ki si ga pač kolega zastavi. In zato je tako težko slediti razpravi, tako težko z argumenti parirati takšnim ocenam, takšnim trditvam. Po drugi strani se zavestno ne prepoznajo in ne upoštevajo dejstev, ki jih Vlada, ki jih minister poudarja, na katere opozarja, preprosto zato, ker je cilj popolnoma drugačen.

Tudi iz današnje razprave je zelo sprevržen očitek, tudi s strani kolega Grimsa, da Vladi, ministru ni za malega človeka. Da je Vladi in ministru tudi s tem postopkom, ki ga sedaj peljemo, do malega človeka, je bilo danes velikokrat povedano, poudarjeno, da lahko nastanejo protiustavne posledice, ki bodo imele direkten vpliv na malega človeka zaradi nezmožnosti, da si privošči odvetnika, zaradi tega, ker ne bo brezplačne pravne pomoči ali ne bo zastopanja po uradni dolžnosti. Vendar to ni zavzemanje za malega človeka. Jaz sem bolj prepričan, da za malega človeka in za gospodarstvo ni gospodu Grimso. Sicer ne bi s takšnim zadovoljstvom nonstop ponavljal in z veseljem povedal vsak povečan procent nezaposlenosti, praktično preštete vsakega novega nezaposlenega v tej krizi z veseljem sporoča, kaj je ta Vlada naredila. Enako z veseljem spremlja procente padanja rasti oziroma padanje družbenega proizvoda. Zato je tu težko imeti konstruktivno, resno razpravo in zato je ob kritiki, ki je bila dana predsedniku parlamenta, prav tudi, da ga pohvalimo. Prepričan sem, da je še preveč odmeril časa za današnjo razpravo. Saj bi si lahko povedali samo s kratko predstavitevijo, kaj je namen, in pa na drugi strani kaj je namen opozicije, ne pa, da osem ur razpravljamo o zadevi, o kateri, sem prepričan, da si jo je marsikdo na strani opozicije želel v dvoštevilčnem odmerku časa. Pa vendar bi bil rezultat popolnoma enak. Zato je treba, da se takšen predlog sklepa, kot je danes predlagan, sprejme in da Ustavno sodišče odloči o tisti zadevi, za katero je pristojno in strokovno usposobljeno le Ustavno sodišče in zagotovo ne glas ljudstva. Hvala.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Besedo ima mag. Majda Potrata.

MAG. MAJDA POTRATA: Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovani gospod minister in državni sekretar, poslanke in poslanci! Ni prvič, da razpravljamo o upravičenosti in zakonitosti zahteve za razpis naknadnega zakonodajnega referendumu. In če se je pri tem mogoče sklicevati na zakonska določila, je enako upravičena in zakonita tudi zahteva za presojo ustavnosti te zahteve za referendum. Po 21. členu Zakona o referendumu in ljudski iniciativi je mogoče uveljavljati tudi to pravico. Zato se mi

zdi v tem primeru zelo prozorno vse to razpravljanje, ki ga je mogoče slišati tudi v kontekstu izrazito politično naravnane razprave, ki je usmerjena zoper neko profesionalno skupino. Tisto, kar mene v teh razpravah zelo moti, je to, da jemljemo dostojanstvo nekemu poklicu. Prepričana sem, da si vsak, ki dobro opravlja svoje delo, zasluži priznanje za dobro opravljeno delo in za to delo tudi plačilo. Res je, da smo za delo različno plačani, ampak hkrati pa je treba povedati, da je velika manipulacija in veliko zavajanje, ko se v Državnem zboru pogosto sliši, da ustava zagotavlja pravico do dela. To ni res. Žal, ustava tega ne zagotavlja, ampak 49. člen Ustave govori samo o svobodi dela. In pravi takole: zagotovljena je svoboda dela, vsakdo prosto izbira zaposlitev, vsakomur je pod enakimi pogoji dostopno vsako delovno mesto, prisilno delo je prepovedano. In potem bi vam lahko naštel še pet členov, ki se v različnih pogledih dotikajo pravic iz dela. Toliko glede tistega, kar je nekoč v neki drugi državi bilo zapisano v aktu kot pravica do dela.

In zdaj k zakonu, o katerem govorimo in za katerega sem prepričana, da je bilo politično zelo natančno premišljeno, v katerem trenutku bo dana zahteva, v povezavi s čim bo dana zahteva za referendum in zakaj ravno usmeritev pozornosti na odvetniške tarife, ki sploh niso predmet tega zakona, o katerem razpravljamo. To je vse zelo natančno premišljeno in ciljano zaradi tega, ker smo v razmerah, v kakršnih se ljudje čutijo še bolj ogrožene in negotove in so za vsa finančna vprašanja bistveno bolj občutljivi. Ni to prvič in verjetno tudi ne zadnjič, ko tako situacijo opozicija izrablja. Tisto, kar me pa posebej moti v teh razpravah, pa je, da so razprave naravnane tako manipulativno, da lahko človek, ki ima pred sabo nek dokument, ob branju tega dokumenta dokaže, kako je z iztrganim besedilom bilo spremenjeno sporočilo. Tipičen primer je citat iz mnenja Zakonodajno-pravne službe, ko je bilo rečeno, "ni mogoče trditi, da bi imela odložitev ali zavrnitev novele zakona na referendumu v tem trenutku protiustavne posledice." In to je bilo tako spleteno, da je bilo povezano s tem, kakor da se je Zakonodajno-pravna služba izrekla, da ta novela nima možnosti, da bi ji bilo dokazano, da je protiustavna. Mislim, da je popolnoma neodgovorno tako ravnanje. In od predlagateljev referendumu bi pričakovala, da se potrudijo poiskati stvarne in trdne argumente. Hvala.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Besedo ima Renata Brunskole.

RENATA BRUNSKOLE: Lepo pozdravljeni, vsi tu prisotni, še posebej gospod minister in gospod državni sekretar! Pravijo, da je napad najboljša obramba. Tako je tudi v primeru današnje razprave kolegov poslancev, ki imajo danes očitno občutek in dolžnost, da morajo z napadom in očitki braniti vsa pretekla dejanja in sprejeto zakonodajo v Državnem zboru na področju

pravosodja, ki je bila sprejeta v mandatu prejšnjega pravosodnega ministra. Seveda je v današnjem času tudi izredno populistično povedati, na primer, na Dolenjskem ali v Beli krajini, da je Vlada sprejela nek lepotni amandma, pa čeprav ni izrečeno dejstvo in realnost, da je sprejeto v rebalansu 2009 dovolj in ravno toliko, kolikor je potrebno, in ni res, da je vse izpadlo, da je vse Vlada zavrgla. To res ni res. Takšen je tudi primer Centra za ravnanje z odpadki v Novem mestu, za katerega je bilo izrečeno, da smo ga v tej Vladi zavrnil. Vendar je dejstvo samo eno - da so ravno opozicijski poslanci bili tisti, ki so ta rebalans zavrnil, vključno s tem projektom.

Nekateri tu prisotni nekako pozabljajo, da je sistem napada tudi način, da se preusmeri razmišljanje drugam, stran od bistva, od bistva današnje razprave, da novela zakona o odvetništvu, kot je gospod minister nekajkrat danes jasno poudaril, ne ščiti odvetnikov, temveč ščiti državljane. Da, prav smo slišali, naj ponovim, ščiti državljane!

Danes sta bili posebej izpostavljeni enakost pred zakonom in enakost v človekovih pravicah. Menim, da se s tem strinjamo vsi prisotni, čeprav se moram strinjati z današnjo razpravo nekaterih in jasno obrazložitvijo gospoda ministra, gospoda Aleša Zalarja. Bilo je veliko protislovnosti nekaterih tistih, ki so še pred pol leta bili v vladajoči koaliciji, in verjamem, da zelo dobro razumejo tako nas kot tudi Vlado Republike Slovenije. Vsi tukaj prisotni vemo, da je pobuda za sklic zakonodajnega referendumu morebiti tudi eden izmed ukrepov bivših dveh vladajočih strank, da vsi državljani ne bi imeli občutka, da je bila sprejeta novela zakona o odvetništvu, predvsem zato, da ščiti državljane. Saj jih tudi dejansko ščiti, omogoča jim pravno varstvo v pravni državi Republiki Sloveniji.

Res bi bila zelo vesela, če bi se predlagatelji referendumu morebiti premislili in bi se odločili, da bi namesto za predlagani referendum vsak evro - ma kaj evro, bojim se, da milijon evrov, ki bi jih bilo treba v današnjih za gospodarstvo in državljane težkih časih - raje namenili za nakup dodatnih paketov pomoči tistim, ki so danes, v tem trenutku pomoči potrebni.

Danes je bilo govora tudi o nevihtah. Vendar moram povedati, da je vremenska napoved za prihajajoče velikonočne praznike ugodna. Napovedano je sončno vreme. Od današnje izredne seje Državnega zbora pričakujem, da bomo poslanke in poslanci korektno, dostojno in zaupanja vredno odločitvijo sprejeli sklep, ki bo v korist in v pomoč vsem državljanom in državljanom Republike Slovenije. Da bo vsem omogočena pravna pomoč in zagotovljena pravna varnost, ne glede na to, ali so premožni, nekoliko manj premožni ali celo revni.

Ta pomoč naj bo takrat, ko je to potrebno, saj nihče med nami ni nič posebnega, čeprav je bilo tudi o tem danes govora,

vsi državljani pravne države Republike Slovenije imamo pravico biti enaki med enakimi. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Besedo ima gospod Silven Majhenič. Se opravičujem, gospod Černač, nisem vas videl. Izvolite.

ZVONKO ČERNAČ: Hvala lepa.

Poglejte spoštovane kolegice in kolegi, danes smo že večkrat predlagali, da bi dobili podatke, ki so bistveni, bili so bistveni že pri odločanju pri zakonu, vendar jih žal nismo dobili, danes pa mislim, da so ti podatki bistveni, če želimo kompetentno odločati o tej zadevi, ki jo imamo danes na dnevnem redu. Žal do teh podatkov nikakor ne moremo priti.

Veljavni zakon, tako imenovani Šturmov zakon, določa, da odvetnik odloča, ali se bo uvrstil na seznam odvetnikov ali odvetniških družb, ki zastopajo stranke po uradni dolžnosti ali izvajajo storitve brezplačne pravne pomoči. Te sezname odvetnikov vodi Odvetniška zbornica Slovenije, ki jih je dolžna posredovati sodiščem. Bistveno za današnje odločanje je, da dobimo konkreten seznam vpisov in konkreten seznam izpisov iz teh seznamov. Če tega seznama danes ne bomo imeli, potem bomo odločali na pamet, kajti temelj tistega, kar danes vladajoča koalicija in minister zagovarjate, je, da je pravna varnost nujenje brezplačne pravne pomoči in zastopanje po uradni dolžnosti onemogočeno zaradi tega, ker odvetnikov na teh seznamih ni. Kajti dokler je en sam, potem takšna pravna varnost ni ogrožena. To je prvi del.

Drugi del. Ni res, da se odvetniki niso dolžni zavarovati pred odgovornostjo. Veljavni zakon, Šturmov zakon pravi, da je odvetnik dolžan pred vpisom v imenik odvetnikov skleniti zavarovanje poklicne odgovornosti za najmanjšo zavarovano vsoto dvesto petdeset tisoč evrov za vsak posamičen zavarovalni primer in odvetniški zbornici o tem predložiti dokaze. Tako te stvari obstajajo.

Tretja zadeva, postopki revizija javnih naročil. Bilo je rečeno: problem, ker so se tarife povečale. Če nimamo konkretnega seznama po 1. januarju letos v konkretnih postopkih, kdaj in v katerem postopku je državna revizijska komisija odobrila, zaradi tega ker je naročnik kršil zakon, povračila teh stroškov, o tem tudi ne moremo kompetentno odločati.

Zaradi tega predlagam, gospod predsedujoči, da daste zdaj takoj na glasovanje proceduralni predlog sklepa, da minister za pravosodje oziroma Vlada, preden bomo končali razpravo o tej zadevi in preden bomo odločali, Državnemu zboru dostavi seznam vseh, ki so se v tem imeniku odvetnikov za nujenje brezplačne pravne pomoči in nujenja zastopanja po uradni dolžnosti vpisali v obdobju po uveljavitvi Šturmovega zakona in iz tega seznama izbrisali, in da tem Državnemu zboru dostavite seznam vseh tistih primerov, kjer je bilo odročeno o

povračilih v revizijskih postopkih pred državno revizijsko komisijo. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa gospod Černač. To ni bil proceduralni predlog in jaz ga na glasovanje ne bom dal. Del vašega predloga je bil že podan v predhodnih razpravah. Kar zadeva konkreten seznam, gospod minister je na njega odgovoril, zaradi mene, če bo želel bo dobil besedo, bo odgovarjal še enkrat. Povedal vam je, da ima na razpolago podatke, ki mu jih je posredovala Odvetniška zbornica in da drugih podatkov, kot jih ima, ni mogel dati nam na razpolago. Kar zadeva pa zavarovanje in revizije, jaz mislim, da je dvojna obveznost, gospod Černač, obveznost tistih, ki so predlagali referendum, da imajo argumente in podatke, in tistih, ki smo menili, da pred odločitvijo na referendumu naj o ustreznosti referenduma presoja Ustavno sodišče. In valiti zdaj krivdo na tiste, ki smo predlagali, da naj Ustavno sodišče presoja, vi za vaše predloge pa nimate ustreznih dokazov, mislim, da ni v zadostni meri korektno. Izvolite.

ZVONKO ČERNAČ: Glejte, gospod predsedujoči, gospod minister je dejal, da teh seznamov nima. On je dejal: "Če menite, da je treba to dokumentacijo dopolniti s poimenskim seznamom tistih, ki izstopajo, bomo za to zaprosili Odvetniško zbornico ali sodišča, kajti obvestila se pošiljajo sodiščem in ne ministrstvu." Zanimivo je, da minister tega ne ve. Minister, ki je zadolžen za to področje, ki opozarja,....

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Gospod Černač, to je razprava, to ni več proceduralno vprašanje.

ZVONKO ČERNAČ: ...Utemeljujem svoj proceduralni predlog, ki je bil podan korektno, in prosim, da ga daste na glasovanje v skladu s Poslovníkom.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Predloga vašega ne morem dati na glasovanje. Če želi besedo gospod minister, jo bo pa dobil.

ZVONKO ČERNAČ: Kajti govorili ste o tem, da je na to vprašanje gospod minister odgovoril, gospod minister ni podal odgovora, povedal je, da nima podatkov, da jih ima Odvetniška zbornica in glede postopkov pred revizijsko komisijo o tem nismo govorili mi, pač pa gospod minister.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Gospod Černač, zlorabljate korektnost vodenja seje zaradi tega, ker ne sprejemate dejstva, da grešite zopet poslovnik. Minister pa, če želi, lahko kadarkoli dobi besedo, ko jo bo želel. Gospod minister, želite besedo? Gospod minister ima besedo. Ministru sem dal besedo. Gospod minister, izvolite.

ALEŠ ZALAR: Glejte, še enkrat lahko samo ponovim, kar sem danes že rekel. Razpolagam s tisto dokumentacijo, s katero razpolagate tudi vi, druge nimam. Ta dokumentacija je bila podlaga za reakcijo ministrstva in kasneje Vlade in kasneje Državnega zbora, da se to vprašanje zakonodajno uredi. V vmesnem času sem uspel doseči dogovor, da odvetniki ne izvedejo teh umikov na način, da odklonijo prevzem zastopanja po uradni dolžnosti in da odklonijo zastopanje v zadevah brezplačne pravne pomoči. Če se bo postavilo vprašanje glede konkretno izkazane nevarnosti za nastanek protiustavnih posledic v okviru odločanja, če bo ta zbor tako odločil, na Ustavnem sodišču, bo Ustavno sodišče v okviru ugotovitvenega postopka lahko pridobilo vse te podatke, če bo seveda sodišče menilo, da je to treba.

Glede podatkov o postopkih pred Državno revizijsko komisijo razpolagam z dokumentacijo, ko jo imate tudi vi. Iz nje je razvidno, koliko postopkov je v letu 2008 ta komisija imela v delu, in iz česar je moč sklepati na obseg primerov, kjer bo država morala povrniti stroške zastopanja odvetnikom tistih strank, ki so z revizijskimi zahtevki uspele. Gre samo za izkazovanje verjetnosti na osnovi preteklih rezultatov, vpogleda v spise Državne revizijske komisije pa minister za pravosodje seveda nima in v zvezi s tem nima nobenih pooblastil.

Glede zavarovanja odgovornosti odvetnikov še enkrat ponavljam: tu je prišlo do pravne praznine zaradi prehoda na povsem drugačen način zavarovanja odgovornosti. Ker je imela Odvetniška zbornica sklenjeno kolektivno zavarovanje, sedaj se to prestavlja na individualno, vendar je vmes prišlo do šestmesečnega obdobja, ko zakon ne zahteva, da to odvetniki storijo, in to je povsem realna, konkretna grožnja tistim, ki jih odvetniki zastopajo. Zaradi tega, ker so odvetniki tudi odškodninsko odgovorni, če svojega dela ne opravijo tako, kot od njih zahtevajo pravila odvetniškega poklica. In vsa obrazložitev v zvezi s tem se nahaja v gradivih Državnega zbora, ki jih je ta zbor že obravnaval in zaradi katerih je kasneje tudi sprejel to novelo.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Proceduralno gospod Tanko, prosim.

JOŽE TANKO: Hvala lepa za besedo. Rad bi vas opozoril, da ste prav na to vstopanje in izstopanje odvetnikov z list za brezplačno pravno pomoč argumentirali tudi težko popravljive posledice za državo in državljane. In prav zaradi tega je zahteva, ki jo je podal kolega Černač, da se ti izpiski pridobijo utemeljena. Kajti šele na osnovi tega prehajanja na listo in z liste se dejansko lahko ugotovi, ali je problem res tak, kot pravi gospod minister - za to trditev namreč tudi podatkov nima -, ali pa ta trditev ni taka in je zgolj nek izmišljen argument. In predlagam, da daste predlog kolega

Černača na glasovanje, da minister do konca seje, do konca razprave oziroma pred glasovanjem zagotovi listo vstopov in izstopov odvetnikov z liste brezplačne pravne pomoči. Brez tega je vsa ta razprava nerelevantna, je nekonsistentna, je tudi, bi rekel, tisto, kar ves čas očitata, je v bistvu sprovočirana in je lažna. Nima argumentov. In, če niste v stanju dostaviti Državnemu zboru kvalitetnega dokumenta ali s sodišča - sodiščem ste neke vrste predstojnik ali pa odvetniške zbornice, ki jo v tem trenutku zastopate, potem se lahko vprašamo o smiselnosti tega posega. Mislím, da brez tega, da pridobimo ta izpisek, tega niti ni možno odločati o tem, ali je ta zahteva utemeljena ali ne, ker ni te odločitve možno na kaj opreti. Nobenih podatkov ni predloženih. Mislím, da je odgovornost ministra, da če želi, da o njegovem predlogu sploh razpravljamo, da te zadeve predloži, prav tako pa tudi koalícija. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Gospod Tanko, to ni bil proceduralni predlog. Proceduralni predlogi se nanašajo na vodenje seje, na postopke v zvezi z vodenjem seje, ne pa na vsebino razprave in na gradiva. Poleg tega Vlada tudi ni predlagatelj te točke in tudi ni dolžna dajati kakršnihkoli gradiv ali česar koli podobnega. Gradiva sta predložila oba predlagatelja in razpravljamo o poročilu in sklepu, ki ga je predstavilo matično delovno telo. S tem sem to vprašanje zaključil in ne dajem več proceduralnega, nadaljujemo z razpravo. Gospod Silven Majhenič, Slovenska nacionalna stranka. Prosim.

SILVEN MAJHENIČ: Hvala, gospod predsednik. Spoštovani gospod minister.

Referendum je ustavna pravica, ki ji ni moč oporekati in jo je treba spoštovati. Koliko pa bo teh referendumov v državi, pa je odvisno, kakšna koalícija je trenutno v parlamentu in kakšna vlada je trenutno aktualna.

Zakon o odvetništvu je prišel v veljavo v januarju in ker ne ustreza trenutno vladajoči koalíciji, smo ga morali takoj spremeniti. Ni problem v slabem ali dobrem zakonu, problem je, katera vlada ga je predlagala in katera koalícija ga je sprejela. Veste, takšne igre so za državljane Slovenije dolgočasne, za državo Slovenijo pa neproduktivne. S takim načinom ne rešujemo odvetnikov, gospodarstva in ne bank, pa tudi siromaštva na tak način ne rešujemo. Naj prevlada moč argumentov in ne argument moči. Za referendum niso krive enostranske poteze, pač pa nesposobnost dogovarjanja, vse to pa plača mali človek, zares mali človek, ki si mora vsakodnevno trgati od ust, da plača davke in neumnosti, ki jih počnejo politiki.

V Slovenski nacionalni stranki ne podpiramo takšnih nepremišljenih zakonov, ne podpiramo enoumja in nismo tisti, ki bi nam bilo vseeno, kako živijo ljudje v naši ljubi državi.

Ne morem verjeti, kaj vse teži naše državljane, pa vendar jim nihče ne prisluhne. Velja moč aktualnih in prevlada moči tudi na terenu. Ko se ljudje v eni od občin borijo za obstoj gozda tudi z referendumom, pa jim tisti, ki imajo prevlado in moč, grozijo s smrtjo, nasiljem - skratka, neverjetno in nedopustno. Take demokracije v Slovenski nacionalni stranki ne podpiramo. Vedno smo bili za pravno državo in za takšno se bomo zavzemali tudi v prihodnje. Vedno smo bili za pameten dogovor, ki bo sprejemljiv tudi za državo, vendar ta zakon, ki je trenutno aktualen za odvetnike, pa res ni sprejemljiv za nikogar. Predsednik Odvetniške zbornice je rekel, da tudi za njih ni dober, pa ga vseeno podpirajo. Veste, to je neumnost brez primere, ko si za, pa veš, da ni dobro za tebe. Dajmo se enkrat strezniti in poenotiti, saj smo bili izvoljeni, da delamo v dobro vseh državljanov, in pozabimo na leve in desne ter popeljimo Slovenijo v boljše čase, da bodo z nami zadovoljni tudi tisti, ki so v nas verjeli tudi takrat, ko so na volitvah za nas dali svoj glas. Hvala.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Besedo ima gospod Aleksander Ravnikar. Prosim.

ALEKSANDER RAVNIKAR: Hvala, gospod predsednik. Pozdravljeni vsi prisotni, ki tu zdržite to dolgo razpravo! Najprej bi spomnil na nekaj dejstev. To, da razlog za obravnavo zakona o odvetništvu, torej novele, ni sprememba tarif, saj je odvetniška tarifa vendar urejena z zakonom, ki se ne spreminja s to novelo, je samo eno od sprenevedanj, dejansko ena od laži, ki je temelj za današnjo točko dnevnega reda. To, da je nevarnost za brezplačno pravno pomoč že nastopila in da se ta ne pojavi šele v trenutku, ko prav nobenega odvetnika, na nobene okrožnem sodišču ni več na listi za brezplačno pravno pomoč, je dejstvo in ta nevarnost je že nastopila. Ne nastopi šele, ko vsi izginejo. Tudi, ko gre za vprašanje obvezne obrambe, je ta nevarnost že nastopila, je že podana in ta nevarnost obstaja v kazenskih zadevah, ki so najtežje narave. In tudi še ena druga nevarnost je nastopila. Po veljavnem zakonu o odvetniški tarifi torej po Šturmovem zakonu, je odvetnikom dana možnost, da se s stranko dogovori o višini plačila, ne glede na določbe tarifnih števil. V premoženjskih sporih to lahko znaša kar 15% in tako naprej. To omogoča ta zakon.

S čim se danes srečujemo? Ne bom zdaj govoril o vseh silnih manipulacijah in lažeh, s katerimi smo se srečali, ampak bom omenil samo nekaj kolegov, ki so v zadnjem času, v zadnji uri govorili.

Prej se je oglasil poslanski kolega, ki je vso svojo diskusijo zgradil na lažni predpostavki, da novela velja. Je rekel, ta novela ima take posledice, ta novela to in ta novela tretje. To je Janez Ribič iz SLS-a. Niti ena točka iz njegovega govora ne velja, ker ne velja ta predpostavka. Ni

uveljavljena novela! Ona ne velja in bi bilo dobro, če bi se človek, ki podpisuje iniciative za ustavni referendum, podučil, za kaj dejansko gre.

Drugi poslanski kolega izkorišča pač svoje diskusijske prispevke o postopku, zato da postavlja zahteve za dokaze. Jaz nisem v zahtevi za razpis ustavnega referenduma prebral nobenega dokaza, da se bodo tarife zvišale, in nobenega dokaza, da so storitve po noveli dražje, kot na primer piše na četrti strani zahteve za uveljavitev ustavnega referenduma. Nikjer ni tega, pa se vendarle s tem srečujemo. Kako naj torej razumem vso to ihto, s katero se danes ukvarjamo - kot že videno, kot manipuliranje z javnostjo v težkih pogojih, kot nekaj, iz nemške zgodovine bi rekel "sturmunddrangovskega". Ta hudič je seveda vodil potem do "Blut und Boda". Veste, to je dosti huda stvar. Skratka, za uresničevanje strategije, kot sem že omenil pred tednom - čim slabše, tem bolje za nas. Ali pa, če parafraziram lepo Boudelairovo pesem in prav hudo Boudelairovo pesem Omame, ki mi ta hip pride na pamet, bi jo parafraziral takole, da ilustriram to strategijo: Lagati je treba neprestano, da bo koalicija končno začutila vso težo strategije, ki lomi ramena in pritiska k tlom. Preberite si to pesem kdaj.

Katere stvari iz današnjih diskusij, ki jih moramo pravzaprav nekako pretehtati, katere stvari, ki jih štejem za manipulacije, pa do laži, so prav boleče. Če se spomnim samo predstavitev stališč poslanskih skupin, recimo, je bila zanimiva trditev o tem, kako spreminjamo odvetniško tarifo. Zakon o odvetniški tarifi ostaja v veljavi, novela je spremenila samo tarifo v zvezi z revizijo javnih naročil. Zakaj je potem treba za javnost in ne vem koga vse lagati o tem! Drugič, da nas je strah za vse dobro, kar prinaša Šturmov zakon. Ja, pa saj velja! Saj vendar je Šturmov zakon, kaj pa je? Koga je potem strah? Tistega, ki nič ne ve, ali kaj? Gre le za spremembo, ki sem jo že omenil. Ampak, ali vas je kaj strah, predlagatelje, za znameniti Šturmov kazenski zakonik, kjer ni mogoče mladoletnih storilcev sploh obsoditi in kjer je še vrsta drugih napak. Ali vas je še kakšnih drugih posledic take zakonodajne ureditve strah? Ali bi vas bilo počasi strah tega znamenitega zakonodajalca, s katerim je bila naša država celo v diplomatskih odnosih, ker ima diplomatske odnose z redom Malteških vitezov? Kako je z Odvetniško zbornico, ki da ji je treba odvzeti javna pooblastila, ki jih seveda nima? Kako je treba primerjati pravzaprav poklice, če nekdo iz zasebne službe, ki pa ima ustavno vlogo in je ustavno opredeljena, pove svoje stališče, začne ustavni spor in potem je treba zaradi nekaj primerov nanje valiti vse grdo, popljuvati celoten poklic in tako naprej in jih primerjati potem, te uslužbenke v zasebni službi, z javnimi uslužbenci na eni strani in sodniki, ki so funkcionarji?

Naslednje sprenevedanje. Kako je z določanjem tarif in položajem odvetništva v sistemu? V Nemčiji je lahko stokrat

vaš Grims prebral v pojasnilih nemške ustave, da tudi odvetništvo nekako štejejo za del ustavnega sistema, ampak ni opredeljeno v ustavi. In tudi v Avstriji ni opredeljeno v ustavi, pa sta res oba kontinentalna sistema, pa še kup je kontinentalnih sistemov, mimogrede, v Evropi, ne samo ta dva. Skratka ni se treba samo o Nemčiji naučiti, če bi hoteli ustavno-sodne primerjave potegniti.

Da naj Državni zbor odloča pred očmi javnosti o odvetniški tarifi. Ja, jaz prav zavidam kolegom podpisnikom, ki sebe ocenjujejo, da so sposobni postavljati te cene. To je cenik -odvetniška tarifa. In vidim same strokovnjake pred seboj za postavljanje teh cen. Jaz sem pravo končal, nekaj časa sem se z njim resnejše ukvarjal, pa nisem nikdar imel ambicijo, da bi postavljaj te cene, lahko bi jih imel nekdo na ministrstvu, zakaj konec koncev ne, saj bo moral to pripravljati. In zdaj pa ne na očeh javnosti, ker je sprejeta ureditev, pa ne še uveljavljena, po kateri ustavno opredeljena, pravosodna funkcija, to se pravi Odvetniška zbornica kot predstavnica te funkcije, pripravi nekaj, počaka na predhodno soglasje ministra, ki je odgovoren prav Državnemu zboru - to je pa vse narobe! In ko govori tam kolega poslanski, da v tisti državi parlament in izvršna oblast določa to, pa spet parlament pa izvršna oblast! Ja, kaj pa je vlada ali pa izvršna oblast? Kaj že? Bi kdo kakšen učbenik pogledal, mimogrede? Tako, če ima ravno čas, mogoče!

Je bilo postavljeno vprašanje: "Ja, koga ste pa že zaprli?" Tukaj je bil en junak, po navadi tam sedi in je začel s tem, da koga so pa že zaprli. Jaz ne bom nobenega zaprl, ne bom nobenega lovil, niti ga ne bom zaprl. Verjamem, da je bila to napoved programske narave, kaj bi delal tak junak, ki bo podprl zahtevo za uvedbo tega zakonodajnega referendumu. Ampak preganjanje hudih zločinov, pa sploh delovanje funkcije pregona usmerja Vrhovno državno tožilstvo, kolikor zadeva policijo kot tisti organ, ki mora operativno izpeljati. Kdo je že generalna državna tožilka? Kdo že? To mislim, da se res ne sliši.

Potem bi rad rekel še eno stvar. Ne samo ta velika kršitev bontona, kot bi lahko sprejel očitke kolega z druge strani, ampak pravzaprav kar nekaj na meji, bom rekel, protipravnega ravnanja; da se dva kolega iz istega poklica imenujeta kar "kolega" - kako je to grdo! Veste, mene so profesorji na pravu učili, da smo se med seboj klicali kolegi in sem jaz tudi profesorju rekel kolega. Tisti, ki niste kolegi, boste to seveda težko razumeli. In da minister in nek drug njegov kolega, ki prideta iz šole, kjer se učijo kolegialnosti kaj takšnega uporabita - to je res nekaj nezaslišanega, pravzaprav zadeva, ki jo je treba razgaliti pred javnostjo in osmešiti, onesnažiti!

Samo komično noto sem začutil v debati poslanca, ki je govoril o spoštovanju odločitev Ustavnega sodišča. Prejšnji teden je res, in tudi na odborih, dokazal spoštovanje

odločitev Ustavnega sodišča, to je bil kolega poslanec Jerovšek, da ne boste mislili, da ne bom povedal, kdo je ta.

Na vprašanje, komu se pravzaprav s predlogom za uvedbo ustavne presoje postavljamo v bran, je res tistim nevednim treba odgovoriti, da se postavljamo v bran ustavnemu redu in da se postavljamo v bran delovanju sistema. Naj Ustavno sodišče pove, kot tisti, ki ima v tem sistemu to pravico, ali gre za vprašanje, o katerem naj se odloča na referendumu, ali ne. Mi nismo nič napovedali kaj, mi smo samo ocenili, kakšne posledice utegnejo nastopiti. Jaz sem za nekatere pojasnil, da ocenjujem, da so že tudi nastopile.

Na drugo vprašanje, ki je bilo tukaj postavljeno, koga je strah. Ja, strah je vas, predlagatelje ustavnega referendumu, ker se bojite, da bi vendarle prišlo do presoje, da je situacija malo drugačna. Mi pa hočemo samo eno stvar: da tisti, ki ima to pravico v sistemu, v najkrajšem možnem času izreče svojo odločitev o tem, ali gre za vprašanje, ki sodi na referendum, ali ne. Potem bomo vsekakor vsi vedeli. Tukaj obstaja negotovost, ampak negotovost je takšne narave, da jo bom jaz z velikim veseljem podprl. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Besedo ima gospod Vito Rožej, prosim.

VITO ROŽEJ: Hvala lepa.

Po tako konciznem opisu današnjih dogodkov je tudi po domiselnem podajanju argumentov, mi bo seveda težko še kaj boljšega povedati. Tudi jaz sem v današnjih razpravah dobil vtis - kot pogosto v državah v temu Državnemu zboru - ne gre za, da bi rekli bobu bob, ampak da se gremo bob ob steno. Marsikateri argument, ki je tukaj bil, podan enostavno ni bil slišan in verjamem kolegi Hrovatu, ko je rekel: "Mene ne morete prepričati!" Seveda, če se nekdo tako odloči, potem verjamem, da z dosti trdno voljo tako to bo; pa naj bodo argumenti ali pa naj ne bodo argumenti. Skratka, če se nekdo odloči, da ne bo verjel, ne bo verjel. In kar nekaj razpravljavcev je danes zelo lahkotno razpravljalo o teh temah, ki so, kot smo tudi v prejšnji razpravi lahko slišali pravzaprav zelo širok in zelo temeljni za našo državo. Zdaj, kolega Györek - očitno tudi ustavnopravni strokovnjak - je z levo roko rekel, da imamo nebroj - oziroma koliko še imamo takšnih ustavno spornih zakonov pri nas.

Pa tudi zelo lahko se dajejo neke ocene, tudi kolega Hrovat je rekel, da je prepričan, da bodo v prihodnjih letih odvetniške tarife zrasle. Seveda bodo najbrž, saj bo inflacija tudi. Jaz sem prepričan, da bo cena mleka zrasla, pa za to ne bom krivil nikoli kolege iz Slovenske ljudske stranke, pa bi jih tudi lahko. Mislim, da bi našel ravno toliko argumentov za takšno trditev, kot pa jih najdete vi, ko nasprotujete predlogu za presojo ustavnosti te referendumске pobude.

Veliko smo že slišali o neprimerljivosti poklicev, smo slišali tudi primerjave odvetniškega, recimo, z zdravniškim, čeprav vemo, da odvetništvo ni javna služba in tako naprej. Čakam samo še, da bo nekdo rekel, da moramo tudi lepotnim kirurgom, ki seveda niso del javnega zdravstva, pač reči, toliko in toliko stane ta operacija toliko in toliko druga in tako naprej. Seveda ne gredo te stari tako enostavno.

Določene razprave, ki se slišijo tukaj, niti niso vredne ali pa mogoče niti ne bo pomagalo, če bodo slišali protiargumente, ampak jaz bi vseeno gospodu Plemenitiju rekel, da ni res, da imajo Romi oziroma - kot jim pravi - Cigani vse pravice. Oni imajo danes svoj dan ampak kar se pa tiče njihovih pravic, pa tudi v Državnemu zboru, denimo na Komisiji za narodnostne pravice, sploh nimajo svojega sogovornika. Državni zbor ima Komisijo za narodnostne pravice in Romi, v ustavi zapisana narodnostna manjšina, niso sogovorniki te komisije. Mislim, da bi bilo to, recimo, tudi treba popraviti.

Velikokrat se je tukaj tudi reklo, da dokler bo obstajal en odvetnik, ki bo vršil to ustavno zagotovljeno pravico do brezplačne pravne pomoči in do zagovorništva po uradni dolžnosti, da skratka ni neke realne grožnje, za to, kar se predlagatelji s prvopodpisanim gospodom Sajovicem zavzemamo. Skratka, to, kar trdimo, da bi lahko nastalo. Ampak na etiki, na kodeksih etike posameznih poklicev, pa če so še tako dobro napisani in spoštovani, pravna država ne more graditi svojega sistema. Čeprav lahko bazira na njih, ampak mora pa imeti svoj sistem sama, da rečem, urejen, "pošlihtan", če hočete. Ne gre za to, kot je bilo že tudi prej omenjeno, da bi predlagatelji ustavne preverbe pobude za referendum želeli omejevati to referendumsko pravico, ampak tudi referendumska pravica je omejena z zakonom o referendumu in ljudski iniciativi in ta dopušča možnost, da Državni zbor vloži to zahtevo za oceno ustavnosti, če bi lahko take posledice protiustavne nastale. In samo to je tisto, kar bi želeli narediti, preden se v resnici lotimo stvari, ki bi ponovno vrgle senco na verodostojnost tega Državnega zbora, da bi, skratka, spraševali ljudi o stvareh, o katerih se težko odločijo, ker o njih niso bili zadosti informirani. Tisti, ki jih informirajo, jih sploh ne informirajo o stvareh, o katerih bi jih morali, skratka, ker to v političnem interesu ni.

In drugo. Če bomo mi ljudi toliko pogosto pošiljali na referendume, potem se bodo najbrž vprašali, zakaj so oni nas poslali sem. Ker ljudje so nas poslali sem zato, da se mi odločamo namesto njih, da se odločamo pametno, odgovorno in da jim damo mir. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala. Proceduralno, gospod Jože Tanko. Prosim.

JOŽE TANKO: Hvala lepa, gospod predsednik. Jaz bi vas lepo prosil, ko spremljate razprave poslancev, predvsem z

nasprotne strani, da bi jih le opozorili, da takrat, ko kakšnega poslanca opozicijskega ni v dvorani, da se v njega ne spotikajo in ga obdelujejo...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Mir v dvorani...

JOŽE TANKO: ... z raznimi pridevniki, vzdevki, insinuacijami in tako naprej. Če ste za to, sprejmite igro, takrat, ko smo tukaj, ko so ljudje tukaj, da se lahko potem tudi ustrezno odgovori. To je naš problem, vi skrbite za sebe.

Druga stvar, kar je, rad bi ponovno opozoril, da se ta razprava vodi brez argumentov, brez podatkov. Ministrstvo je bilo trikrat, štirikrat naprošeno, da bi dostavilo podatke, tako ob prehajanju na listo in z liste odvetnikov za brezplačno pravno pomoč, kakor tudi za podatke o tarifah primerjalne. Tega nekako ne dobimo.

Potem je popolno sprenevedanje vseh tistih, ki razpravljate o tem, kaj je dejanski cilj zakona. Dejanski cilj zakona je 19. člen zakona, ki ste ga predložili. In ta v prvem odstavku ukinja odvetniško tarifo, ki jo je prinesel Šturmov zakon. Samo, da povem do konca - in to pomeni, da se bodo tarife vrnile na prvotno izhodišče, ki bodo višje. Šturmov zakon je odvetniške tarife znižal za 20 do 70%....

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Kolega Tanko, to je razprava.

JOŽE TANKO: ...da povem do konca.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Saj, razprava....

JOŽE TANKO: ....20 do 70% tarif je znižal. S tem, ko želite ta zakon izničiti, bodo nekatere tarife poskočile za trikrat.

In še eno zadevo bi prosil, da mi dovolite povedati. Ko že govorimo o argumentih in o tem, kdo neargumentirano razpravlja in kdo se boji kakršnekoli razprave, ko se govori o kolegih, strahu, potem bi, če bi vas bilo kaj v hlačah, dali tudi predlagatelju, Poslanski skupini SDS, 120 minut, ne samo Vladi. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Na drugi del vaše pobude v zvezi s podatki sem že odgovoril in ne bom odgovarjal še enkrat. Druga zadeva pa je v zvezi z vašimi pripombami, tu imata dve skupini poslancev različno stališče do določenega problema. In ta stališča razčiščujeta v medsebojni polemiki. Ta polemika ni nič nenavadna, kot so bile številne polemike v tem mandatu, v prejšnjih mandatih in do sedaj, ker sem spremljal podrobno, ni preseгла nekih okvirov, zaradi katerih bi morali pravzaprav biti plat zvona.

Kar zadeva odnos kolegov med seboj, mislim, da je to vprašanje uporabe besed in vprašanje naslavljanja. Nobenega pravila ni, da ne bi mogel kolega, ki je v dvorani, polemizirati s kolegom, ki ni v dvorani, ampak je v Državnem zboru in je pred tem govoril, takšnega pravila ni. Čeprav moram priznati, jaz osebno se ga držim. Vendar če se nekdo drug tega ne drži, ne dela nič narobe.

S tem smo to zaključili.

Besedo ima gospod Ivan Grill.

IVAN GRILL: Hvala lepa za besedo. Žal je danes za Slovenijo in slovensko demokracijo ponovno žalosten dan, kajti danes se ponovno skuša onemogočiti državljanom in državljanom, da ....

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Prosim mir v dvorani!

IVAN GRILL: ... odločajo o zadevah, ki so za njih zelo pomembne. Danes smo ponovno priča številnim zlorabam Ustavnega sodišča, to ste kolegice in kolegi iz koalicije v preteklih letih velikokrat naredili in s temi proceduralnimi predlagam, triki v bistvu onemogočali, da bi se ustavna pravica o razpisu referendumu lahko tudi realizirala. Zato vam vsem predlagam tako Vladi kot koaliciji, preberite si Ustavo, 3. člen. Vnjej lepo piše, da ima v Sloveniji oblast ljudstvo, pa če vam ne bo dovolj jasno si vzemite še enkrat v roke, pa si še enkrat preberite. Upam, da vam bo potem jasno.

Sprašujem se, zakaj se bojite referendumu. Zakaj, če bi bilo tisto, kar je danes minister tukaj že dve uri zavajal javnost in tudi vas, če bi bilo vsaj nekaj malega od tega res, sem trdno prepričan, da bi bili vi tisti, ki bi podprli referendum in prepustili, da o teh zadevah odločajo ljudje. Vendar vsi veste, da temu ni tako. In ravno zato se potem na vse razno razne načine in tudi trike prizadevate, da bi onemogočali, da bi ljudje na referendumu odločali o tem zakonu, ki zelo zelo posega tako v njihovo materialno eksistenco kot še na marsikaj drugega. Ni res, ko pravite, da se bodo tarife ohranile ali pa da bodo celo nižje; bistveno se bodo povišale, dvakrat do trikrat ali še celo več! Ni res, da do sedaj niso mogli odvetniki biti zavarovani, kdor si je želel, se je lahko zavaroval. Minister ni povedal tudi enega primer - in verjamem, da ga v Sloveniji ni, da bi bil katerikoli odvetnik zaradi slabega dela na kakršenkoli način obtožen ali celo obsojen. Jaz ga ne poznam, če ga pozna minister, naj ga tukaj javno pove.

Tako da vsi ti argumenti, ki jih tukaj že 6, 7 ur navajate, žal, ne zdržijo. Zavajate javnost, ampak jaz sem trdno prepričan, da do tega referendumu bo prišlo, da bo Ustavno sodišče presodilo, da je treba spoštovati tudi ustavo, kjer določa, da na podlagi vsaj ene tretjine poslancev razpišemo referendum. In na koncu samo še eno pojasnilo. Prej

je kolegica Brunskole v svoji razpravi nekoliko zašla in je navajala... /Ugovarjanje v dvorani./

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Mir v dvorani!

IVAN GRILL: Saj bo lahko prebrala magnetogram. Ko je navajala...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Ni medsebojnega dialoga mimo besede, ki jo daje predsednik. Prosim, nadaljujte, gospod Grill.

IVAN GRILL: Hvala lepa. Ko je navajala, da poslanci SDS nismo potrdili rebalansa proračuna za leto 2009. Naj tu povem, da ga nismo potrdili zato, ker kljub več kot eni milijardi večji porabi so izpadli pomembni projekti za Dolenjsko, Belo krajino, od koder tudi ona prihaja. Če misli, da denar, ki ga je namenila Janševa vlada v letu 2009 za centralno odlagališče odpadkov v višini 4 milijone evrov, v letu 2010 4 milijone evrov, v letu 2011 4 milijone evrov, je sedaj vse - nič. Me veseli, da je prišla kolegica Brunskole. Sedaj je v letu 2009 bilo nič, v 2010 - nič, v 2011 - nič, šele po 2012, ko bo ta mandat potekel, ko bo nova vlada morala o teh zadevah odločati. In 50 tisoč evrov, kolikor je bilo namesto 4 milijonov dodanih, bo žal mogoče dovolj samo za znamke. Da ne govorim o projektih, ki so izpadli, od bolnišnice do hidravličnih izboljšav na vodovodu. V glavnem, to je bil rebalans proračuna v veliko škodo Dolenjske, Bele krajine, od koder prihajava tako jaz kot ona. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Replika, gospa Renata Brunskole.

RENATA BRUNSKOLE: Hvala lepa. Hvala, kolega poslanec, gospod Ivan Grill, ki ste tudi podžupan Mestne občine Novo mesto. Zelo lepo ste to povedali, vendar mislim, da kot podžupan, glede na to, da sem tudi sama v taki vlogi kot županja, bi morali kot partnerji v projektu Cerod dobro poznati ta projekt. In upam, da so vas seznanili kolegi v Mestni občini Novo mesto. Če vas niso, potem menim, da vam ne zaupajo. Upam pa, da so vas seznanili, da je v letu 2009 potrebnih maksimalno 50 tisoč evrov za pripravo projektne dokumentacije. Zatorej v današnjih kriznih časih, zakaj imeti 4 milijone v rebalansu, če jih v resnici dejansko ne potrebujemo. Mislim, da moramo biti v teh časih realni, skromni. Prav je, da kaj povemo, vendar povejmo korektno. To je nekako moj predlog in verjamem, kolega poslanec, da bova še naprej dobro sodelovala. Hvala.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Besedo ima gospod Joško Godec. (Se odpoveduje.) Besedo ima gospod Anton Anderlič.

ANTON ANDERLIČ: Strinjam se z gospodom Tankom in z mnogimi iz Poslanske skupine SDS-a, ki so prevečkrat povedali eno in isto, da ni korektno to, kar se dogaja z današnjo sejo. To je moje trdno prepričanje, ne mnenje, po skromnem poznavanju poslovnika in prakse v skoraj dvajsetih letih v Državnemu zboru. Tako kot se ta seja sedaj pelje, je nek scenarij, ki je mogoč ampak ni vzdržen. Ne strinjam se z vami, ampak se bom vedno boril, da imate pravico povedati, sploh če ste predlagatelji kakšne točke. In tukaj smo končali. In to, kar je danes v Državnemu zboru, je preprosto rečeno za mene - pa ne v tistem smislu; kar govori gospod Grill - nekaj, kar bo potrebno v prihodnje drugače zastaviti. Tudi zaradi tega, ker je zahteva za to sejo bila posledica zahteve za razpis referendumu in se je ta vrstni red zamenjal.

Ampak k stvari. Narobe je, da danes razpravljamo o zakonu. Zakon je sprejet, ta, ki še ne velja, in tisti Šturmov, ki velja, ki ima mnogo napak in zaradi katerih je bilo treba zakon popraviti. Od 1. 1. 2009 imamo neko stanje, ki lahko domnevno že povzroči nepopravljive posledice za državljane in državljanke, pa tudi za druge, ki se bodo znašli v postopkih v tej državi.

Gotovo je, da bi zakon lahko bil boljši, drugačen. Da bi lahko urejal na drugačen način te stvari. Ministrstvo se je odločilo tako, kot se je, tudi postopek, ki ga je narekovala nujnost, je bil takšen, kakršen je. Vi ste rekli: ne, ne želimo prevzeti odgovornosti, pa še krasno je, če ustvarjamo kaotično stanje v tej državi, da bo veljal Šturmov zakon, katerega nekatere določbe ne bodo zagotavljale pravne varnosti, ko gre za formalno obrambo in takrat ko gre, seveda, za brezplačno pravno pomoč. In v osnovi gre tukaj za človekove pravice. V osnovi gre tukaj za tisto, kar ima Državni zbor še nalogo narediti. Deset let tega nismo mogli narediti tudi po zaslugi stranke, ki je danes največja v opoziciji, da moramo zakon o referendumu spremeniti ali pa v ustavo zapisati, kaj je nedopustno, da prelagamo ljudem v odločanje. Tako kot je nedopustno v zvezi z nekaterimi mednarodnimi aktivnostmi države oziroma pogodbami, ratifikacijami in tako naprej, kot je nedopustno o davkih, kot je nedopustno o človekovih pravicah in tako naprej. Upam si trditi, da imamo opravka v tem primeru z osnovnimi človekovimi pravicami, odrekanjem tistemu, kar je ta država s svojimi pravnimi predpisi uredila, da imajo državljani pravico, da se jim to zagotovi. Jaz ne vem, ali obstaja še nek pravnik ali pravnica v tej državi in bo to za vse primere, ki nastajajo, pred vsemi sodišči v Sloveniji lahko podelala; ne vem, mogoče obstajajo. Ampak ker verjamem, da imate vi pravico zahtevati, da se referendum razpiše, verjamem tudi v to, je lepo urejeno, da imajo tisti,

ki mislijo drugače, pravico, da povprašajo Ustavno sodišče, kaj pa bi nastalo, če bi bilo temu tako. Za nič drugega tu danes ne gre. Koga bo kdo prepričal, ali je neka ureditev - jaz obžalujem, da je minister pol ure in več govoril o stvareh, ki so šle popolnoma mimo in nobenega argumenta, pa so bile utemeljene, so se nanašale točno na materijo, o kateri naj bi presojali ljudje na referendumu, pa so šle popolnoma mimo. Ta zakon teh stvari ne ureja, o katerih vi govorite, niti bi smeli na ta način prelagati odgovornost. Samo en argument je: narediti čim slabše, kaotično stanje, pokazati, kako je Vlada opravilno nesposobna. Ne bom se spuščal v nekatere špekulacije, ki se slišijo ob tem, kaj vse naj bi se dogajalo in podobno.

Prepričan sem, da bi bilo mogoče danes razpravljati zelo na široko in dolgo - ampak, zakaj ne razpravljamo o predlogu sklepa, ne pa o zakonu? Zakona ne moremo v tem trenutku, tudi če bi želeli, ga ne moremo jutri spremeniti v postopku, kot je bilo rečeno. Ta postopek mora iti do konca. Mora iti sedaj do konca, vi ne odstopate od zahteve za referendum, mi želimo, preden se ta referendum razpiše, da se to naredi - umaknite zahtevo za referendum, mi umaknemo zahtevo za ustavno presojbo in se pogovarjamo o tem, na kakšen način vi želite dobiti garancijo, da se tarife v teh primerih, ki jih navajamo, ne bodo v naslednjih dveh, treh letih ali kolikor se bodo pač te razmere pojavljale, povišale. Govorimo pa o primerih, ki naj bi jih ta zakon urejal.

Tako si sam preprosto ne upam drzniti; prvič, preložiti odgovornost za to odločanje na volivce, in drugič, prevzeti odgovornost, ne da bi vprašal Ustavno sodišče, ali bi to imelo protiustavne posledice. Kajti, ne gre za to samo, da si jaz te odgovornosti ne upam prevzeti, tudi možnosti nimam, kajti če tega instrumenta ne bi bilo, bi preprosto, glede na zahtevo, morali razpisati referendum in bi se zgodil.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Vendar moram proceduralno reči, da zanikam in zavračam mnenje, da razdelitev časovnega poteka ni bila v skladu s poslovnikom, bila je in o tem ni nobenega dvoma. Hkrati bi tudi rad rekel to, da mi razpravljamo o sklepu, tako eni kot drugi, in če razpravljamo o sklepu, moramo razpravljati o utemeljenosti sklepa in o domnevi, da bodo ali pa ne bodo nastopile protiustavne posledice, če zakon ne bo uveljavljen, in v tistem trenutku razpravljamo tudi o zakonu. Smiselno je to nemogoče ločiti, zato se mi zdi, da razprava absolutno poteka v kontekstu; in kriterijih o samem sklepu tehničnem sklepu v tem smislu ni mogoče govoriti. Mi ne razpravljamo o odloku, mi nismo prišli do odloka, do odloka bomo prišli, če bo Ustavno sodišče reklo, da o tem ne govorimo. To ni polemika, to je razlaga. Prosim, proceduralno.

ANTON ANDERLIČ: Gospod predsednik, saj smo prišli kar daleč, izgleda, tudi svojega mnenja človek naj ne bi povedal ob tem, kaj si misli, če predlagateljem zahteve določite pet minut, predlagateljem seje pet minut, nekemu tretjemu pa 120 minut. S tem se nikoli ne bom strinjal. In lahko vi kakorkoli pokrivete, do sedaj je vedno bilo tako, da so bile zadeve uravnotežene. Jaz se bom za to boril in prosim, da vendar, ker je že prejšnji teden bila podobna situacija, to za naprej na kolegiju uredite. To je moje mnenje, če ne želite, delajte naprej.

Kar se pa tiče razprave, verjamem, da imate tudi to možnost početi, da replicirate posameznemu razpravljavcu, ampak jaz sem dejansko razpravljaval samo o sklepih, ki so bili na seji odbora danes v obravnavi in posledično, če ta sklep ne bi bil sprejet, bi odločali o odloku, ki bi razpisal referendum. To je vse. Samo o tem sem razpravljaval. In tudi sicer je danes na dnevnem redu, če preberete točko - veste, kaj je na dnevnem redu: odlok; odlok je na dnevnem redu, ne pa zakon.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Besedo ima gospod Dušan Kumer, prosim.

DUŠAN KUMER: Hvala lepa za besedo, gospod predsednik. Spoštovane kolegice in kolegi, spoštovani minister.

Najprej moram reči, da se ne strinjam in je nesprejemljivo opozorilo proceduralno, da mi ne smemo govoriti o poslancih, ki jih tukaj ni, čeprav za to dobivajo plačo, da tukaj sedijo, ko imamo sejo Državnega zbora. Vi na drugi strani, pa govorite o odvetnikih in konkretnih odvetnikih, ki pa tukaj niso in tukaj sploh ne morejo biti. Tako, da razčistite sami s seboj. Pravo vprašanje, s katerim bi se v tem zakonodajnem domu morali najmanj tako vneto ukvarjati, kot se danes ukvarjamo s tem vprašanjem, je, zakaj ljudje sploh morajo najemati in koristiti odvetniške storitve. In mislim, da je tisto pravo vprašanje, ki bi mu morda Državni zbor moral zagreto, bolj zagreto razpravo večkrat posvetiti. Torej prioriteten problemom, vprašanje je, kaj bi morali v tej državi storiti, da ljudje ne bi tako množično potrebovali teh storitev. Nekateri kolegi iz poslanskih vrst opozicije so rekli, da bo več kot sto, nekaj sto tisoč ljudi prikrajšanih s to novelo tega zakona o odvetništvu.

Sam seveda osebno menim, da gre v tem primeru za pobudo za razpis referenduma o predlaganih spremembah in dopolnitvah zakona o odvetništvu za preprosto politično potegavščino opozicije, ki namerno skuša zavesti javnost s svojo argumentacijo, ki se sklicuje na visok porast odvetniških storitev. Zakaj gre za politično potegavščino?

Prvič, zaradi tega, ker smo tik pred evropskimi volitvami in vam prav pride za pridobitev volilnih glasov na evropskih volitvah, da vsaj zagotovite večjo udeležbo, kot je

napovedana. Drugič, zato, ker zakon o odvetništvu sploh ne ureja višine odvetniških tarif. To ureja poseben zakon, o katerem je danes že bilo veliko rečenega. In bomo kasneje, tudi, ki govorite, da ne povišuje odvetniških tarif, vam s konkretnim primerom dokazal to, kar sem prejšnjokrat, da temu je tako. In tretjič, zato, ker novi, Šturmov zakon o odvetniških tarifah, ki je začel veljati januarja letos, omogočil nekaterim, ne bom uporabil izraza dvornim odvetnikom prejšnje vladne kompozicije, ki se ukvarjajo z revizijskimi postopki javnih naročil, astronomsko visoke zasluge. Če je še po starem zakonu o tarifah bilo mogoče priznati odvetniku za posamezno dejanje zastopanja v revizijskem postopku od 1.500 do 30.000 evrov, je danes ta vsota 150 in tudi več tisoč evrov. Verjamem, da marsikoga v opoziciji boli, če bo njegov prijatelj ali znanec iz tega obdobja, ki sem ga prej omenil, prikrajšan za ta zaslužek.

Ker ste pa prej rekli, da ni nobenih konkretnih argumentov, imam pa en tak revizijski zahtevek, ki je bil spisan še letos. Gre takole: Sestava revizijskih zahtevka, vsota je 47 milijonov evrov - gre za en projekt iz enega; govorim o ministrstvu - 79.000 evrov in nekaj je sestava revizijskega zahtevka, materialni stroški 2% od tega, DDV 20% in taksa 10.000 evrov. To je skoraj 105.000 evrov. Ta dvorni odvetnik, ki ga imate za te revizijske postopke, in vi to dobro veste, kdo to je, pomeni, da trikrat sestavi tak revizijski zahtevek in lahko gre "komot" na Mauricius in tam uživa naslednja tri leta. Vi pa danes pravite, da v globalu se bodo odvetniške storitve, za kar nimate nobenega dokaza, v prihodnje povečale, da bo pri tem večina ljudi nastradala in govorite o več sto tisoč ljudeh, ki naj bi bili s to novelo odvetniškega zakona prikrajšani. Jaz sem vam dal konkretni primer, ki danes velja; danes 8. aprila 2009.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Besedo ima gospod Ivo Vajgl. (Se odpoveduje.) Besedo ima gospod Anton Kampuš.

ANTON KAMPUŠ: Spoštovani predsednik! Spoštovani minister, kolegice in kolegi. Danes se je minister Zalar odlično obnesel in odlično se je znašel, odlično je argumentiral. In moram priznati, da zna svoj posel. Ne vem, mogoče tudi na račun tega koga moti. Vem pa to, da sem iz argumentacije, iz tiste prave argumentacije, odgovor za odgovorom, stopnica za stopnico, torej dobil odgovore na vsa vprašanja, ki so bila s strani predlagateljev postavljena. V tem trenutku se lahko s tem samo strinjam.

Ne bi zahajal v nobeno neresnico in bi se dotaknil samo vprašanja, ki je bilo pred kratkim postavljeno, torej, zakaj se bojite referendum. Ja, moj bog, kdo se pa boji referendum? Nihče se ne boji referendum. Referendum je legalno sredstvo, ki ga pač vsak lahko "potegne" ob pametni

presoji. Vsi ste govorili tudi o težavah, kriznih časih in neugodnih časih za Slovenijo in tako naprej, potem pa pridemo do tega vprašanja, ali je zdaj ob tem odpuščanju, stečajih, krizni situaciji, res čas za tako razmetavanje, kot iz tega izhaja.

Seveda je argumentacija pred tem, ko se je govorilo, da se bodo odvetniške storitve podražile in tako naprej, iz trte izvita, zaradi tega, ker teh primerov v tem trenutku še nimamo. In mislim, da so navajanja predvsem neresnična in bolj manipulativnega tipa. In ne vem, komu je danes cilj, lahko bi se po drugi strani vprašali, komu pa je cilj, da se izvede referendum, komu pa je cilj, da pridemo do kaosa, ki ga želite prikazati. Ne vem, komu je to cilj. Prej ko slej se bo verjetno to izkazalo in tisti, ki v tem trenutku imajo takšne cilje, ne pa tistih drugačnih, o katerih bi danes morali govoriti, torej predvsem o krizni situaciji in o tem, kar sem povedal, bom seveda z veseljem glasoval za to, da naj Ustavno sodišče najprej pove svoje, potem se bomo pa lahko pogovarjali naprej. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa. Besedo ima gospod Branko Marinič. Prosim.

BRANKO MARINIČ: Spoštovane kolegice in kolegi! Težko je po bogati razpravi dodati kaj bistvenega. Pa vendar je treba omeniti, da zakon o odvetništvu, ki ga dajemo v presojo poslanke in poslanci opozicije z ustavno kategorijo izpolnjenimi določili, in na drugi strani sklic današnje izredne seje, ki jo je zahtevala koalicija. No, in pravzaprav tako ena kot druga zahteva izpolnjujeta na eni strani ustavno kategorijo v skladu z 90. členom in na drugi strani sklic današnje izredne seje v skladu s 85. členom našega poslovnika.

Kakorkoli že, v vsej tej vsebini je pa bistveno nekaj, kar nam tudi na elektronskih sporočilih, medtem ko teče današnja izredna seja, poročajo tudi liberalci. Gre za tarife in še enkrat gre za odvetniške tarife. Seveda se v razpravi poskušam omejiti na tisto, za kaj pravzaprav gre oziroma kaj je pravzaprav mnenje predlagateljev o nastanku protiustavnih posledic, če bi ljudstvo zavrnilo sprejeti predlog zakona na referendumu. Pomeni, da je veljavna zakonska ureditev protiustavna. V tem primeru se mi zdi malce prehuda napoved v tem smislu, ker ne vidim nekih zanesljivih argumentov, ki bi to dejansko podkrepili. In vsaka takšna napoved, ki ni dovolj trdna, je toliko bolj potrebna naše presoje, ali smo za to, da naj presojo o tem ali nek zakon začne veljati ali ne, poda ljudstvo, naj se ljudstvo odloči. Predlagatelji smo izhajali tudi iz preprostega dejstva, da v času te krize skušamo doprinesti tudi k temu, da sklic in pa stroški referendumoma ne bi bili tako finančno zahtevni, da bi jih opravili skupaj z volitvami v Evropski parlament. Jaz upam in pričakujem, predvsem si pa to želim v smislu racionalizacije stroškov

referenduma, da bi nam uspelo, vsem skupaj, ki smo odgovorni za funkcioniranje pravne države, da bi vendarle prišlo do referenduma prav na datum evropskih volitev. S tem bi veliko prihranili. Če bo referendum izven tega roka smo postavljeni pred dejstvo, da ne moremo umakniti tega, kar je argumentirano, kar ima vse ustavne in zakonske podlage, da bomo povprašali ljudstvo, kaj meni o tem.

Še enkrat pa povem, da se mi zdi današnja razprava in pa vsebina današnje razprave na izredni seji Državnega zbora, ki ga ni zahtevala opozicija, ampak koalicija, da skušamo pripeljati vsebino razprave v tej smeri, da bi vendarle bilo jasno povedano, zakaj danes razpravljamo oziroma da bi bila za državljanke in državljanke vsebina te današnje razprave tudi en pozitiven prispevek, v katerem smo tehtali med tistim, kar zahteva koalicija in tistim, kar zahteva opozicija. Kakorkoli že, sem vedno na tisti strani, n kateri je izražena največja demokratično izražena priložnost vseh ljudi, ki jih konec koncev vsaka vsebina zakonskih sprememb prizadene tako ali drugače. V konkretnem primeru še enkrat povem, težko se je izogniti, da ne bi poslanke in poslanci danes diskutirali o odvetniških tarifah. Zato si želim, da bi te v bodoče bile prirejane tako, kot je za gospodarstvenike na tem odprtem trgu, da si vsak skuša zagotoviti svoj kos kruha na odprtem trgu, tako tisti, ki so v gospodarstvu, tako tisti v negospodarstvu in seveda tudi odvetnikov.

PRESEDENIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.
Besedo ima gospod Janko Veber.

JANKO VEBER: Hvala za besedo.

Če poskušamo analizirati vprašanja, ki se pojavljajo na referendumih, se velikokrat srečamo tudi z dejstvom, da pravzaprav silimo ljudi, da odločajo o nečem, česar pravzaprav niti dobro ne poznajo. In zagotovo je odvetniška tarifa ena od tistih vsebin, ki je ne dobro poznajo, po mojem mnenju, niti predlagatelji, torej referendumu in seveda tudi, če pogledamo same razprave, ugotovimo, da je ta sistem oblikovanja tarif izjemno zahteven in seveda podvržen številnim mnenjem najimenentnejših pravnikov in strokovnjakov, ki delujejo na tem področju. Zagotovo se ponovno sili vse, ki bi šli na referendum, da odločajo o nečem, o čemer pravzaprav niti ne vedo natančno, kaj pomeni. Zato se mi zdi, da je treba vendarle opozoriti tudi na dejstvo, da smo se v obdobju prejšnje vlade srečevali v obdobju prejšnje vlade z velikim interesom, da se uveljavlja politični interes, na področju medijev, na področju sodne veje oblasti, zakonodajne veje oblasti, policijskega delovanja. Skratka, vpliv politike se je čutil prav na vsakem področju in odraz Zakona o odvetništvu je bil tudi ta, ko se je politika oziroma izvršilna veja oblasti oziroma Vlada želela neposredno vpletati v oblikovanje tarife, mimo stanovske organizacije odvetnikov. Ta vpliv politike se

je s spremembo zakona bistveno zmanjšal, lahko rečemo tudi uskladi, predvsem s sistemom pravosodja, ki sicer omogoča odvetnikom posebno vlogo. Gre za samostojno službo, ki ima to samostojnost opredeljeno v Ustavi. In seveda je to tisto dejstvo, ki ga moramo pri vseh teh obravnavah še kako spoštovati. Tudi današnja razprava in izredna seja Državnega zbora dokazuje, da gre za izjemno zapleteno in zahtevno vprašanje, ki ga mora presoditi tudi Ustavno sodišče, preden se dokončno spustimo v to, da se razpiše referendum o tem tarifnem pravilniku. Današnja seja in tudi pobuda, po mojem mnenju, za presojo na Ustavnem sodišču, je še kako smotrna. Upajmo, da ne bomo po nepotrebnem zapravljali sredstev za vprašanje, za katerega trdim, da ga niti predlagatelj, kaj šele tisti, ki bodo šli, recimo, na referendum, razumejo. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.
Besedo ima gospod Jože Tanko.

JOŽE TANKO: Hvala lepa za besedo.

Glede na to, da danes po 8 urah razprave nismo uspeli dobiti nobenih podatkov od predlagateljev seje, niti od ministra, čeprav za smo to večkrat zaprosili, lahko ugotovim, da je cilj spremembe zakona samo ta, da se prenese pristojnost odločanja o odvetniških tarifah iz Državnega zbora na Odvetniško zbornico, in to najbrž ne zato, da bi se te tarife znižale, ampak zato, da bi se te tarife zvišale. Kajti, sedaj so po veljavnem zakonu te tarife 20 do 70% nižje, kot so tiste, ki so bile uveljavljene pred sprejemom šturmovega zakona. Drugi cilj koalicije je pristojnost odločanja o odvetniških tarifah. Jaz osebno menim, da je Državni zbor boljše mesto kot minister, v obeh primerih o tarifah odloča politika, ali daje soglasje politika. Vendar Državni zbor je bolj demokratično mesto kot minister, še posebej, ko se lahko najdemo v situacijah, ko je predsednik Odvetniške zbornice iz iste stranke kot minister, pa je predsednik Odvetniške zbornice bivši minister in takih primerov, kot je zdaj, imamo lahko celo več. Pravzaprav me je spodbodla ena zadeva, da se koalicija ni bila sposobna boriti ali podpreti predloga za enkratno denarno pomoč, ki smo jo predlagali pri razpravi o proračunu, ni predlagala nobenih rešitev za dvig minimalne plače ali pa najnižjih pokojnin, ampak se bori za status in standard zgornjega srednjega sloja ali pa celo višjega sloja slovenske družbe kamor odvetniki nedvomno sodijo. Zato je koalicija zastavila ves svoj vpliv, vso svojo glasovalno moč. Menim, da težko govorimo, da se zavzimate za socialno in pravno državo.

S tem, ko bodo tarife višje, boste mnogim onemogočili, da bodo v civilnih ali pa v delovnopравниh sporih sploh lahko uveljavili svoje pravice. Hvala.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.
Besedo ima gospod Miran Potrč. Prosim.

MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

V imenu svojih kolegic in kolegov tretjič pozivam predlagatelje razpisa referendumu, da razmislijo o svojem predlogu. Da razmislijo o tem, ali ne bi bilo mnogo bolj smotrno, kar je predlagala kolegica Brunskole, štiri milijone evrov potrebnih sredstev za referendum nameniti za tiste stvari, o katerih vi najrajši govorite, namreč za tiste, ki so brezposelni, ki izgubljajo posel, ki so lačni, ki morajo iti iskati denar ali pa hrano v trgovine, ki imajo cenejšo robo in podobno. Predlagam, da razmislite, odgovora do zdaj ni bilo, zato ga tretjič ponavljam.

Sicer pa menim, da je prav, da smo to razpravo opravili. Morda bo koristila državljanke in državljanom, če bo do referendumu prišlo, še več, koristilo bo Ustavnemu sodišču za presojo, ali so pripravljene zahteve za referendum res zrele, da o njih odločajo državljanke in državljanji na referendumu. Jaz bom namreč toliko neprijazen do vas, tudi do gospoda Grill, da bom prebral cel odstavek 3. člena Ustave, ne samo tisto, do koder zna prebrati gospod Grill: "V Sloveniji ima oblast ljudstvo. Državljanke in državljanji jo izvršujejo neposredno in z volitvami, po načelu delitve oblasti na zakonodajno, izvršilno in sodno." Tukaj in tako je opredeljena oblast in oblast ima zakonodajo, Ustavo, različne metode odločanja in ni vseeno, kje se ne samo najbolj demokratično, ampak tudi najbolj kvalitetno lahko odloča. In Ustavno sodišče bo na podlagi naše zahteve presojalo ali argumenti, ki jih ponujate državljanke in državljanom in ki so v večini primerov izmišljeni in dalo se bi jih argumentirati še in še, kako so izmišljeni, je res smotrno, da se o tem odloča na referendumu. Poglejte, če bi bil sprejet vaš koncept, da bi o odvetniški tarifi odločal Državni zbor, kar je bila vsebina donedavno Šturmovega zakona, potem bi bil o vsaki spremembi tarife opravljen referendum, ker bi opozicija od vas zahtevala, da to daste na referendum. Ali je to demokracija? Ali je to učinkovita pravna država?

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Želi besedo še Vlada? Gospod minister Zalar.
Proceduralno?
Prosim.

IVAN GRILL: Spoštovani gospod predsednik, predlagam, da opozorite gospoda Potrča, da ne zavaja javnosti, kajti ta referendum v času evropskih volitev ne bo stal...

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: To ni proceduralno!

IVAN GRILL: ... popolnoma nič, zato ne zavajajte. Če pa niste, gospod Potrč, razumeli 3. člena, pa ga preberite še enkrat, ni treba celotnega, pa boste ugotovili, da v Sloveniji mora imeti oblast ljudstvo. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala.

Želi besedo še predstavnik Vlade?

Prosim, minister Zalar.

ALEŠ ZALAR: Hvala lepa za besedo, še zadnjič, upam.

Še enkrat odločno zavračam trditve, da je bil cilj Vlade ob vložitvi novele Zakona o odvetništvu ta, da se odvetniške tarife dvignejo. To ni bil nikoli cilj te vlade, ni bil niti deklariran niti zapisan, niti ga ta vlada ne bo izvedla. Bil pa je eden od ciljev povezan s krepitvijo disciplinskega režima odvetnikov.

Ker je bilo danes tu postavljeno vprašanje, zakaj nisem postregel s konkretnimi podatki, bom to storil zdajle. V zadnjem letu dni je disciplinski tožilec pri Odvetniški zbornici obravnaval skupno 94 zadev, kjer naj bi šlo za kršitve pravil odvetniške etike oziroma odvetniškega poklica. 92 od teh 94 zadev je disciplinski tožilec tudi že rešil. Tako, da je stopnja rešenih zadev zelo visoka. Samo v mesecu marcu letos je prejel v delo 15 novih zadev. V zadnjem letu dni je disciplinska komisija prve stopnje izrekla odvetnikom dva opomina, osem denarnih kazni, v štirih primerih je šlo za umik disciplinske obtožbe, v dveh primerih je bila odvzeta licenca odvetniku in v dveh primerih je šlo za oprostitev obtožb. Na drugi stopnji je disciplinski organ obravnaval 12 pritožb, 7 jih je končal, 5 je še odprtih. V enem primeru je bilo pritožbi ugodeno, v treh primerih so bile pritožbe zavrnjene, v eni zadevi je prišlo do izbrisa iz registra odvetnikov in v dveh primerih do ustavitve postopka. Toliko glede podatkov o disciplinskih zadevah.

Sicer pa mi dovolite, da še enkrat ponovim, kaj je glavni cilj Vlade v zvezi z novelo Zakona o odvetništvu. Glavni cilj je skrb za varnost ljudi in skrb za varnost njihovega premoženja. Vlada meni, da se mora ta varnost zagotoviti na način, da vsakdo, ki je storil oziroma ki je osumljen storitve kaznivega dejanja, da je pripeljan pred sodnika in da je obravnavan in da je, če je storil kaznivo dejanje, tudi sankcioniran. To nam zdaj preprečuje sedanji zakon, ki velja in ki ga je sprejela prejšnja vlada in zaradi tega menimo, da je potrebno spremeniti Zakon o odvetništvu tako, da bodo odvetniki dolžni zagotavljati obvezno brezplačno pravno pomoč.

Drugi cilj je cilj, da se zagotovi pravica revnih, pravica tistih, ki so na socialnem obrobju in ki so po naši Ustavi upravičeni do dostopa do sodišča in do kvalitetnega zastopanja in da jih torej zastopajo odvetniki. Tudi tega cilja ni mogoče uresničiti brez spremembe zakona. Vse to pa po naši oceni s seboj nosi težko popravljive ali pa celo

nepopravljive protiustavne posledice, če do novele zakona ne pride in zaradi tega Vlada predlaga, da Državni zbor podpre zahtevo skupine poslancev za to, da se to vprašanje predloži v odločanje Ustavnemu sodišču. Hvala.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.
Proceduralno.

JOŽEF JEROVŠEK: Hvala lepa, gospod predsednik.

Jaz moram opozoriti in dati proceduralni predlog, namreč zaradi tega, ker je gospod Franco Juri prej zlorabil institut replike in tudi zlorabil predsedujočega.

On je meni repliciral, češ da nisem točno navajal njegovih besed. Zdaj bom pa prebral iz magnetograma, jaz sem mu namreč očitil, da je trdil, "da bomo s tem zakonom zagotovili vsem državljanom in vsem državljanke možnosti in pravico do brezplačne pravne pomoči." In to je citat iz magnetograma in to je ponovil še enkrat. Pred nami stoji predlog, ki skrbi za vse državljanke in državljanke. In on je očitil, da tega ni rekel, zlorabil je gospoda Vasjo Klavoro, ki ni mogel vedeti, da je zlorabil to možnost replike in prosim, da ga opozorite, ker takšnih...

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Gospod Jerovšek, zdaj vi zlorabljate proceduralno vprašanje...

JOŽEF JEROVŠEK: Prosim, da opozorite poslanca...

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: ... to bi morali urediti v teku razprave, zdaj je prepozno. Hvala.

Besedo dajem predlagatelju mag. Borutu Sajovicu. Želi besedo?

MAG. BORUT SAJOVIC: Hvala lepa, spoštovani predsednik, za besedo.

Vesel sem, da gre razprava h koncu. Da je razprava pokazala, da so se pleva in politične floskule ločile od argumentov. Tisto, kar smo slišali o tarifah, samo potrjuje, da je dosedanja ureditev s Šturmovim zakonom slaba na določenih področjih, predvsem zato, ker ogroža pravno pomoč več kot 12.000 socialno najbolj ogroženim. Da so določene tarife na področju revizij nenormalne in previsoke. Poslanski kolega, gospod Kumer, je pokazal na praktičnem primeru, da je za dan ali dva dela račun 100.000 evrov. Opozarjajo nas tudi zgodbe iz gospodarstva, nekdanj paradnega konja Elana, gorenjskega in dolenskega gospodarstva, ki so ga očitno finančno izčrpale tudi visoke, po mojem, previsoke odvetniške tarife. Da je v časih, ko številni ljudje, najbrž tudi neupravičeno, izgubljajo službe in je recesija ter gospodarska kriza samo izgovor, in še kako rabijo dostopno ali brezplačno pravno pomoč. Pa tisto, kar nas skrbi, da je obstoječi, ta

trenutek veljavni Šturmov zakon, pripeljal Slovenijo do tega, da je možno, da se tisti, ki povzročajo najhujša kriminalna dejanja, morilci, posiljevalci in roparji, zato ker proceduralno ne bo zagotovljena prisotnost odvetnika, jutri ali pojutrišnjem znajdejo na prostosti. Vesel sem, da smo del koalicije, ki je ugotovila, da je zakonodaja na tem področju slaba, pomanjkljiva, da smo zakon spremenili in da postavlja Slovenijo na tisto mesto na evropskem zemljevidu, med prave in pravne države. Zato kot prvopodpisani od predlagateljev predlagam, da ustavno presojo danes podpremo, da dilemo, ki med pozicijo in opozicijo, razreši Ustavno sodišče. In kot predlagatelji bomo odločitev Ustavnega sodišča spoštovali, tako kot vedno do zdaj. Smo pa na eni strani lahko prizadeti in zgroženi, da Ustavno sodišče doživlja toliko nezaupanja, toliko očitkov, saj je bilo vendar v Državnem zboru izvoljeno z veliko večino. Zato mislim, da smo opravili koristno razpravo, ki zagotovo lahko poveča pravni status Slovencev in Slovenk. Hvala lepa.

PRESEDNİK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Besedo ima v imenu predlagatelja mag. Branko Grims.
Prosim.

MAG. BRANKO GRIMS: Končujemo sejo, na kateri je vladajoča koalicija skupaj z Vlado sebi dodelila za razpravo in zaključne besede 125 minut, predlagatelju referendumu pa 5 minut. 25-krat več si je vzela koalicija in s tem dokazala, da želi zgolj z maso praznih besed prevpiti resnico in da računa, da bo šla z argumentom moči nad moč argumentov. Zato je bil to na nek način žalosten dan za demokracijo, kajti grobo je načeto tisto, kar je temeljna vrednota - to je vprašanje parlamentarizma, vprašanje svobode javne besede in tudi vprašanje enakopravnega obravnavanja argumentov v parlamentu, kjer je za to ključen prostor. Storili ste to ker ste sami sebe postavili na laž. Ves čas ste zatrjevali, ne gre za dvige tarif, sploh ne gre za to, saj v bistvu je Šturmov zakon povzročil dvig tarif, to smo danes slišali zanesljivo 1000-krat. V vašem lastnem gradivu, gospe in gospodje, ste priložili zapisnik Odvetniške zbornice, ki ga citiram: "Glavni problem je v tem, da se je odvetniška tarifa znižala po uveljavitvi zakona v času vlade Janeza Janše za 66%." S svojim lastnim gradivom ste svojo ključno argumentacijo postavili popolnoma na laž, sebe pa krepko osmešili. Jaz samo upam, da bodo mediji to korektno povzeli in vas temu primerno tudi prikazali v javnosti. In temu, da je ključen problem v tem, da se je tarifa znižala za 66%, kar piše v vašem lastnem gradivu, so pritegnili potem vsi predsedniki območnih odborov Odvetniške zbornice in to je problem, ki je temelj današnje seje. Gre izključno za dvig odvetniških tarif.

Drugo zavajanje. Ves čas ste govorili: "Ja, želimo ljudem, vsem ljudem", ste nekateri rekli, "zagotoviti

brezplačno pomoč." Kakšno sprenevedanje. Brezplačno pomoč ureja čisto neka druga zakonodaja in jo ureja neodvisno od tega, o čemer govorimo danes. Tega vi v ničemer ne branite, pač pa želite omogočiti eni zelo ozki, dobro organizirani skupini, glasni in bogati skupini odvetnikov znotraj odvetniškega lobija, ki pa nikakor ni v celoti na tej poziciji, gre za manjšino, zagotoviti velikanske dodatne vire sredstev, samo za njihove tarife gre in za čisto nič drugega. In pri tem ste se ves čas sprenevedali, da to delate v interesu malega človeka. Mali človek je samo prizadet s strani tistih, ki se zdaj umikajo z list in ki jih vi branite. Vi nastopate danes kot njihovi politični emisarji tukaj, v Državnem zboru. In verjamem, da je bilo marsikomu med vami hudo, ker je moral zagovarjati nesmisle, ki ste jih trdili. To naj bi bil razlog za to, da bi se ljudem odreklo pravico odločanja na referendumu. Izsiljevanje.

Ne verjamem, da bo Ustavno sodišče temu prisluhnilo, ne verjamem še posebej zato, ker imata prav s sosedi, po katerih se ustavnopravno zgledujemo, Avstrija, Nemčija, to urejeno natanko tako, kot to ureja sedanji zakon z zakonom. Gre samo za to ali se bo urejalo odvetniško tarifo z zakonom v parlamentu, demokratično, transparentno, pred očmi javnosti ali pa zaradi drugačne narave dela nekje v predhodnem soglasju ministra, kar seveda tudi naprej izključuje kakršnokoli posebno dodatno samostojnost odvetnikov, vendar seveda daleč od oči javnosti. Samo za oči javnosti v temu primeru gre. Tisti, ki se umikajo, s strani odvetnikov, iz te liste za brezplačno pomoč, ki jo seveda v resnici plačamo davkoplačevalci, v temu trenutku kršijo svoj lastni etični kodeks in to vsi dobro veste. To je tudi edina točka, v kateri se vsi strinjamo.

Ampak to v resnici ni takšen problem kot se prikazuje, še najmanj problem, ki bi bil razlog za to, da referendum ne bi bilo, saj v istem, svojem lastnem materialu, ste zopet ponudili kronski argument, ki vas postavlja pri pretiranem napihovanju tega problema na laž. Predsednica območne organizacije odvetniške zbornice Ljubljana je povedala, da se določeni člani sedaj množično prijavljajo na liste za zastopanje po službeni dolžnosti oziroma za brezplačno pravno pomoč, ki jo plačamo davkoplačevalci. To se pravi, nekateri gredo, nekateri pridejo, ta problem v resnici nikakor ne pomeni takšnega, v takšnih dimenzijah, kot ga prikazujete. In predvsem niste navedli niti enega samega argumenta...
.../Potek časa, izključitev mikrofona./...

PRESEDNİK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa, gospod Grims.

Vsi prijavljeni razpravljavci, ki ste to želeli, ste dobili besedo. Ker čas določen za razpravo še ni potekel sprašujem, ali želi na podlagi prvega odstavka 71. člena Poslovnika zbora še kdo razpravljati? Želi. Prosim za prijavo. Ugotavljam, da je prijavljenih kar 50 razpravljavcev. Na

razpolago imamo samo 27 minut. Mislim, da je kakršnakoli vsebinska razprava v tem smislu nesmiselna, 33 sekund. Zato predlagam, da preidemo kar na odločanje, 33 sekund je pač premalo za resno razpravo. Hvala lepa.

S tem zaključujem razpravo.

Ker matično delovno delo k predlogu sklepa ni sprejelo nobenega amandmaja, prehajamo na odločanje o predlogu sklepa, in sicer: Državni zbor Republike Slovenije meni, da zaradi odložitve, uveljavitve in zaradi morebitne zavrnitve Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o odvetništvu (ZOdv-C), EPA 248-V, ki ga je sprejel Državni zbor na seji 27. marca 2009 zaradi zahtevanega zakonodajnega referendumu nastajajo posledice, ki niso skladne z 2., 15., 20., 22. in 23. členom, z drugo alinejo 29. člena ter 34. in 137. členom Ustave Republike Slovenije. Zato Državni zbor na podlagi prvega odstavka 21. člena v zvezi z 22. členom zakona o referendumu in o ljudski iniciativi (Uradni list RS, št. 26/07, uradno prečiščeno besedilo) zahteva, da naj o tem odloči Ustavno sodišče Republike Slovenije.

Obrazložitev glasu v imenu poslanskih skupin.

Prosim za prijavo za obrazložitev glasu v imenu poslanskih skupin. Besedo ima gospod Zvonko Černač v imenu Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke.

ZVONKO ČERNAČ: Spoštovani!

V tej dvorani je bila zadnjega pol leta s strani vladajoče koalicije že nekajkrat poteptana slovenska Ustava, danes pa tudi Poslovnik Državnega zbora, na kar je poleg naše poslanske skupine neuspešno opozoril tudi predsednik Komisije za poslovnik. Mimo določb Poslovnika je svoja stališča o zadevah, glede katerih ni predlagatelj, dve uri predstavljala Vlada oziroma pravosodni minister, predlagatelji pa te možnosti nismo imeli.

Predlagatelji iz vladajoče koalicije niso uspeli utemeljiti protiustavnih posledic, ki naj bi nastale, v kolikor bi bila Zalarjeva novela Zakona o odvetništvu na referendumu zavrtnjena, kot tudi ne posledic v času do odločanja na referendumu. Da take posledice ne bi nastale izhaja tudi iz mnenja Zakonodajno-pravne službe Državnega zbora. Na drugi strani tudi niste uspeli utemeljiti bojazni o tem, da bi socialno šibkejši ostali brez pravne pomoči, niti bojazni, da zaradi pomanjkanja odvetnikov, ki zastopajo po uradni dolžnosti, ne bo mogoče voditi sodnih postopkov. Kljub večkratni zahtevi, ki smo jo izražali tekom razprave, ni konkretnih podatkov o tem, koliko odvetnikov se je dejansko izpisalo iz imenika odvetnikov, ki so dolžni nuditi brezplačno pravno pomoč in pomoč "ex offio", niti koliko se jih je od šturmove novele zakona vpisalo na register. Teh podatkov nima niti pravosodni minister. Danes je to javno povedal v tem Državnem zboru. Namesto, da bi pravosodni minister in Vlada grožnjo in pozive Odvetniške zbornice Slovenije o izpisih iz

seznamov odvetnikov, ki zastopajo stranke po uradni dolžnosti ali izvajajo storitve brezplačne pravne pomoči, obsodila in sprejela ukrepe, v kolikor se jim je taka bojazen zdela realna, sta temu lobiju popustila. Zahteva za ustavno presojo je torej gola, oskubljena, namenjena izključno temu, da bi preprečila referendum na dan volitev v Evropski parlament. Namesto, da bi Vlada, če je ocenila, da so v obstoječem zakonu morebitne manjše slabosti, prišla v parlament in te manjše slabosti odpravila, vrača z novelo odvetniške tarife nazaj odvetniški zbornici, enako vrača odločanje o pritožbah zoper njihovo delo odvetnikom samim, kar bo samo prispevalo k dodatni eroziji pravne države. To počne vladajoča koalicija z neverjetno vztrajnostjo, brez argumentov, celo brez podatkov, ob onemogočanju normalne razprave v Državnem zboru in brez soočanja realnih argumentov. Ni mogoče podpreti zlorabe prava. Ni mogoče podpreti pravno in vsebinsko neutemeljenega poskusa preprečitve referenduma, o katerem je Ustava v 90. členu jasna in nedvoumna. Državni zbor mora razpisati referendum, če to zahteva najmanj tretjina poslancev. Poslanska skupina tega sklepa ne bo podprla.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Miran Potrč, v imenu Poslanske skupine Socialnih demokratov. Prosim.

MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Poslanke in poslanci Socialnih demokratov smo prepričani, da smo storili prav, ko smo zahtevali, da o zahtevi za referendum dveh opozicijskih poslanskih skupin presoja Ustavno sodišče. Takšen predlog bomo podprli in za takšen sklep glasovali.

Današnja razprava nam potrjuje, da ne gre za objektivno sliko dejanskega problema in dejanskih razmer, temveč da želite ponovno, spoštovane gospe in gospodje iz opozicije, zavesti javnost, da bi glasovala o vprašanjih, ki niso vsebina in bistven problem tega zakona. S sprejetim zakonom se ne spreminjajo odvetniške tarife, razen v enem samem primeru, v korist pravnih subjektov. Glavni problem sprememb odvetniških tarif s strani Šturmovega zakona je znižanje odvetniških tarif za uradno zastopanje, kar nima povezave z neposrednimi interesi državljanek in državljanov, ampak z interesi države. Ne ugovarjamo, da to ni lahko dobra odločitev, samo ni povezana s pravicami državljanek in državljanov. Mi pa menimo, da obstoja resna nevarnost, da bi sprejeta odločitev na referendumu, ki bi zahtevala, da se zakona ne potrdi, imela za posledico, da se ne morejo uveljaviti pravice do uradnega zagovornika s strani prizadetih, da se ne morejo uveljaviti pravice do brezplačnega zagovornika s strani tistih, ki so v najtežjem socialnem položaju, in da bi se dejansko, kljub temu, da vi trdite drugače, odvetniške tarife za primer revizij povečale za tolikokrat, da bi to lahko resno ogrozilo

proračun države. Prepričani smo, da je Ustavno sodišče tisto, ki bo znalo preценiti, kaj ima prednost, ali človekove pravice in spoštovanje pravne države ali višina odvetniške tarife. Ali je prav, da ste uveljavili načelo, da se tudi za ceno nespoštovanja človekovih pravic in pravne varnosti igrate s pomembnim institutom pravne države, to je z referendumom, ki bi smel in moral biti uveljavljen takrat...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Gospod Potrč, brez polemik.

MIRAN POTRČ: ... kadar gre za pomembne interese države, ne pa za to, da se zlorablajo čustva in materialni položaj ljudi za določeno odločitev. Mi bomo predlog sklepa podprli in prepričani smo, da bo odločitev Ustavnega sodišča znala slediti temeljnim ciljem in interesom države, ne pa politikantski demagogiji. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Želite obrazložiti glas v lastnem imenu? Prosim za prijave za obrazložitev glasu v lastnem imenu. Besedo ima gospod Marijan Pojbič.

MARIJAN POJBIČ: Spoštovani gospod predsednik, kolegice in kolegi.

Jaz predlaganega sklepa ne bom podprl. Dovolite mi, da vam pojasnim, zakaj sem danes v parlamentu črno oblečen. Ponovno se je v tem parlamentu zgodilo nekaj zelo zelo pomembnega, in sicer ponovno se je zgodil pokop pravne države in demokracije. Bom utemeljil zakaj.

Spoštovane kolegice in kolegi! Ko poskušate z vsemi dani instrumenti zavreti, da ne bi prišlo do uveljavitve tistega, kar je predlagala opozicija, torej, da bi prišlo odločanje o referendumu, ko gre za zakon o odvetništvu, potem poskušate, po moji oceni in po oceni marsikaterega izmed nas tukaj, rušiti temeljne temelje pravne države. O Ustavi je bilo danes že velikokrat povedano, kaj piše v Ustavni v 3. členu. Tam je jasno zapisano, da je referendum tisti, ki odloča, da je ljudstvo tisto, ki v tej državi odloča. In vi poskušate na vse možne variante preprečiti, da bi ta zadeva, ta zakon šel na referendum oziroma da bi o njem odločali ljudje, Slovenke in Slovenci. In to je tisto, kar je neverjetno. Vračamo se v čas pred osamosvojitvijo Slovenije. Vračamo se v čas, ko je Zveza komunistov odločala kdo, kaj in zakaj. To je nedopustno. Vračamo se v čas, ko Slovenke in Slovenci, državljanke in državljani nimajo pravice odločati o tem, kar je danes predlagala opozicija. Predlagala je samo nekaj pomembnega, torej, da Slovenke in Slovenci odločijo, ali so za zakon, ki ga je predlagala opozicija oziroma Vlada, ali temu zakonu nasprotujejo. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Besedo ima mag. Branko Grims.

MAG. BRANKO GRIMS: Glasoval bom proti, kajti prav bi bilo, da čim prej doživi ta, očitno napihnjena koalicija, kar odraža tudi s posmehom sedajle, svoj trenutek resnice, ko bo ljudstvo povedalo, kaj si misli o njihovi politiki, ko v škodo vseh državljanek in državljanov pospešujejo bogatenje ene zelo ozke skupine ljudi. Vsa njihova argumentacija danes je bila popolnoma brezpredmetna, o čemer priča tudi mnenje pravne službe, ki ga prej, kar ste si sami vzeli 25-krat več časa, nisem uspel prebrati in ga zato zdaj citiram: "Ni mogoče trditi, da bi imela odložitev ali zavrnitev novele Zakona o odvetništvu v tem trenutku protiustavne posledice." Vse kar ste govorili je v direktnem nasprotju s tem, kar piše v mnenju pravne službe Državnega zbora. In kako plehke so bile te prav smešne argumentacije. Zgovarjanje na tarife pri reviziji. Če bi hotel minister to urediti, bi že zdavnaj Državnemu zboru predlagal novelo Zakona o odvetniški tarifi, pa tega ni storil. To se pravi, zato, ker želite vi obogatiti eno ozko skupino ljudi, ki mimogrede izsiljuje in ker minister ni storil tistega, kar bi bil...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Brez polemike, gospod Grims.

MAG. BRANKO GRIMS: .. po zakon in Ustavi dolžan storiti, naj bi se ljudstvu po vašem mnenju odvzelo pravico do neposrednega odločanja na referendumu, njihovo ustavno pravico. Ali je mogoče še bolj prikazati globoko nedemokratičnost in prevarantstvo, ki je temelj te vladajoče koalicije?

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.
Besedo ima dr. Luka Juri.
Prosim.

DR. LUKA JURI: Hvala lepa. Sodelavke in sodelavci, en lep pozdrav!

Moja obrazložitev glasu je zelo kratka. Celotno razpravo danes bi lahko povzeli z dvema stavkoma. Prvi stavek: pravica do referendumu je neodtujljiva in če se zahteva referendum in je v skladu z Ustavo, referendum moram biti. Drugi stavek: Državni zbor ima pravico ugotoviti, ali je določen referendum v skladu z Ustavo ali ni. To je vse. Danes se bo Državni zbor najverjetneje odločil, da bo želel ugotoviti, ali je v skladu z Ustavo, v kolikor je v skladu z Ustavo, jaz upam, da ja, bo referendum moral biti, v kolikor ni, ga ne bo. To je vse. Zaradi tega bom ta sklep potrdil. V kolikor bo v skladu z Ustavo, bom zelo podpiral dejstvo, da se referendum izvede. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Ivan Grill.
Prosim.

IVAN GRILL: Hvala lepa.

Seveda tega sklepa v nobenem primeru ne morem podpreti, kajti nedopustno je, da se v Sloveniji ponovno onemogoča, da o pomembnih zadevah, ki se tičejo naših državljanek in državljanov, ne morejo sami odločati na referendumu. Današnja več kot 8 ur dolga razprava žal ni prepričala, verjamem, da tudi koalicijskih poslanke in poslancev ne, verjamem, da tudi javnosti ne, nikakor pa nas poslancev, ki smo predlagali ta referendum.

Sprašujem se zakaj ne dopustite, da o teh stvareh odločajo državljanke in državljanji, ko se bodo istočasno izvajale evropske volitve, ko ne bo nobenih dodatnih stroškov. zakaj dopuščate možnost, da se s takšnim zakonom, kakršen je zopet odvetniško stroko spravlja v rang nedotakljivih, ko si bodo sami določali oderuške odvetniške tarife, ko bodo sami o sebi odločali v primeru njihovih nepravilnosti, ki bodo sami določali način zavarovanja v primeru, ki bo nekdo od njih zahteval odškodnine, ko se bo ugotovilo, da je bilo njihovo delo slabo. To je nedopustno, to je kršenje Ustave in mislim, da bo slej kot prej to spoznala tudi naša javnost.

Še enkrat, takšnega sklepa v nobenem primeru ne morem podpreti. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Darko Menih. Prosim.

DARKO MENIH: Hvala lepa gospod predsedujoči. Spoštovani gospod minister, kolegice poslanke, kolegi poslanci.

Smo v gospodarski krizi, ki negativno vpliva na socialno varnost državljanov. Na občinah se iz dneva v dan soočamo s primeri socialni stisk. Vsakodnevno se srečujemo z novimi brezposelnimi, ki ne morejo plačevati osnovnih položnic komunalnih storitev, nimajo sredstev za preživetje, iščejo tudi pravno pomoč za reševanje eksistenčnih problemov. Vrnitev pristojnosti določanja Odvetniških tarif odvetniški zbornici Slovenije bo nesporno omogočilo povišanje odvetniških tarif, kar bo onemogočilo najbolj šibkim in ranljivim posameznikom dostop do odvetniških storitev, ter s tem prizadela tako pravno kot tudi socialno varnost. S tem se bo poseglo v ustavno načelo pravne in socialne države ter najbolj šibkim onemogočilo uresničevanje ustavnih pravic enakosti pred zakonom, enakega varstva pravic in do sodnega varstva.

Predlaganega sklepa ne bom podprl. Hvala.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Proceduralno prosim.

MAG. BRANKO GRIMS: Gospod predsednik, čeprav sedim na povsem nasprotni strani kot vladajoča koalicija, tako glasno klepetajo, da dobesedno že skoraj ne slišim več razprave naših razpravljavcev in bi vas lepo prosil, da jih opozorite, da je to tudi odraz neke nizke politične kulture, ravno tako kot je odraz skrajno nizke politične kulture njihovo samozadovoljno ugotavljanje, da je imel minister veliko za povedati ob tem, ko so si vzeli petindvajsetkrat več časa kot smo ga imeli na razpolago predlagatelji.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala gospod Grims.

Ko bom ocenil, da je treba opozoriti, bom opozoril, ampak moram iskreno priznati, da v teh zadevah nista brez greha ne ena ne druga stran.

Besedo ima gospod France Cukjati.

Prosim.

FRANCE CUKJATI: Hvala za besedo.

Dovolite, da tudi jaz obrazložim svoj glas proti, in sicer zaradi tega bom glasoval proti, ker zahteva po ustavni presoji ni utemeljena. Utemeljena je bila kot osrednja zadeva, o kateri ste govorili, je ta, da naj bi revni državljani ostali brez pravne pomoči, brez pravnega zastopstva, ker odvetniki stavkajo in nočejo delati po ceni, ki naj bi jo določila država v takšnih primerih. Jaz razumem stisko ministra, da je seveda ob taki stavki treba nekaj narediti, ob takih izpisih iz seznama teh odvetnikov. Ampak, žal, se je lotil tega tako, da je pač neposredno njihovi zahtevi ugodil, in sicer kako drugače, kot z možnostjo višjih cen, višjih tarif. Zaradi tarif stavkajo, tako rekoč. Tako je v 19. členu prišlo v njegovi noveli do spremembe, kjer sedaj piše odvetniško tarifo sprejema Odvetniška zbornica Slovenija. Ob taki obljubi je odvetništva zbornica zamrznila svoj protest, svojo stavko. Jaz vse to razumem. Ne razumem pa, gospodje, tega sprenevedanja, da ne gre za tarife, da ne gre za cene, da sploh to ni predmet tega zakona. To je osrednje vprašanje, za zaslužek gre. To je srčika vseh teh vprašanj. Prosim, ne sprenevedanjih se, več bo poštenja tukaj v teh razpravah, če bomo rekli bobu bob.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Obrazložitev glasu v lastnem imenu. Prosim ponovno za prijavo. Besedo ima gospa Cveta Zalokar Oražem.

Prosim.

CVETKA ZALOKAR ORAŽEM: Hvala lepa za besedo, gospod predsednik.

Počasi se bližamo zaključku današnje seje. Jaz moram reči, da pri najboljši volji nisem opazila, da bi koalicija načelu z ministrom govorila 25-krat več, kot je bilo danes tolikokrat povedano...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Kolegica Oražem, brez polemike, obrazložite svoj glas. Prosim, ni polemik.

CVETKA ZALOKAR ORAŽEM: Jaz samo delam zaključek v zvezi z današnjo sejo, z nikomur ne polemiziram, saj se samo sprašujem ali slabo opazujem ta svet. Res pa je, da je kolega Grims imel dovolj časa, da nam je 25-krat...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: ... ne morete omenjati nobenih imen...

CVETKA ZALOKAR ORAŽEM: ... povedal danes...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: ... ker ne morejo več diskutirati. Hvala.
Besedo ima gospa Melita Župevc.
Prosim.

MELITA ŽUPEVC: Hvala lepa za besedo, gospod predsednik.
Jaz upam, da tudi mene ne boste prekinili. Ker če veljajo pravila, veljajo za vse. Jaz bom obrazložila svoj glas. Povedala bom, da bom glasovala za sklep, ker me danes druga stran ni prepričala. Sem pa s strani Vlade in pristojnega ministra slišala argumente, ki pijejo vodo. In eden izmed teh argumentov je, da se odvetniške tarife z novelo zakona ne višajo. Argumentov z druge strani, o referendumu, danes ni bilo. Prepričana sem, da gre še za eno zlorabo. In to me spominja, kot sem dejala, danes še na en referendum, kjer je bilo veliko obljub in veliko števil. Med drugim, gospod Grims, jaz sem prebrala in vas prosim, da mi...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Mir v dvorani, prosim.

MELITA ŽUPEVC: ... da mi ne kažete in ne signalizirate stvari, ker raje gledam v svoje papirje, kot v vaše. Torej, če lahko obrazložim do konca glas brez motenj, ki prihajajo z druge strani - glasovala bom za sklep. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.
Besedo ima gospod Zvonko Černač.
Prosim.

ZVONKO ČERNAČ: Tega sklepa ni mogoče podpreti zaradi tega, ker njegov namen ni ščitenje pravne varnosti, pač pa preprečitev uresničitve 90. člena slovenske Ustave. Danes je bilo večkrat rečeno s strani gospoda ministra, da odvetniške tarife niso problem. Zakaj se potem v tem delu zakon spreminja? Zakaj se ukinja Zakon o odvetniških tarifah, če to ni problem?

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Gospod Černač, minister ne more odgovarjati, zato ne morete polemizirati z ministrom. Prosim!

ZVONKO ČERNAČ: V proceduri smo večkrat povedali, če so bile v času izvajanja zakona zaznane morebitne slabosti ali pa jih je nekdo začutil, potem jih je treba podpreti. Vendar danes v vsej razpravi nismo slišali konkretnih podatkov glede tega, da so tisti, ki imajo pravico do brezplačne pravne pomoči, ogroženi. Sam minister je posredoval podatek, ki ga imamo v gradivu, 1.216 zadev na brezplačni pravni pomoči na 31. 12. lani, torej ena v povprečju na odvetnika v tej državi. V formalnem smislu ta zahteva ni utemeljena, kar izhaja tudi iz mnenja Zakonodajno-pravne službe. Predlagatelji smo bili nemočni pri predlaganju amandmajev v tem, ko je bila novela v obravnavi, ostala je zadnja možnost, ki je legitimna, referendum. Zakon oziroma Ustava ne razlikujeta pri tem vprašanju o prvorazrednih ali drugorazrednih vprašanjih oziroma zakonih. Ustava pravi v 90. členu, da Državni zbor lahko razpiše referendum o zakonu, o kateremkoli zakonu, mora pa ga razpisati, če to predlaga tretjina poslank in poslancev. In ta manever, ki smo mu priče danes, je samo preprečitev tistega, kar določa naš najvišji zakonodajni akt, to je Ustava. Zaradi tega temu manevru ni mogoče pritruditi, treba mu je v interesu ohranjanja pravne države in demokracije nasprotovati. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.
Besedo ima gospa Darja Lavtižar Bebler.
Prosim.

DARJA LAVTIŽAR BEBLER: Hvala lepa za besedo, gospod predsednik.

Sama bom podprla ta sklep, pri čemer pa želim izraziti tudi svoje veliko navdušenje nad tem, da ste danes kar nekajkrat citirali Zakonodajno-pravno službo, to isto Zakonodajno-pravno službo, ki ste jo vehementno prezrli takrat, ko ste sprejemali sedaj veljavno novelo Zakona o odvetništvu in ko ste takrat prezrli mnenje Zakonodajno-pravne službe, ki je opozarjala, na več mestih, da utegnejo biti določbe tiste novele ustavno sporne. In ko danes pravite, da je Zakonodajno-pravna služba rekla, ni mogoče trditi, da bo imela odložitev ali zavrnitev novele protipravne posledice, ja, drži, ampak drži tudi to, da ni mogoče trditi niti tega, da takšnih protipravnih posledic ne bo imela. In zato sem za to, da vprašamo Ustavno sodišče, tu naj pove svoje mnenje. Moram reči, da mene nikakor kakšni geološki pristopi pri razlagi te zadeve ne zadovoljijo, zato bom rada slišala mnenje Ustavnega sodišča. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Glasujemo.

Želite obrazložitev glasu? Dobil sem zahtevo za obrazložitev glasu. Ponovno odpiram prijavo za obrazložitev glasu v lastnem imenu. Gospa Pečanova je že prej dvignila roko...

Besedo ima gospa Breda Pečan.

BREDA PEČAN: Hvala lepa za besedo.

Glede na to, da sem neprestano skupaj, s kolegi in kolegicami, nadzorovana z druge strani, mislim, da ni dvoma, da sem se pravočasno prijavila k besedi.

Rada bi samo povedala, da mislim, da bi moralo biti v interesu vseh, ki smo prisotni v tej dvorani, da bi izglasovali ta sklep, tudi predlagateljev referendum. Zakaj? Ker vendarle obstaja dvom, ali je referendumska pobuda ustavno primerna ali ne. In je zato dobro, da vprašamo Ustavno sodišče ali je ta referendumska pobuda ustavno sporna ali ni. Zaradi tega bom seveda tudi glasovala za sklep. Predlagam, da vsi tisti, ki si želite imeti referendum, glasujete za sklep. V 30 dneh bo Ustavno sodišče zagotovo odgovorilo in bo še vedno čas za to, da bo referendum, v kolikor bo Ustavno sodišče presodilo, da ni protiustaven, lahko šel na...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Prosim za mir v dvorani!

BREDA PEČAN: ...med državljane do časa za evropske volitve. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Anton Kampuš.

ANTON KAMPUŠ: Hvala lepa, predsednik.

Res je, da imamo nekateri starejši že očala, ampak verjetno upravičeno. Nekateri bi pa potrebovali kakšen slušni aparat, tudi to bodo dobili počasi.

Ugotavljam, da so bili argumenti podani in da, tako po domače, interpelacija ni uspela in sodišče naj ima zadnjo besedo. Jaz sem za to, da ima sodišče zadnjo besedo, če se ne znamo drugače znajti. Smatram, da bomo morali prej ko slej najti tudi te moči, da bomo našli skupno pot. In prepričan sem, da, bomo morali prej ko slej najti skupno pot. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Magajna.

ANDREJ MAGAJNA: Spoštovani!

8 ur smo poslušali takšne, drugačne argumente. Bom povzel bistvene, ne se bat, samo citat...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Saj s ne bojim, drugi se morajo bati. ../Smeh v dvorani../.. Mir v dvorani!

ANDREJ MAGAJNA: ...Mislim, da boste razmeli, samo kratek citat iz pisma: "Komur je dano razumeti, je razumel." Komur pa ni, pa ne pomaga niti nadaljnjih 8 ur.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Mir v dvorani! Besedo ima gospod Mirko Brulc.
Prosim.

MIRKO BRULC: Glasoval bom za, ker gre za uresničevanje sodnega varstva o vsem, kar je pravzaprav naloga ministra. Glasoval bom za, ker ne gre za tarife, ker gre za pravičnost do vseh državljanek in državljanov, ker gre za to, da zaupamo Ustavnemu sodišču, ker gre za dosledno uveljavljanje pravne države in ker prihranimo vsaj milijon evrov. Je res čas barvanja pirhov, nikakor pa se ne strinjam, da bi barvali državljanke in državljanke, kar so nekateri danes tu počeli. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.
Ponovno prosim za prijavo za obrazložitev glasu v lastnem imenu. Mir v dvorani, prosim! Besedo ima gospa Alenka Jeraj.
Prosim.

ALENKA JERAJ: Hvala za besedo.
Tisti, ki imate težave z barvanjem in farbanjem, si preberite sklep o izstopu vseh odvetnikov...

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Ni polemik. Prosim.

ALENKA JERAJ: Se opravičujem. Preberite si še enkrat sklep o izstopu vseh odvetnikov, ki pravijo, da ne bodo zastopali ljudi po uradni dolžnosti zato, ker se ne strinjajo z nagrajevanjem po odvetniški tarifi od 1. 1. 2009. In skupaj smo danes ugotovili, da je to izsiljevanje, vi ste rekli, da izsiljevanja ne odobravate, kar pa ni res, ker ste ga dovolili. Ker ste ga dovolili, ko ste potrdili novelo zakona.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Kolegica Jeraj, to je čista polemika.

ALENKA JERAJ: Glasovala bom proti vašemu predlogu, torej predlogu, da Ustavno sodišče o tem odloča, ker ima Ustavno sodišče že eno stvar, o kateri mora odločati, in minister s svojo avtoriteto bi lahko odvetnikom povedal, da bo zakon spreminjal takrat, ko se bo Ustavno sodišče odločilo o njihovi zahtevi za presojo ustavnosti, ki so jo vložili lani. Ampak, zdaj bo najbrž bolj pospešeno odločilo tako o tisti kot o referendumski pobudi.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Branko Marinič.
Prosim.

BRANKO MARINIČ: Glasoval bom proti, in sicer tudi zaradi tega ali pa predvsem zaradi tega, ker je Zakon o odvetništvu še vedno v ustavni presoji, mi pa hitimo in prehitavamo odločitev Ustavnega sodišča, ki bi imelo čas, da bi o tem odločalo in se dokončno izreklo. Državni zbor pa Ustavnemu sodišču nalaga nekaj kar prehitava vsebino tistega, o čemer še Ustavno sodišče ni odločalo. Zdi se mi tudi nedopustno, morda tudi z naše strani moralno sporno, ali kakorkoli želite, če je ustavna kategorija, da o tem zakonu dajo končno besedo državljanke in državljani v skladu z ustavno kategorijo, potem jim to moramo tudi omogočiti. Seveda se pa v današnji razpravi pokaže tudi dejstvo, da skušamo ravnati po svoje, ampak verjemite mi, dobili bomo zanesljiv odgovor, ko bodo končno besedo pri tem imeli državljanke in državljani. In jaz sem prepričan, da bo moja odločitev danes, da se opredelim proti temu in dam možnost, da naj o tem odločajo ljudje z neposrednim odločanjem, torej na referendumu. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Glasujemo. Glasovanje teče. Navzočih je 74 poslank in poslancev, za je glasovalo 48, proti 26.

(Za je glasovalo 48.) (Proti 26.)

Ugotavljam, da je zbor predlagani sklep sprejel.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Zaključujem tudi 9. izredno sejo Državnega zbora. Hvala lepa in lahko noč.

(Seja je bila zaključena 8. aprila 2009 ob 21.27.)

VSEBINA

Določitev dnevnega reda.....	2
JOŽE TANKO.....	2
JOŽE TANKO.....	3
JOŽE TANKO.....	4
1. točka dnevnega reda: ZAHTEVA ZA RAZPIS ZAKONODAJNEGA REFERENDUMA O ZAKONU O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O ODVETNIŠTVU (ZOdv-C), EPA 248-V, EPA 307-V.....	5
JOŽE TANKO.....	5
JOŽE TANKO.....	6
JOŽE TANKO.....	6
JOŽE TANKO.....	7
JOŽE TANKO.....	7
JOŽE TANKO.....	7
MAG. BORUT SAJOVIC.....	8
MAG. BRANKO GRIMS.....	10
MAG. BRANKO GRIMS.....	11
ANTON COLARIČ.....	11
ALEŠ ZALAR.....	12
GVIDO KRES.....	14
MILAN GUMZAR.....	17
MIRAN POTRČ.....	18
FRANCE CUKJATI.....	22
FRANCI KEK.....	27
FRANCI KEK.....	27
ANTON URH.....	29
ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI.....	30
ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI.....	32
ZVONKO ČERNAČ.....	33
ALEŠ ZALAR.....	36
ZVONKO ČERNAČ.....	41
ZVONKO ČERNAČ.....	42
CVETKA ZALOKAR ORAŽEM.....	42
FRANCO JURI.....	43
BREDA PEČAN.....	43
VITO ROŽEJ.....	43
DR. LUKA JURI.....	43
ZVONKO ČERNAČ.....	43
MAG. BRANKO GRIMS.....	44
CVETKA ZALOKAR ORAŽEM.....	44
SREČKO PRIJATELJ.....	47
MAG. RADOVAN ŽERJAV.....	48
LJUBO GERMIČ.....	50
SILVA ČRNUGELJ.....	52
MAG. BRANKO GRIMS.....	54
ALEŠ ZALAR.....	58
ANTON COLARIČ.....	60
FRANCO JURI.....	61
ZVONKO ČERNAČ.....	64
DARJA LAVTIŽAR BEBLER.....	64

JOŽEF JEROVŠEK	66
FRANCO JURI	68
FRANCO JURI	68
MIRAN POTRČ	69
MIRAN POTRČ	69
LJUBO GERMIČ	69
LJUBO GERMIČ	69
MELITA ŽUPEVC	70
JOŽE TANKO	71
JOŽE TANKO	71
FRANCO JURI	72
FRANCO JURI	72
ALENKA JERAJ	72
ALEŠ ZALAR	75
JOŽE TANKO	82
JOŽE TANKO	82
JOŽE TANKO	82
JOŽE TANKO	82
JOŽE TANKO	82
BREDA PEČAN	83
MARIJAN KRIŽMAN	85
MIRAN GYÖREK	86
ROBERT HROVAT	88
JANEZ RIBIČ	89
JANEZ RIBIČ	89
MAG. BORUT SAJOVIC	90
LOJZE POSEDEL	91
MAG. MAJDA POTRATA	92
RENATA BRUNSKOLE	93
ZVONKO ČERNAČ	95
ZVONKO ČERNAČ	96
ZVONKO ČERNAČ	96
ZVONKO ČERNAČ	96
ALEŠ ZALAR	97
JOŽE TANKO	97
SILVEN MAJHENIČ	98
ALEKSANDER RAVNIKAR	99
VITO ROŽEJ	102
JOŽE TANKO	103
JOŽE TANKO	104
JOŽE TANKO	104
JOŽE TANKO	104
IVAN GRILL	105
IVAN GRILL	105
IVAN GRILL	106
IVAN GRILL	106
RENATA BRUNSKOLE	106
ANTON ANDERLIČ	107
ANTON ANDERLIČ	109
DUŠAN KUMER	109
ANTON KAMPUŠ	110

BRANKO MARINIČ	111
JANKO VEBER	112
JOŽE TANKO	113
MIRAN POTRČ	114
IVAN GRILL	114
IVAN GRILL	115
ALEŠ ZALAR	115
JOŽEF JEROVŠEK	116
JOŽEF JEROVŠEK	116
MAG. BORUT SAJOVIC	116
MAG. BRANKO GRIMS	117
ZVONKO ČERNAČ	119
MIRAN POTRČ	120
MIRAN POTRČ	121
MARIJAN POJBIČ	121
MAG. BRANKO GRIMS	122
MAG. BRANKO GRIMS	122
DR. LUKA JURI	122
IVAN GRILL	123
DARKO MENIH	123
MAG. BRANKO GRIMS	124
FRANCE CUKJATI	124
CVETKA ZALOKAR ORAŽEM	124
CVETKA ZALOKAR ORAŽEM	125
CVETKA ZALOKAR ORAŽEM	125
MELITA ŽUPEVC	125
MELITA ŽUPEVC	125
ZVONKO ČERNAČ	125
ZVONKO ČERNAČ	126
DARJA LAVTIŽAR BEBLER	126
BREDA PEČAN	127
BREDA PEČAN	127
ANTON KAMPUŠ	127
ANDREJ MAGAJNA	127
ANDREJ MAGAJNA	128
MIRKO BRULC	128
ALENKA JERAJ	128
ALENKA JERAJ	128
ALENKA JERAJ	128
BRANKO MARINIČ	129

SEZNAM GOVORNIKOV

A

ANDERLIČ, ANTON..... 107, 109

B

BRULC, MIRKO..... 128

BRUNSKOLE, RENATA..... 93, 106

C

CUKJATI, FRANCE..... 22, 124

COLARIČ, ANTON..... 11, 60

Č

ČERNAČ, ZVONKO..... 33, 41, 42, 43, 64, 95, 96, 119, 125, 126

ČRNUGELJ, SILVA..... 52

G

GERMIČ, LJUBO..... 50, 69

GRILL, IVAN..... 105, 106, 114, 115, 123

GRIMS, MAG. BRANKO..... 10, 11, 44, 54, 117, 122, 124

GUMZAR, MILAN..... 17

GYÖREK, MIRAN..... 86

H

HROVAT, ROBERT..... 88

J

JELINČIČ PLEMENITI, ZMAGO..... 30, 32

JERAJ, ALENKA..... 72, 128

JEROVŠEK, JOŽEF..... 66, 116

JURI, DR. LUKA..... 43, 122

JURI, FRANCO..... 43, 61, 68, 72

K

KAMPUŠ, ANTON..... 110, 127

KEK, FRANCI..... 27

KRES GVIDO..... 14

KRIŽMAN, MARIJAN..... 85

KUMER, DUŠAN..... 109

L

LAVTIŽAR BEBLER, DARJA..... 64, 126

M

MAGAJNA, ANDREJ..... 127, 128

MAJHENIČ, SILVEN..... 98

MARINIČ, BRANKO..... 111, 129

MENIH, DARKO..... 123

P

PEČAN, BREDA.....	43, 83, 127
POJBIČ, MARIJAN.....	121
POSEDEL, LOJZE.....	91
POTRATA, MAG. MAJDA.....	92
POTRČ, MIRAN.....	18, 69, 114, 120, 121
PRIJATELJ, SREČKO.....	47

R

RAVNIKAR, ALEKSANDER.....	99
RIBIČ, JANEZ.....	89
ROŽEJ, VITO.....	43, 102

S

SAJOVIC, MAG. BORUT.....	8, 90, 116
--------------------------	------------

T

TANKO, JOŽE.....	2, 3, 4, 5, 6, 7, 71, 82, 97, 103, 104, 113
------------------	---

U

URH, ANTON.....	29
-----------------	----

V

VEBER, JANKO.....	112
-------------------	-----

Z

ZALAR, ALEŠ.....	12, 36, 58, 75, 97, 115
ZALOKAR ORAŽEM, CVETKA.....	42, 44, 124, 125

Ž

ŽERJAV, MAG. RADOVAN.....	48
ŽUPEVC, MELITA.....	70, 125